

12 **2008**
ročník XIV

Bulletin slovenskej advokácie

Ohrozená nezávislosť advokácie v Ruskej federácii

**NEPREHLIADNITE!
Platby advokátov
v roku 2009**

**Prípady
vytyčovania
hraníc pozemkov**

**Spotrebiteľská
zmluva
(ochrana spotrebiteľa)**

**Procesné aspekty
realizácie
záložného práva v SR**

**Kontroverznosť
procesu rozhodovania
súdu o zriadení
vecného bremena**

Obsah

AKTUÁLNE

- 2 **Advokát ako povinná osoba podľa zákona č. 297/2008 Z. z.**
JUDr. Soňa Kubincová, PhD.
- 3 **O premlčaní zmluvnej pokuty**
JUDr. Roman Hošovský
- 5 **Ohrozená nezávislosť advokácie v Ruskej federácii**
Mgr. Matej Krajčí, Mgr. Ivan Pecník, Mgr. Radim Komka
- 7 **Bulletin advokácie prináša**
JUDr. Juraj Ďurovčík
- 9 **Seminár o zmluvách v obchodnom práve**

ODBORNÉ PRÍSPEVKY

- 10 **Prípady vytyčovania hraníc pozemkov – 2. časť**
JUDr. Milan Sudzina
- 15 **Spotrebiteľská zmluva (ochrana spotrebiteľa)**
prof. JUDr. Peter Vojčík, CSc.
- 21 **Procesné aspekty realizácie záložného práva v Slovenskej republike**
JUDr. Peter Molnár
- 26 **Kontroverznosť procesu rozhodovania súdu o zriadení vecného bremena – 1. časť**
JUDr. Adrián Graban
- 30 **Do vašej knižnice: Medzinárodná obchodná arbitráž vo vybraných štátoch Európy**
JUDr. Branislav Jablonka, PhD.
- 31 **Do vašej knižnice: Smluvní obchodní právo. Kontrakty**

SAK & SPRÁVY

- 32 **Zo zasadnutia Predsedníctva SAK**
- 32 **Pýta(j)te sa predsedníctva**
- 33 **NEPREHLIADNITE! Platby advokátov v roku 2009**
- 34 **Návšteva zástupcov Rady európskych advokátskych komôr (CCBE)**
- 35 **Návšteva bulharskej ministerky spravodlivosti**
- 36 **Správa o aktivitách AIJA**
- 36 **Hospitácia v Nemecku v roku 2009**
- 37 **Piata konferencia o histórii advokácie**
- 37 **Záujemcom o preukaz CCBE**
- 37 **Nezabudnite ohlásiť zmeny!**
- 38 **Získajte štipendium na kongres AIJA v Budapešti**
- 38 **Zmeny v zozname advokátskych koncipientov za obdobie od 16. októbra do 15. novembra 2008**

ZAÚJÍMAVOSTI

- 41 **Významní slovenskí advokáti druhej polovice 19. stor.**
Miloš Vladimír Štefanovič
JUDr. Peter Kerecman

Vážené kolegyně a kolegovia,

začiatok decembra prináša, napriek očakávaniam pokoja, tak ako každý rok, viac ako mimoriadny rozsah koncoročných aktivít a povinností. Jednou z mojich príjemných aktivít je poďakovať sa Vám za Vašu prácu v tomto roku.

Chcem Vám v mene svojom poďakovať za obyčajné zastupovanie záujmov klientov. Aj tých, ktorí prejavia svoju vďačnosť iba v súlade s najstaršou advokátskou pravdou. Chcem Vám poďakovať za to, že stojíte za záujmami občanov. Aj tých občanov, ktorí v advokátovi vidia iba prekážku slepej spravodlivosti. Ďakujem Vám, ktorí ešte máte silu stáť v záujme obyčajného občana proti nepodloženým záujmom štátu.

Cynik by povedal, že systém závislý od ľudskej spoľahlivosti je silne nespoľahlivý. Napriek tomu sa spolieham na to, že práve Vaša normálna advokátska práca spôsobuje, že normálni ľudia budú mať stále možnosť na normálnejší život.

Prajem Vám, aby Vaša viera v normálnosť nezoslabla, ale sa posilnila, a to nielen vďaka Euru.

Prajem Vám požehnané prežitie Vianoc a veľa dobrých rozhodnutí v novom roku.

Andy. Pójsa

tajomník SAK

Advokát ako povinná osoba podľa zákona č. 297/2008 Z. z.

Dňa 1. septembra 2008 nadobudol účinnosť zákon o ochrane pred legalizáciou príjmov z trestnej činnosti a o ochrane pred financovaním terorizmu a o zmene a doplnení niektorých zákonov, ktorý bol zverejnený v Zbierke zákonov Slovenskej republiky pod č. 297/2008 Z. z. Týmto zákonom bol zrušený zákon č. 367/2000 Z. z. o ochrane pred legalizáciou príjmov z trestnej činnosti, ktorý platil doteraz. V tom čase zákon č. 367/2000 Z. z. prijal novú filozofiu predchádzania a odhaľovania legalizácie príjmov z trestnej činnosti a financovania terorizmu, pričom postihovanie týchto konaní bolo ponechané na právne normy, ktoré sa otázkou postihovania môžu zaoberať, t. j. Trestný zákon a Trestný poriadok. Advokáti ako povinné osoby boli podľa tohto zákona povinní aktualizovať a vypracovať program vlastnej činnosti zameranej na boj proti legalizácii príjmov z trestnej činnosti. Schválenie nového zákona č. 297/2008 Z. z. pre advokátov znamená nové povinnosti, pretože v prechodných a záverečných ustanoveniach v § 36 ods. 2 sa uvádza, že program vlastnej činnosti zameranej proti legalizácii prijatý povinnou osobou pred 1. septembrom 2008 sa považuje do 31. decembra 2008 za program vlastnej činnosti povinnej osoby podľa tohto zákona. Ďalej v ods. 3 sa ukladá povinným osobám (teda aj advokátom) vypracovať program vlastnej činnosti povinnej osoby podľa § 20 do 31. decembra 2008.

Ako vyplýva z dôvodovej správy k návrhu zákona o ochrane pred legalizáciou príjmov z trestnej činnosti a o ochrane pred financovaním terorizmu, dôvodom jeho predloženia na schválenie v Národnej rade SR boli výsledky zistené výborom Rady Európy *Moneyval* v máji 2005, kedy nezávislí experti porovnávali platný právny stav Slovenskej republiky v doterajšej právnej úprave činností ako sú legalizácia príjmov z trestnej činnosti a financovanie terorizmu s medzinárodnými dokumentmi, ktoré upravujú túto oblasť a to:

- štyridsať odporúčaní FATF,
- deväť špeciálnych odporúčaní FATF týkajúcich sa financovania terorizmu,
- Smernica ES 91/308/EEC o predchádzaní využívania finančného systému na pranie špinavých peňazí z 10. júna 1991,
- Smernica ES 2001/97/ES, ktorou sa mení a dopĺňa Smernica rady 91/308/EHS o predchádzaní využívania finančného systému na pranie špinavých peňazí.

Ďalším dôvodom bola povinnosť implementovať do nášho právneho poriadku Smernicu 2005/60/ES a Smernicu 2006/70/ES.

Zákon č. 297/2008 Z. z. o ochrane pred legalizáciou príjmov z trestnej činnosti a o ochrane pred financovaním terorizmu, ako to vyplýva z ust. § 1 upravuje práva a povinnosti právnických a fyzických osôb pri predchádzaní a odhaľova-

ní legalizácie príjmov z trestnej činnosti a financovania terorizmu.

Zákon v súlade so zistenými nedostatkami odstránil absenciu presného vymedzenia niektorých pojmov a definuje pojmy ako legalizácia, financovanie terorizmu, pričom v oboch prípadoch ide o zakázané a úmyselné konanie. Tiež vymedzuje neobvyklú obchodnú operáciu a príkladmo vymenúva niektoré konania, ktoré jej môžu nasvedčovať.

V § 5 vymenúva povinné osoby, t. j. osoby, na ktoré sa vzťahujú povinnosti vyplývajúce z tohto zákona. Okrem úverových a finančných inštitúcií, kde najviac dochádza „k prepieraniu špinavých peňazí“, povinnou osobou je aj podľa písm. j) zákona advokát, ak poskytne klientovi právnu službu, ktorá sa týka

1. nákupu a predaja nehnuteľnosti alebo obchodných podielov v obchodnej spoločnosti,
2. správy alebo úschovy finančných prostriedkov, cenných papierov alebo iného majetku,
3. otvorenia alebo správy účtu v banke alebo pobočke zahraničnej banky alebo účtu cenných papierov, alebo
4. založenia, činnosti alebo riadenia obchodnej spoločnosti, združenia fyzických osôb a právnických osôb, účelového združenia majetku alebo inej právnickej osoby.

Z uvedeného vyplýva, že rozsah, kde advokát musí vykonať tzv. základnú starostlivosť (§ 10), resp. zjednodušenú starostlivosť (§ 11), resp. zvýšenú starostlivosť (§ 12) vo vzťahu ku klientovi je značný. Advokát v rozsahu konkrétnej starostlivosti je povinný jednak identifikovať klienta, overiť identifikáciu klienta a zachovať stanovený postup pri zistení neobvyklej obchodnej operácie v súlade s treťou časťou zákona.

Posúdenie, či ide alebo môže ísť o neobvyklú obchodnú operáciu, je celkom na advokátovi ako povinnej osobe, ktorá posúdi – najmä na základe svojich skúseností a iných skutočností vo vzťahu k právnickým a fyzickým osobám, s ktorými pripravujú alebo realizujú obchodnú operáciu – či ide o operáciu neobvyklú. Povinná osoba pritom nemusí vôbec vedieť, o aký trestný čin by mohlo ísť, kto by ho mohol spáchať a nemusí poznať ďalšie skutočnosti, ktoré majú vzťah k znakom skutkovej podstaty konkrétneho trestného činu. Povinná osoba skôr posudzuje určité anomálie, ktoré svojou povahou, obsahom alebo výnimočnosťou viditeľne vybočujú z bežného rámca alebo charakteru obchodov určitého druhu alebo určitého klienta. Podľa predkladateľa návrhu zákona, ktorým boli Ministerstvo vnútra SR a Ministerstvo financií SR posudzovanie obchodných operácií povinnými osobami na základe princípu „poznaj svojho klienta“ je v praxi vykonávaný siedmy rok a v súčasnosti je dobre zabehnutý a uplatňovaný podobne ako v iných krajinách, ktoré bojujú proti legalizácii a financovaniu terorizmu.¹

1 Pozri: Dôvodová správa k návrhu zákona č. 297/2008 Z. z. o ochrane pred legalizáciou príjmov z trestnej činnosti a o ochrane pred financovaním terorizmu a o zmene a doplnení niektorých zákonov.

Podľa nového zákona musí povinná osoba, t. j. aj advokát písomne vypracovať a aktualizovať program vlastnej činnosti zameranej proti legalizácii a financovaniu terorizmu a súčasne je povinná tento aktualizovať v súvislosti so zmenou predmetu činnosti povinnej osoby. Skutočnosti, ktoré tento Program musí obsahovať stanovuje ods. 2 § 20 zákona. Navyše, stanovuje povinnej osobe zabezpečiť odbornú prípravu zamestnancov, ktorá je zameraná na oboznámenie sa s programom, najmenej raz za kalendárny rok a vždy pred zaradením zamestnanca na prácu, pri ktorej bude plniť úlohy podľa tohto zákona. Povinná osoba musí poskytnúť finančnej spravodajskej jednotke² na plnenie jej úloh podľa tohto zákona údaje o obchodoch, predkladať doklady o nich a poskytovať informácie o osobách, ktoré sa akýmkoľvek spôsobom zúčastnili na obchode, ak o to písomne požiada finančná spravodajská jednotka.

S poukazom na ust. § 22 zákona ohlasovaciu povinnosť neobvyklej obchodnej operácie nemá advokát, ak ide o informácie o klientovi, ktoré získal od klienta alebo iným spôsobom počas alebo v súvislosti:

- a) so spracúvaním právnych rozborov,
- b) s obhajobou klienta v trestnom konaní,
- c) so zastupovaním klienta v konaniach pred súdmi, alebo
- d) s poskytovaním právnych rád, ktoré sa týkajú konaní uvedených v písm. b, c, vrátane právneho poradenstva o začatí alebo predchádzaní konaniam uvedeným v písm. b, c, bez ohľadu na to, či boli takéto informácie prijaté alebo získané pred takýmito konaniami, počas nich alebo po nich.

Pre povinnú osobu, zamestnanca povinnej osoby, ako aj osoby, ktorá pre povinnú osobu koná na základe iného zmluvného vzťahu platí povinnosť mlčanlivosti a to aj po skončení pracovnoprávneho vzťahu, obchodného pracovného vzťahu alebo iného zmluvného vzťahu.

Za porušenie povinnosti vyplývajúcej pre povinnú osobu môže uložiť finančná spravodajská jednotka pomerne vysoké pokuty.

Legalizáciou príjmov z trestnej činnosti je snaha zatajiť majetok získaný trestným činom a jeho „očistenie“ prostredníctvom legálneho finančného systému a následné použitie takéhoto majetku spôsobom, ako keby bol jeho pôvod legitímny.

Na záver možno povedať, že slovné spojenie „legalizácia príjmov z trestnej činnosti“ v bežnom živote poznáme skôr ako „pranie špinavých peňazí“. Ide o synonymá. V tejto súvislosti je všeobecne známy výrok súčasného českého prezidenta a bývalého ministra financií Českej a Slovenskej Federatívnej Republiky pána Klause, že „špinavé peniaze“, nepozná, ale na druhej strane je nesporné, že takéto peniaze – teda peniaze pochádzajúce z trestnej činnosti sa môžu legalizovať a proti takému konaniu treba bojovať nielen na domácej pôde, ale aj v rámci medzinárodnej súčinnosti.

JUDr. Soňa Kubincová, PhD.

2 T. j. osobitnému útvaru služby finančnej polície.

Literatúra

1. Dôvodová správa k návrhu zákona č. 297/2008 Z. z. o ochrane pred legalizáciou príjmov z trestnej činnosti a o ochrane pred financovaním terorizmu a o zmene a doplnení niektorých zákonov
2. Klátik, J.: **Medzinárodný terorizmus a jeho trestnoprávny charakter. Míľniky práva v stredoeurópskom priestore 2007.** In: Zborník z medzinárodnej konferencie mladých vedeckých pracovníkov, Bratislava : Právnická fakulta UK, 2007, s. 760.
3. Stieranka, J.: **Pranie špinavých peňazí a boj proti nemu.** Bratislava : Ing. Miroslav Mračko, 1997, s. 6.
4. Klátik, J.: **Chápanie trestného práva ako základného piliera štátnej suverenity.** In: Čo je právo? Zborník z vedeckej konferencie, konanej v dňoch 17. – 19. októbra 2007 v Tatranskej Štrbe v rámci riešenia projektu APVV „Konštitucionalizácia a zákonodarstvo v podmienkach SR ako členského štátu EÚ so zreteľom na formovanie právneho štátu a právnej praxe“. Bratislava : Ústav štátu a práva SAV, SAP Slovak Academic Press, 2007, s. 301 – 311.

NÁMET NA DISKUSIU

O premlčaní zmluvnej pokuty

Právne neupravená otázka premlčania práva na zmluvnú pokutu pri premlčaní hlavného záväzku

Okresný súd v Lučenci, Krajský súd v Banskej Bystrici a následne aj Najvyšší súd SR riešili spor medzi podnikateľom a právnickou osobou o zaplatenie zmluvnej pokuty vo výške niekoľko desiatok miliónov korún. Žalobca tvrdil, že žalovaný sa zaviazal zaplatiť mu podľa inominatívnej zmluvy o spolupráci pred začatím rozsiahlej investičnej akcie vyše 50 miliónov Sk (ďalej len „hlavný záväzok“). Túto povinnosť v zmluvne dohodnutej lehote splnil len čiastočne, a preto má nárok na dohodnutú zmluvnú pokutu. Žalobca požadoval, aby súd zaviazal žalovaného na zaplatenie sumy, ktorá predstavovala kapitalizovanú sumu zmluvnej pokuty do dňa podania žaloby a po tomto dátume až do splnenia hlavného záväzku dohodnutú výšku zmluvnej pokuty 0,2 % z dlžnej istiny. Počas niekoľkoročného sporu žalobca už neupravil žalobu o určenie presnej výšky splatnej zmluvnej pokuty. Rovnako sa žalobca nikdy súdnou cestou nedomáhal, aby žalovaný splnil svoj hlavný záväzok.

V konaní na súde žalovaný – okrem iného – vzniesol aj námietku premlčania zmluvnej pokuty uplatnenej za ob-

dobie po štyroch rokoch od zročnosti hlavného záväzku (§ 393 ods. 1 Obchodného zákonníka).

Súdy námietku premlčania posudzovali rozdielne.

Okresný súd neuznal námietky týkajúce sa zániku práva na zmluvnú pokutu z titulu premlčania práva žalobcu na splnenie hlavného záväzku. Vychádzal z toho, že i v prípade premlčania hlavného záväzku tento nezanikol, ale zmenil sa na naturálnu obligáciu. Preto nemôže zaniknúť ani záväzok akcesorickej povahy.

Tento názor, že nárok na zaplatenie zmluvnej pokuty má od svojho vzniku svoj vlastný osud a je od hlavného záväzku nezávislý a premlčacia doba plynie samostatne za každý deň omeškania podporuje aj **rozsudok Najvyššieho súdu Českej republiky sp. zn. 29 Odo 847/2001 z 29. októbra 2002.**

Podľa neho dlžník každým dňom po dobu, po ktorú trvá omeškanie, opätovne porušuje svoju povinnosť plniť riadne a včas. Ak však termín splatnosti uplynul, dlžník už nikdy nebude môcť plniť včas, ale len s omeškaním. Rovnako plniť riadne znamená plniť iba raz v dohodnutom termíne, výške a dohodnutým spôsobom, pretože iné plnenie je porušením tejto povinnosti.

Z toho vyplýva, že každý deň vzniká nové právo na zmluvnú pokutu, ktorú možno uplatňovať nezávisle od existencie hlavného záväzku.

Tieto závery citovaného rozsudku Najvyššieho súdu ČR sú však v rozpore s princípom premlčania a vedú k vzniku nepremlčateľnosti práva. Podľa Najvyššieho súdu ČR právo na zmluvnú pokutu sa nemôže nikdy premlčať, ale iba zmluvná pokuta za jednotlivé dni omeškania, ktorá nebola uplatnená na súde. To je absurdný záver, pretože jediným prostriedkom, ako zabrániť vzniku zmluvnej pokuty, je splniť hlavný záväzok, i keď jeho splnenie je v rozpore s právom.

Aplikujúc uvedený rozsudok Najvyššieho súdu ČR na posudzovaný prípad by mal žalobca nárok na zaplatenie zmluvnej pokuty do nekonečna, t. j. kým mu žalovaný nezaplatí dlžnú istinu. Zaplatenia tejto sumy sa žalobca od žalovaného nedomáhal a keby tak urobil, žalobu by musel súd zamietnuť, pretože žalovaný by namietal premlčanie.

Z citovaného rozsudku Najvyššieho súdu ČR však súčasne vyplýva, že súd nemôže prisúdiť zmluvnú pokutu do budúcnosti. Ak veriteľovi vzniká každým dňom omeškania nové právo na zmluvnú pokutu, potom by mohol súd prisúdiť zmluvnú pokutu iba odo dňa jej splatnosti do dňa vynesenia rozsudku. Právo na zmluvnú pokutu nie je totiž príslušenstvom pohľadávky (úroky), u ktorého judikatúra pripúšťa tento spôsob rozhodnutia súdu (pozri napríklad rozhodnutie Vrchného súdu v Prahe sp. zn. 1 Cmo 758/95 z 4. februára 1997 publikované v Sbíрке soudních rozhodnutí a stanovisek pod č. 14/1998).

Na druhej strane, ďalšie rozhodnutia súdov vychádzajú z právneho názoru, že zmluvnú pokutu za oneskorené plnenie jednej zo zmluvných strán druhej zmluvnej strane možno priznať iba do doby, dokedy trvalo omeškanie s plnením hlavného záväzku. Ak teda márne uplynula lehota na plnenie hlavného záväzku a oprávnená strana sa nedomáha je-

ho plnenia, nemožno urobiť záver, že po tomto termíne reálnej možnosti uplatnenia práva trvá omeškanie. Záväzok z dohody o zmluvnej pokute je akcesorickým záväzkom, a preto jeho existencia a dôsledky sa viažu na hlavný záväzok. Bolo by v rozpore so zmyslom a účelom zmluvnej pokuty, ak by povinný subjekt musel túto pokutu platiť po neurčitú dlhú dobu (teda nekonečne), i keby sa oprávnený nedomáhal splnenia záväzku, z ktorého pramení táto sankcia a keby sa tohto nároku domáhal, nebol by úspešný, napríklad z dôvodu premlčania.

V tejto súvislosti odkazujeme napríklad na iný **rozsudok Najvyššieho súdu ČR sp. zn. 25 Cdo1369/2000 z 28. marca 2001.** Hoci v ňom súdy neposudzovali identicky prípad, možno z jeho záverov vychádzať. Najvyšší súd ČR v tejto veci riešil prípad zmluvnej pokuty dohodnutej podľa Občianskeho zákonníka za oneskorené dokončenie stavebných prác. Najvyšší súd ČR uzavrel, že „povinnosť žalovaného platiť zmluvnú pokutu trvala do doby, pokiaľ bol v omeškaní so splnením svojho záväzku voči žalobkyni zo zmluvy o dodávke prác. Za situácie, že žalovaný v dohodnutom termíne nedokončil a žalobkyni dal najavo, že ich dokončiť nehodlá, nemožno po 20. 9. 1995, kedy sa už žalobkyňa nemohla úspešne domáhať dodatočného splnenia jeho záväzku, dovodiť omeškania žalovaného s dodávkou stavebných prác. Treba dodať, že žalovaný mal práce podľa zmluvy ukončiť do 19. 9. 1992 a súdy uzavreli, že od 20. 9. 1992 sa žalobkyňa mohla domáhať splnenia záväzku, a toto jej právo sa teda premlčalo 20. 9. 1995.

Najvyšší súd SR v opísanom spore v **rozsudku z 27. marca 2008, sp. zn. 4 Cdo 222/2005** taktiež došiel k záveru, že premlčaním práva na splnenie hlavného peňažného záväzku dochádza zároveň k premlčaniu práva na zmluvnú pokutu dohodnutú za omeškanie so splnením hlavného záväzku formou určitého percenta za určitý časový úsek, t. j. narastajúcim spôsobom za pokračujúce omeškanie, a to za dobu omeškania nasledujúcu po premlčaní hlavného záväzku. Najvyšší súd konštatuje, že „i pri nedostatku výslovnej právnej úpravy v Občianskom a Obchodnom zákonníku možno z akcesorickej povahy zmluvnej pokuty vyvodíť, že jej osud je spätý s hlavným záväzkom, a to nielen pri zániku hlavného záväzku, kedy zaniká aj záväzok zo zmluvnej pokuty, ale aj pri premlčaní hlavného záväzku.“ Ak sa dlžník môže brániť proti žalobe o splnenie hlavného záväzku námietkou premlčania, tým viac sa môže brániť námietkou premlčania aj proti súdnemu uplatneniu práva na zmluvnú pokutu za čas od uplynutia premlčacej doby na splnenie hlavného záväzku. Iný výklad by mal za následok, že napriek premlčaniu práva na splnenie hlavného záväzku, prostredníctvom zmluvnej pokuty by bol dlžník po časovo neobmedzenú dobu donucovaný na splnenie hlavného záväzku, čím by boli negované právne dôsledky vyplývajúce z inštitútu premlčania a zároveň by nebol rešpektovaný jeden zo základných princípov súkromného práva, a to princíp „*vigilantibus iura scripta sunt*“ (bdelým patrí právo).“

JUDr. Roman Hošovský
advokát, Bratislava

Ohrozená nezávislosť advokácie v Ruskej federácii

Článok je reakciou autorov na dianie v advokátskom stave v Ruskej federácii a o jeho vzťahu k orgánom štátnej moci. Obsah článku vychádza z priamych empirických poznatkov autorov, ktorí absolvovali stáž v advokátskej kancelárii Baltického kolégia advokátov Anatolia Sobčaka v Petrohrade (ďalej len „BAK“),¹ pod odborným vedením prezidenta Jurija Michailoviča Novolodského, ktorý autorov zasvätil nielen do aktuálnej právnej problematiky advokácie v Ruskej federácii, ale neopomenul ani súčasný mocensko-politický aspekt výkonu tejto profesie so svojimi oblastnými osobitosťami.

Poznatky vychádzajú priamo zo zasadania predsedníctva Advokátskej komory RF (ďalej len „AKRF“) zo 17. júna 2008 v Petrohrade. Jediným bodom programu bolo prerokovanie oficiálneho stanoviska AKRF k návrhu federálneho zákona o doplnkoch a zmenách federálneho zákona o advokátskej činnosti a advokácii v Ruskej federácii, uverejnený 17. júna 2008 v Petrohrade ako Posudok k návrhu federálneho zákona o doplnkoch a zmenách federálneho zákona o advokátskej činnosti a advokácii v Ruskej federácii. Posudok má charakter politicko-právneho rozboru daného návrhu, ktorý má znaky emocionálneho protestu, typického pre danú oblasť.

Vybrané pasáže z Posudku AKRF

Návrh federálneho zákona o doplnkoch a zmenách federálneho zákona o advokátskej činnosti a advokácii v Ruskej federácii bol predložený do Štátnej dumy Federálneho zhromaždenia Ruskej federácie dňa 6. mája 2008 o 21 hodine 17 minúte, t. j. 14 hodín a 43 minút pred vypršaním právomocí prezidenta Ruskej federácie V. V. Putina. Predsedovi Štátnej dumy bol tento návrh zákona predložený dňa 7. mája 2008, t. j. po vypršaní právomocí prezidenta Ruskej federácie V. V. Putina. Návrh zásadne a principiálne žiada pozmeniť spôsob brania advokáta k disciplinárnej zodpovednosti.

Advokácia je profesijné spoločenstvo advokátov – nezávislých profesionálnych poradcov v právnych otázkach, povinných poskytovať kvalifikovanú právnu pomoc fyzickým a právnickým osobám s cieľom ochrany ich práv, slobôd a záujmov, a taktiež im zabezpečiť prístup k spravodlivosti (čl. 1, 2, 3 FZ o advokátskej činnosti a advokácii v Ruskej federácii). Predložené pozmeňovacie návrhy potierajú tieto princípy, fakticky zbavujú občanov a právnické osoby ústavného práva na kvalifikovanú právnu pomoc a prístup k spravodlivosti (čl. 46, 48 Ústavy RF).

V roku 2002 zákonodarca, v súlade s praktikami zaužívanými vo svete po stáročia, priznal, že advokácia je inštitút občianskej spoločnosti, že nepatrí do systému orgánov štátnej moci a orgánov miestnej samosprávy (čl. 3 FZ o advokátskej činnosti a advokácii v Ruskej federácii).

Na základe výsledkov desaťročnej cesty po Rusku špecialista OSN na otázky nezávislosti súdnictva a advokátov Leonard Despoui, ktorého povinnosťou je predložiť Rade OSN správu o právach človeka, podrobil ostrej kritike návrh pozmeňovacích návrhov federálneho zákona o advokátskej činnosti a advokácii v Ruskej federácii:

„Teraz navrhované pozmeňovacie návrhy k Federálnemu zákonu nemôžu byť prijaté, pretože sa môžu dotknúť takých princípov, ako sú právo na samostatnosť a nezávislosť advokátov. Uvedené pozmeňovacie návrhy sú v protiklade s existujúcimi normami a štandardom.“²

V skutočnosti návrh zákona porušuje nasledovné medzinárodné normy a štandardy:

- Základné ustanovenia o úlohe advokátov (prijaté na 8. kongrese OSN o prevencii zločinnosti v auguste 1990 v New Yorku),
- Základné princípy týkajúce sa úlohy právnikov (prijaté na 8. kongrese OSN o prevencii zločinnosti a zaobchádzaní s delikventami, Havana, Kuba, 27. august – 7. september 1990),
- Kódex správania sa pre právnikov v Európskom spoločenstve (28. október 1988).

V dôvodovej správe k danému návrhu zákona je jeho prijatie otvorene motivované nevyhnutnosťou dohľadu a kontroly advokátskej činnosti zo strany štátu s poverením týmito funkciami orgány Rosregistrácie.³

V Rusku prvýkrát od roku 1864 (toto sa nestalo ani počas vlády sovietsk, ani v žiadnej európskej krajine, ani v USA) návrh zákona umožňuje štátu právo zrušiť status advokáta cestou využitia orgánu výkonnej moci (územného orgánu Rosregistrácie). Návrhom dať orgánom Rosregistrácie právo vykonávať nikým a ničím nevymedzené „vyšetrovanie“ advokáta v súvislosti s výkonom jeho pracovných povinností – účasťou v obhajobe (zastupovaní klienta) sa v konkrétnej záležitosti porušujú princípy kontradiktórnosti, rovnoprávnosti strán, advokátskeho tajomstva, UPK RF, KoAP RF⁴ a zákon o operatívno-vyšetrovacej činnosti. Navrhuje sa dať orgánom Rosregistrácie právo žiadať „nevyhnutné“ materiály vo vzťahu k advokátovi na súdoch, od orgánov činných v trestnom konaní a iných štátnych a obecných orgánov (advokát, samozrejme, také právo nemá, a ani Kvalifikačná komisia a Rada advokátskej komory nemá právo,

1 Článok autorov: **Je Rusko iné?** Uverejnený v *Bulletine slovenskej advokácie* č. 9/2008.

2 Denník Gazeta č. 99/1606, uverejnené dňa 30. 5. 2008.

3 Orgánom Rosregistrácie sa rozumie orgán štátnej moci, ktorý vykonáva zo zákona dohľad nad výkonom advokácie a iných právnických povolání, ktorý už v súčasnosti existuje a vykonáva dohľad nad činnosťou notárov RF.

4 Skratky: UPK RF – Trestný poriadok RF ; KoAP RF – Arbitrážny poriadok RF (všetko v preklade z ruského jazyka).

ani možnosť preveriť si dôveryhodnosť a prípustnosť týchto materiálov). Navyše, orgán Rosregistrácie má právo žiadať vysvetlenie od advokáta, čím ho zaväzuje porušiť nielen ust. čl. 51 Ústavy RF, ale aj čl. 56 UPK RF, ktorý zakazuje vypočúvanie advokáta, obhajcu podozrivého, obvineného v okolnostiach, ktoré sa stali známymi v súvislosti s poskytovaním právnej pomoci, ale taktiež všeobecne uznané medzinárodné normy o advokátskom tajomstve a požiadavky čl. 8 federálneho zákona o advokátskej činnosti a advokácii v Ruskej federácii. Navrhuje sa tiež, s cieľom údajne väčšej operatívnej na predkladanie územného orgánu Rosregistrácie o zrušení statusu advokáta, skrátiť lehotu prešetrovania Advokátskou komorou z troch na jeden mesiac.

Hlavná príčina je viditeľná – zbaviť Kvalifikačnú komisiu a Radu advokátskej komory⁵ akejkoľvek možnosti preveriť „kvalitu“ materiálov vyžiadaných orgánom Rosregistrácie. Pritom spracovatelia návrhu zákona, a podľa všetkého jeho autor, bezpodmienečne chápu, že je absolútne nemožné za jeden mesiac prešetriť predkladanie tromi orgánmi advokátskej komory – prezidentom, Kvalifikačnou komisiou a Radou, najmä v regiónoch krajného severu, Sibíri a Ďalekého východu. V takom prípade sa územnému orgánu Rosregistrácie poskytuje právo osloviť súd so žiadosťou o zrušenie statusu advokáta. Nie je ťažké si predstaviť spôsob prešetrovania žiadosti orgánu Rosregistrácie na súde, berúc pri tom do úvahy stav súdneho systému v Rusku. Je všeobecne známe, že súdy v Rusku sú závislé od výkonnej moci. Nie náhodou bola jedna z prvých porád prezidenta Ruskej federácie D. A. Medvedeva venovaná reformovaniu súdneho systému, ktorý je brzdou v rozvoji ekonomiky, spoločnosti a štátu.

Federálny zákon o advokátskej činnosti a advokácii v Ruskej federácii plne prijal požiadavky „Základných ustanovení o úlohe advokáta“ (prijaté na 8. kongrese OSN o prevencii zločinnosti v auguste 1990 v New Yorku) o tom, že disciplinárne konanie proti advokátom musí byť pridelené nestranným disciplinárnym komisiám, ustanovených samotnou advokáciou, s tým, že advokát bude mať možnosť proti rozhodnutiu podať na súd opravný prostriedok. Celý priebeh disciplinárneho konania musí byť v súlade s kódexom profesionálneho správania. Právna úprava v advokácii sa usku-točňuje v súlade s normami Zákona a Kódexu pracovnej etiky advokáta. Je dôležité poznamenať, že Kódex prijal Prvý všeruský zjazd advokátov na vykonávanie ustanovení, ktoré mu boli uložené bezprostredne Zákomom. V súlade s § 2 čl. 4 Zákona, Kódex ustanovuje povinné pravidlá správania sa každému advokátovi pri výkone advokátskej činnosti, a tiež dôvody a spôsob, ako primäť advokáta k zodpovednosti. V tom, že bola uskutočnená tzv. deligírovaná úprava a vecná úprava radu otázok týkajúcich sa advokátskej činnosti, priradená Zákomom ku kompetenciám profesionálneho spoločenstva advokátov, boli zákonodarcom uznané

princípy korporatívnej nezávislosti a samosprávy advokácie.

Pozmeňovacie návrhy v čl. 17 FZ o advokátskej činnosti a advokácii v Ruskej federácii úplne prekrúcajú podstatu disciplinárnej zodpovednosti a charakteristické črty advokátskej činnosti. Osobitosťou hmotnoprávnej podstaty disciplinárnej zodpovednosti je i to, že nepredpokladá náhradu škody spôsobenú nezákonným konaním advokáta, ale je reakciou na porušenie profesionálneho správania. Preto aj rozhodnutia na základe výsledkov disciplinárneho konania môžu zahŕňať len osobné práva konkrétneho advokáta, len jemu prináleží právo dať opravný prostriedok proti rozhodnutiu Rady advokátskej komory o uložení disciplinárneho trestu.

Základné princípy disciplinárnej zodpovednosti advokáta zabezpečujú ich nezávislý status a zabraňujú zasahovať tak štátu, ako aj spoločnosti do korporatívnej činnosti profesionálneho spoločenstva advokátov. Kvalifikačná komisia, ktorá sa skladá z advokátov, sudcov, pracovníkov orgánov Rosregistrácie, predstaviteľov zákonodarného orgánu štátnej moci Ruskej federácie a Rady advokátskej komory môže v súlade s momentálne platnými zákonmi a na základe súhrnu kritérií, ktoré sú sformulované v Kódexe profesionálnej etiky (napr. otvorenosť, kontradiktornosť, objektivita, rovnoprávnosť účastníkov konania) riešiť otázky týkajúce sa disciplinárnej zodpovednosti členov svojej korporácie. Právo podať na súd opravný prostriedok vo veci disciplinárnych rozhodnutí prináleží iba advokátom.

Navrhovaná revízia týchto uznávaných noriem disciplinárnej zodpovednosti je nezlučiteľná so samotnou existenciou od štátu nezávislého samosprávneho profesionálneho korporatívneho spoločenstva advokátov – inštitútu občianskej spoločnosti. Vzhľadom na to, že pozmeňovacími návrhmi Zákona sa nedá ani zmeniť, ani zrušiť Kódex profesionálnej etiky advokátov, autor návrhu zákona sa ponáhľa a navrhuje predostrieť federálnemu orgánu štátnej registrácie právo na zvolanie mimoriadneho všeruského zjazdu advokátov. Pravdepodobne predpokladá, že tak, ako v časoch vládnutia komunistickej strany ZSSR a sovietskej vlády sa mu podarí prinútiť advokátov prijať pre neho nevyhnutné pozmeňovacie návrhy a uviesť ich do Kódexu profesionálnej etiky advokátov.

Návrh zákona prekrúca koncepciu FZ o advokátskej činnosti a advokácii v Ruskej federácii, nie je v súlade s Ústavou Ruskej federácie, odporuje medzinárodným normám o advokátskej činnosti prijatými OSN, porušuje princípy nezávislosti a práva na samostatnosť, korporatívnej advokácie. Fakticky je namierený na likvidáciu advokácie ako nezávislého inštitútu občianskej spoločnosti a následne siaha na ústavné práva občanov na kvalifikovanú právnu pomoc a spravodlivosť.

Vzhľadom na uvedené by návrh zákona rozhodne nemal byť prijatý.

Posudok AKRF treba vnímať v širšom rozsahu súvislostí, ktoré majú za následok narušenie vzťahov medzi nezávislou stavovskou organizáciou advokátov Ruskej federácie a štátnymi orgánmi. Vyplývajú z množstva káuz, kde štátny

5 Orgány AKRF – Kvalifikačná komisia – obdoba Revíznej komisie SAK; Rada advokátskej komory – je orgán typický pre federatívne usporiadanie, ako zastúpenie predsedov komôr štátov a oblastí Ruskej federácie.

a politický záujem vstúpil do nezávislosti rozhodujúcich orgánov, v priamom rozpore so záujmami fyzických alebo právnických osôb. Z niekoľkých stačí spomenúť tie najznámejšie: Chodorkovskij, JUKOS alebo Kasparov, kde sa najväčšou prekážkou výkonu štátnej moci stali právne zásahy advokátov a právnych zástupcov. Nie je všeobecne známe a medializované, že po odsúdení Chodorkovského za rôzne trestné činy, napriek odsudzujúcemu rozsudku, štát prehráva majetkové spory priamo s tým súvisiace, najmä v arbitrážnom konaní. Ďalšími závažnými skutočnosťami, sú bezprecedentné obmedzenia osobnej slobody advokátov, ktoré nastávali v čase konania súdnych a iných prejednaní vecí, v ktorých advokát pôsobil. Obmedzenie osobnej slobody bolo zväčša na účel zabezpečenia osôb alebo vecí pre trestné stíhanie v trvaní nie viac ako 24 hod, pričom orgán, ktorý konal vo veci klientov advokáta v rovnakom čase, konal a rozhodol v ich neprítomnosti.⁶

S poukazom na všetky skutočnosti, chceme upozorniť na určitú paralelu s dianím na území Slovenskej republiky, aj keď len v hypotetickej rovine. Paralelu vidíme vo vnímaní vzťahu, v akom sa pristupuje k advokátskemu stavu. Povolanie ako také sa kriminalizuje so svojimi základnými zásadami a osobitosťami. „Zazlievanie obhajoby vrahov, mafiánov a pedofilov advokátom je nepochopením zmyslu a poslania advokáta. Povinnosťou advokáta, ktorá mu vyplýva zo zákona, je poskytnúť právne služby, obhajobu každému, kto je na ňu odkázaný. Táto povinnosť vyplýva nielen zo zákona o advokácii, ale aj z ďalších trestnoprávnych predpisov.“⁷ Je logické a pochopiteľné, že protiprávne konanie advokáta vyvoláva spoločenskú nevoľu vždy, keď je taká informácia verejne známa (bez ohľadu na to, či je právne relevantná). Práve tu je nutné uviesť, že treba rozlišovať medzi protiprávnym konaním a výkonom povolania. Pričom s ohľadom na spoločenskú vyspelosť je možné takú situáciu politicky zneužiť práve pre obmedzenie slobody a nezávislosti advokátskeho stavu. Dôsledkom môže byť práve efekt obmedzenia prístupu fyzických a právnických osôb k právnej pomoci. Práve preto by sa mala zvýšiť spoločenská informovanosť a tým aj tolerancia k výkonu osobitého povolania, ktoré predovšetkým chráni práva a oprávnené záujmy fyzických a právnických osôb.⁸

Mgr. Matej Krajčí
Mgr. Ivan Pecník
Mgr. Radim Komka

6 V čase stáže sme žiadali o účasť na neverejnom zasadnutí Oblastného súdu Baltickej oblasti ako poradcovia navrhovateľa o prejednaní legálnosti, resp. nelegálnosti rozhodnutí orgánov RF, ak rozhodovali v neprítomnosti advokáta, v čase keď bola jeho osobná sloboda obmedzená. Naša žiadosť bola bez uvedenia dôvodu odmietnutá.

7 **Ad: Advokáti zločiny... (29. 9.)**, Štefan Detvai (autor je predsedom Slovenskej advokátskej komory). Uverejnené v denníku SME dňa 1. 10. 2008.

8 Odporúčame čitateľom prečítať si internetovú diskusiu k článku **Ad: Advokáti zločiny... (29. 9.)**, na adrese www.sme.sk/c/4101394/ad-advokati-zlociny-29-9.html.

Bulletin advokacie prináša

Vyberáme z čísla 10/2008 českého *Bulletinu advokacie*

Úvodník JUDr. K. Fialu, člena kontrolnej rady ČAK, **O elektrickom advokátovi** je venovaný otázkam technickej inovácie výkonu advokácie a advokátom vo veku informačných technológií a ich peripetií.

K aktuálnym informáciám čísla patrí výzva na nomináciu kandidátov na titul „Právnik roka 2008“ a oznámenie o gala večere Právnik roka 2008. Uskutoční sa 23. januára 2009 v kongresovom hoteli Clarion v Prahe. Predmetom aktualít sú aj niektoré organizačné záležitosti komory interného charakteru.

Číslo prináša vybrané rozhodnutia domácich súdov a judikát Európskeho súdneho dvora k otázkam advokátov poskytujúcich právne služby v hostiteľskom členskom štáte a k zrušeniu požiadavky predchádzajúcej praxe v oblasti práva tohto štátu. Uverejňuje prehľad aktuálnej právnej literatúry na knižnom trhu (napr. dejiny vietnamského práva), stĺpček JUDr. K. Čermáka **Manažerománia a historická pamäť** a príspevok z jazykového seriálu. Informuje o rokovaní Predstavenstva ČAK, spoločnom zasadnutí vrcholových orgánov ČAK a SAK v septembri 2008 a rozhodovaní disciplinárnych senátov ČAK. Prináša ďalšie správy a zaujímavosti zo života a práce českej advokácie.

Z oblasti európskeho práva poukazujeme na informáciu o agendách CCBE za obdobie február – september 2008 a na stať o druhej konferencii k metóde práva spolupráce, ktorá sa konala v írskom Corku v máji 2008 (JUDr. M. Brožová, JUDr. E. Vaňková).

Z právnej teórie a praxe sa v čísle publikujú príspevky k nasledujúcim témam:

prof. JUDr. Alena Winterová, CSc.,
katedra občianskeho práva PF UK Praha

Hromadné žaloby (procesualistický pohľad)

Článok sa zaoberá hromadnými žalobami, kde prijaté rozhodnutie má vplyv na právne vzťahy a z nich vyplývajúce práva a povinnosti veľkého okruhu subjektov (hospodárska súťaž, obchod a služby, životné prostredie, kapitálový trh a pod.). Ide o dôsledok procesu globalizácie, ktorý akceleruje v posledných 20 – 30 rokoch. Autorka poukazuje na rôzne procesné možnosti aktuálne v európskych aj mimo-európskych štátoch. Súčasný stav v Európe vyvoláva časté diskusie na tému hromadných žalôb s cieľom vytvoriť nový procesný nástroj, ktorý by efektívnejšie slúžil potrebám hmotného práva. Vzorom takéhoto riešenia pre európske kontinentálne právo by (s určitými úpravami) mohol byť model americkej hromadnej žaloby tzv. *classe action* existujúcej od r. 1938. Ide o žalobu, ktorú jedna alebo viacej osôb považujúcich sa za reprezentantov celej kategórie, podá-

vajú v záujme a na účet tejto kategórie. Autorka uvádza podrobnejšiu charakteristiku hromadnej žaloby, jej dosahu a významu pre práva a povinnosti okruhu dotknutých subjektov. Popisuje niektoré európske riešenia hromadných žalôb a ich špecifiká. Osobitnú pozornosť venuje procesnej situácii v ČR, vrátane problematiky výkonu rozhodnutia. Poukazuje tiež na niektoré nedostatky platnej úpravy z hľadiska hromadných žalôb ako osobitného procesného inštitútu budúcnosti.

Podľa redakčnej poznámky k príspevku je otázka hromadných žalôb t. č. predmetom legislatívneho procesu iniciovaného Európskou komisiou. Následná právna úprava by mala pripúšťať hromadné žaloby v súvislosti s nekalosúťažným konaním, rovnako ako napr. v USA.

doc. JUDr. Pavel Vantuch, CSc., advokát

Nová úprava odpočúvania

v Trestnom poriadku od 1. 7. 2008

Zákonom č. 177/2008 Sb. bola s účinnosťou od 1. júla 2008 v Trestnom poriadku vykonaná nová úprava odpočúvania a záznamu telekomunikačnej prevádzky. Stalo sa tak preto, aby odpočúvanie nebolo možné využiť ako bežný spôsob zisťovania informácií v trestnom konaní. Novela má tiež zabezpečiť následnú informovanosť odpočúvaných osôb tým, že im umožňuje podať návrh na preskúmanie zákonnosti príkazu na odpočúvanie a záznam telekomunikačnej prevádzky Najvyšším súdom ČR. V zmenách Trestného poriadku autor vidí cestu k zvýšeniu zodpovednosti štátneho zástupcu pri podávaní takýchto návrhov a lepšiu možnosť súdu pre náležité vyhodnotenie ich dôvodov. Ráta sa s obmedzením počtu prípadov zasahovania do práv občanov.

JUDr. Luboš Chalupa, advokát

Žaloba na určenie premlčania práva k cudzej veci

Článok sa zaoberá otázkou získania právneho titulu na výmaz premlčaného práva k cudzej veci z verejného registra. Autor vidí riešenie v určovacej žalobe, kde zároveň ponúka znenie jej petitu. Na základe kladného právoplatného rozsudku je potom vlastník veci zbavený rizika uplatňovania tohto práva zo strany oprávneného subjektu evidovaného vo verejnom registri (záložný veriteľ a pod.).

JUDr. Ladislav Jouza

expert na pracovnoprávnu problematiku

Netypické pracovné úrazy a ich odškodňovanie

Pri výkone práce dochádza niekedy k špecifickým a komplikovaným úrazom, o ktorých často nie je celkom jasné, či ide o úraz pracovný, respektíve o úraz vôbec (infarkt, epilepsia a pod.). Autor sa zaoberá podmienkami, za ktorých možno netypické ochorenie považovať za pracovný úraz, ak k nemu došlo v pracovnom procese. Problematiku objasňuje na rade praktických príkladov. Osobitnú pozornosť pritom venuje postupu pri odškodňovaní netypických pracovných úrazov. Dôraz kladie na dohodu o mimosúdnom odškodnení so zreteľom na skutočnosť, že vždy je lepšie sa dohodnúť ako súdiť. Sadzby bodového hodnotenia za bolesť a sťaženie spoločenského uplatnenia obsahuje príloha k vyhláske č. 440/2001 Sb., ktorá by mala platiť ešte do 31. 12. 2009.

JUDr. Kateřina Čuhelová, sudkyňa

Zákaz styku otca s maloletým dieťaťom a ustanovenie § 76b OSP

Dňa 1. januára 2007 nadobudol v Českej republike účinnosť zákon č. 135/2006 Sb., ktorým sa menia niektoré zákony v oblasti ochrany pred domácim násilím. Týmto zákonom sa zároveň novelizoval OSP a doplnil o § 76b. Nové ustanovenie umožňuje predsedovi senátu nariadiť predbežným opatrením účastníkovi, proti ktorému návrh smeruje niektoré osobné obmedzenia (dočasné opustenie bytu, domu, upustenie od kontaktov s navrhovateľom a pod.). V súvislosti s tým vznikol interpretačný problém, či matka dieťaťa môže podať návrh na prijatie predbežného opatrenia, ktorým by súd uložil otcovi povinnosť zdržať sa styku s dieťaťom. Rozbor tejto otázky – na základe príslušných ustanovení OSP a praxe jednotlivých súdov – je predmetom príspevku, vrátane osobného stanoviska autorky k spornej veci.

Spracoval: JUDr. Juraj Ďurovčík

Kancelária SAK

Seminár o zmluvách v obchodnom práve

V stredu **14. januára 2009** sa v Brne uskutoční seminár pre advokátov, zamestnancov bánk, finančných a obchodných spoločností, podnikov, krajských a obecných úradov – všetkým, ktorí pri výkone svojich povinností potrebujú znalosti obchodného zmluvného práva – pod názvom

„České a slovenské smluvní obchodní právo v rámci evropského vývoje“

Seminár sa uskutoční na Právnickej fakulte, Veveří 70, Brno, učebňa č. 38 od 9.00 do cca 14.30 h (prezencia od 8.30 h). Lektorom bude **doc. JUDr. Karel Marek, CSc.**

Obsah: **obchodné podmienky • obchodné zvyklosti • uzatváranie zmlúv • vykonávanie zmlúv • splnenie • vzťahy zodpovednosti**

V závere seminára sa počíta s diskusiou a po skončení s riešením konkrétnych praktických situácií účastníkov.

Cena: 1 450,- Kč vrátane DPH 19 %

Termín zaslania prihlášok: 19. 12. 2008 (neskôr možná telefonická dohoda)

Elektronickú prihlášku spolu s pokynmi na platbu za seminár získate na adrese www.law.muni.cz pod odkazom *Celoživotní vzdělávání, kurzy a semináře* alebo priamo na adrese: <http://www.law.muni.cz/czv/kurzy/>

Kontakty:

Lenka Pokorná, Mgr. Anna Dušíková, tel.: 549 493 516

Bc. Jana Lautrbachová, tel.: 549 495 664

mail: ccv@law.muni.cz

INZERCIA
sa v elektronickej verzii nezobrazuje

Prípady vytyčovania hraníc pozemkov

2. časť

JUDr. Milan Sudzina

Určovanie priebehu hraníc pozemkov od 15. apríla 2004

Po 15. apríli 2004, v dôsledku zrušenia ustanovení katastrálneho zákona o určovaní priebehu hranice správou katastra, rozoznávame v rámci určovania hraníc pozemkov iba dve situácie:

1. ak priebeh hranice nie je medzi vlastními susedných pozemkov sporný,
2. ak priebeh hranice je sporný, a to bez ohľadu na to, či došlo alebo nedošlo zároveň aj k zásahu do vlastníckeho práva suseda.

V prvom prípade, keď priebeh hranice nie je sporný, ale vlastníci pozemku si chce postaviť oplotenie, prípadne len vyznačiť lomové body hranice svojho pozemku, hranicu vytyčuje geodet. Je na vlastníckovi pozemku, aby si vybral geo-

deta, ktorý mu vytyčí hranicu pozemku. Geodetom môže byť právnická alebo fyzická osoba. Keďže vytyčovanie hraníc pozemkov patrí medzi vybrané geodetické činnosti, táto osoba musí mať osobitnú odbornú spôsobilosť. Výsledný operát z vytyčenia hranice pozemku podlieha

dvojitému overeniu a musí ho autorizačne overiť osoba na to oprávnená a úradne overiť správa katastra.

V druhom prípade, ak priebeh hranice je sporný, či už došlo alebo nedošlo zároveň aj k zásahu do vlastníckeho práva, hranicu medzi pozemkami určuje všeobecný súd. Spravidla je súčasťou sporu o priebeh hranice pozemku aj spor o vlastníctvo k určitej ploche, a preto je pre rozhodovanie takehoto sporu daná právomoc súdu.¹² Ide o prípad petitórnej ochrany vlastníckeho práva. Táto ochrana sa poskytuje na základe žaloby vlastníka susedného pozemku, do ktorého práva sa zasiahlo. K zásahu do vlastníckeho práva majiteľa susedného pozemku môže v praxi dôjsť napr. posunutím oplotenia, zložením stavebného materiálu sčasti aj na susedov pozemok, postavením základov domu čiastočne na vedľajšom pozemku, odoraním medze, posunutím kamen-

ného medzníka, vykopaním alebo vybraním železných stĺpkov zo zeme.

Žaloba o určenie priebehu hranice pozemkov sa použije vtedy, keď správnosť hranice medzi susednými pozemkami je medzi účastníkmi sporná a jeden zo susedov sa obráti na súd s cieľom dosiahnuť jej určenie. Podstatou žaloby je vyriešenie otázky vlastníctva k spornej ploche pozemku. Súd je povinný zaoberať sa otázkou hranice pozemku bez ohľadu na to, ako žalobca naformuloval žalobný petit, tzn. žalobca sa môže domáhať vydania spornej plochy, vypratania spornej plochy, alebo zákazu, aby sused túto plochu užíval, prípadne navrhuje určenie priebehu spornej hranice medzi susediacimi pozemkami.

Súdne konanie o určenie hranice pozemku má sporový charakter. Ide o návrhové konanie. Súd nemôže začať toto konanie *ex offio*. Konania o určenie priebehu hranice pozemkov patria medzi časté susedské spory. Ide tu o spor o to, komu zo susedov (vlastníkov susedných pozemkov) patrí sporná plocha pozemku. Často ide o posunutie oplotenia len o niekoľko centimetrov, prípadne desiatok centimetrov, takže predmetom sporu je len niekoľko štvorcových metrov pozemku. Avšak v praxi ide o spory, ktoré sú z hľadiska skutkového aj právneho náročné, a trvajú niekoľko rokov.

Podľa § 126 ods. 1 Občianskeho zákonníka vlastníci majú právo na ochranu proti tomu, kto do jeho vlastníckeho práva neoprávnene zasahuje, najmä sa môže domáhať vydania veci od toho, kto mu ju neoprávnene zadržuje. Z uvedeného vyplýva, že § 126 ods. 1 Občianskeho zákonníka uvádza len demonštratívne právo na súdnu ochranu prostredníctvom žaloby na vydanie veci. Z príkladného výpočtu vyplýva, že súdnych foriem ochrany vlastníctva je viac. Patrí sem aj žaloba na určenie hraníc pozemkov. Táto žaloba je jedným z druhov vlastníckej žaloby.

Žaloba o určenie hranice pozemku je druhom určovacej žaloby podľa § 80 písm. c Občianskeho súdneho poriadku. Táto žaloba, keďže je prostriedkom ochrany práv majiteľa pozemku, je svojou podstatou vlastníckou žalobou. Jednou zo základných hmotnoprávných podmienok úspechu v súdnom konaní o tejto vlastníckej žalobe je preukázanie vlastníckeho práva k pozemku, ktorého sa žaloba týka. Žalobca musí v rámci skutkového stavu opísaného v žalobe

JUDr. Milan Sudzina

Vysokoškolský učiteľ na Katedre občianskeho práva Právnickej fakulty Univerzity P. J. Šafárika v Košiciach a advokát. Vyučuje pozemkové právo, občianske hmotné právo, občianske procesné právo.

12 Vojčík, P.: Občianske právo hmotné I., Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach, Košice 2006, s. 249.

najmä uviesť, na základe akého právneho titulu (*iustus titulus*) sa stal vlastníkom pozemku, ktorého hranica je predmetom sporu.

V rámci dôkazov treba zároveň predložiť aj príslušný výpis z listu vlastníctva, na ktorom je zapísaný žalobcov pozemok, ktorého hranica je sporná. Vzhľadom na to, že ide vždy o spor o hranicu medzi dvoma susediacimi pozemkami, treba predložiť aj list vlastníctva susedného pozemku. Ďalej v rámci tvrdených skutočností musí žalobca uviesť, čo je príčinou sporu o hranicu medzi susediacimi pozemkami (napr. posunutie oplotenia).

Príčiny sporov medzi vlastními susedných nehnuteľností spočívajú najčastejšie v nejasnostiach, či stav priebehu hranice vyznačenej v prírode zodpovedá stavu, ktorý je evidovaný v katastri nehnuteľností, poprípade v pozemkovej knihe a či oplotenie pozemku stojí na správnom mieste. Žalobné návrhy väčšinou smerujú k odstráneniu alebo premiestneniu plota, vyprataniu časti parcely, zdržaniu sa zásahov do vlastníckeho práva výstavbou alebo zriadením oplotenia, určeniu vlastníctva k spornej ploche, k určeniu priebehu hranice pozemku. Konečné rozhodnutie súdu závisí väčšinou od posudku znalca – geodeta, ktorý je v týchto sporoch spravidla ustanovený.

V žalobnom petite musí byť pozemok, ktorý je predmetom žaloby, jasne a určito označený, a to údajmi zo súboru popisných informácií katastra nehnuteľností. Pôjde o údaje nachádzajúce sa v časti „A“ listu vlastníctva. Pozemok je potrebné v petite označiť údajom o katastrálnom území, označením správy katastra, číslom listu vlastníctva, parcelným číslom, výmerou pozemku v m² a druhom pozemku.

Vzhľadom na to, že žaloba o určenie hranice pozemkov je druhom určovacej žaloby, treba v žalobe uviesť a v tomto konaní aj preukázať existenciu naliehavého právneho záujmu. V danom prípade je naliehavým právnym záujmom ochrana porušeného vlastníckeho práva a potreba zaznačenia hranice pozemkov do katastra nehnuteľností a jej vytýčenie v teréne, pretože medzi vlastními susedných pozemkov dochádza k nezrovnalostiam ohľadom hraníc ich pozemkov. Naliehavý právny záujem na určení priebehu hranice je daný vždy, ak sa vlastníkom pozemku snaží prostredníctvom súdneho konania získať právne relevantný podklad, na základe ktorého by dosiahol zmenu zapísanej hranice v katastri nehnuteľností.

V prípade, že medzi vlastními susedných pozemkov dochádza k nezrovnalostiam ohľadom hranice ich pozemkov, je daný naliehavý právny záujem na podaní žaloby o určenie vlastníctva k predmetnej (medzi vlastními spornej) časti pozemku.¹³ V takomto postupe nie je možné vidieť nič iného, než to, že sa žalobou na určenie vlastníctva k určitej časti parcely žalobca domáha vo všeobecnom zmysle ochrany tvrdeného vlastníckeho práva. Ak je hranica objektívne zistiteľná, súdne rozhodnutie má deklarovať existujúce vlastní-

cké právo. Snahou žalobcu je na základe súdneho rozhodnutia dosiahnuť vytýčenie hranice pozemku v teréne a tým vyriešiť so susedom nezrovnalosti (spor) ohľadom spoločnej hranice. V danom prípade je možné dôvodiť, že žalobca má naliehavý právny záujem na určení tohto práva v zmysle § 80 písm. c Občianskeho súdneho poriadku.

S podaním žaloby o určenie spornej hranice pozemku všeobecným súdom je spojená poplatková povinnosť podľa zákona č. 71/1992 Zb. o súdnych poplatkoch a poplatku za výpis z registra trestov v znení neskorších predpisov. Pokiaľ ide o vyrubenie súdneho poplatku z tejto žaloby, vzniká tu otázka, či je možné predmet konania oceniť peniazmi alebo nie. Od toho sa potom odvíja skutočnosť, či bude výška súdneho poplatku určená percentuálne z ceny predmetu konania, resp. z hodnoty predmetu sporu (sadzba 6 %) alebo pevnou sumou (3 000 Sk), ak predmet konania nemožno oceniť peniazmi. Predmetom tohto súdneho konania je pozemok, ktorého priebeh hranice je sporný. Cenu tohto pozemku je možné určiť jeho všeobecnou hodnotou podľa vyhlášky Ministerstva spravodlivosti číslo 492/2004 Z. z. o stanovení všeobecnej hodnoty majetku v znení neskorších predpisov. Súdny poplatok bude potom určený 6 % sadzbou z ceny predmetu konania – zo všeobecnej hodnoty pozemku.

Ďalej vzniká otázka, ako sa určí základ súdneho poplatku, keďže v tomto konaní ide o určenie hranice medzi dvoma pozemkami. To znamená, či má byť ako základ na stanovenie súdneho poplatku braná všeobecná hodnota pozemku žalobcu alebo pozemku žalovaného alebo súčet hodnôt oboch pozemkov. Podľa nášho názoru základom na určenie súdneho poplatku bude všeobecná cena pozemku žalobcu, pretože podľa jeho tvrdenia bolo zasiahnuté do vlastníckeho práva k tomuto pozemku a podanou žalobou si uplatňuje zistenie priebehu hranice svojho pozemku (nie susedného). Z tohto základu (zo všeobecnej hodnoty pozemku žalobcu) sa vyrubí 6 % súdny poplatok.

Za účelom vyriešenia otázky priebehu spornej hranice pozemku je možné podať nielen samostatnú žalobu o určenie priebehu hranice pozemkov, ale aj žalobu na vypratanie spornej časti pozemku, určenie vlastníctva k spornej časti pozemku alebo žalobu na zdržanie sa zásahov do vlastníckeho práva (napr. zákaz užívať spornú časť pozemku). Vyplyva to z judikátov, ktorými sa zjednocuje právna prax všeobecných súdov. Napr. podľa judikátu Najvyššieho súdu Českej republiky u pozemkov s objektívne zistiteľnou hranicou môže vlastník chrániť svoje právo pred neoprávnenými zásahmi suseda prostredníctvom žaloby na zdržanie sa užívania jeho pozemku.¹⁴

Podľa ďalšieho judikátu Najvyššieho súdu Českej republiky v právomoci súdu v občianskom súdnom konaní je rozhodnúť spor o priebeh len takej hranice medzi pozemkami, ktorá je objektívne zistiteľná. Žalobný petit treba formulo-

13 Rozsudok Najvyššieho súdu Českej republiky sp. zn. 22 Cdo 1908/2000 z 30. mája 2002.

In: Vrcha, P.: **Civilní judikatura, 2. vydanie**. Linde Praha a. s. : Praha, 2005, s. 147.

14 Rozsudok Najvyššieho súdu Českej republiky sp. zn. 22 Cdo 1908/2000 z 30. mája 2002.

In: Šarman, J.: **Přehled judikatury z oblasti věcných práv**. ASPI, a. s. : Praha 2006, s. 42.

vať tak, že pôjde o spor o určenie vlastníctva, prípadne o vypratanie presne určenej časti pozemku.¹⁵ V tomto judikáte je v odôvodnení vyjadrený názor Najvyššieho súdu Českej republiky, že petit žaloby je potrebné formulovať tak, aby z neho bolo zrejmé, že ide o spor o určenie vlastníctva, príp. o vypratanie presne určenej časti pozemku a v týchto intenciách má súd vyzvať žalobcu na úpravu žalobného petitu. Podľa niektorých autorov, keďže Občiansky zákonník na škodu veci neupravuje špecifický druh žalôb na určenie hraníc medzi pozemkami, pre prípad sporu medzi susediacimi vlastníckmi o určenie hranice pozemkov nezostáva nič iné, ako použiť žalobu na vydanie veci, negatívnu (zapieraciu) žalobu alebo žalobu o určenie vlastníckeho práva.¹⁶

Zastávame opačný názor. Nie je vylúčené, aby žalobný petit znel nielen na určenie vlastníctva k spornej ploche alebo na jej vypratanie, ale aj na určenie priebehu spornej hranice pozemku. Dôvodom je skutočnosť, že takáto formulácia žalobného petitu nie je zákonom vylúčená a tento druh ochrany prichádza do úvahy aj preto, že výpočet prostriedkov ochrany vlastníckeho práva uvedený v § 126 ods. 1 Občianskeho zákonníka má iba demonštratívny charakter. Z toho vyplýva, že ochrana vlastníckeho práva je možná aj prostredníctvom žaloby na určenie priebehu spornej hranice pozemku, ktorú výslovne Občiansky zákonník neupravuje.

Nie je možné z právomoci všeobecných súdov vylúčiť spory o ochranu vlastníckeho práva určením priebehu spornej hranice pozemku, pretože by to znamenalo odmietnutie poskytnutia spravodlivosti účastníkovi konania (bolo by to porušením zásady zákazu *denegatio iustitiae*) a v konečnom dôsledku porušením základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy SR a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd. O skutočnosti, že žaloba o určenie priebehu hraníc pozemkov je možná a rozhodovanie o nej patrí do právomoci všeobecného súdu, svedčí aj súdna prax svojimi rozhodnutiami.¹⁷

Na rozhodnutie o merite veci v súdnych konaniach, predmetom ktorých je vypratanie pozemku, určenie vlastníctva k spornej ploche alebo zdržanie sa zásahov do vlast-

nického práva k spornej časti pozemku na základe negatívnej (zapieracej) žaloby, prípadne v iných sporoch o ochranu vlastníckeho práva, predmetom ktorých sú pozemky, bude musieť súd, v prípade ak to bude potrebné, najprv skúmať otázku priebehu spornej hranice pozemku. Teda otázka hraníc pozemkov môže byť predmetom činnosti súdu aj v iných konaniach ako v konaní o určenie priebehu hranice pozemku. V týchto súdnych konaniach bude súd riešiť otázku priebehu hranice pozemkov ako prejudiciálnu otázku.

Vecne príslušným súdom na konanie o žalobe na určenie hranice pozemku je okresný súd. V konaní o určenie priebehu hranice pozemkov platí osobitná výlučná miestna príslušnosť podľa § 88 ods. 1 písm. h Občianskeho súdneho poriadku. Miestne príslušným je súd, v obvode ktorého sa nachádza pozemok, ktorého hranica je medzi vlastníckmi susedných pozemkov sporná.

Pokiaľ ide o otázku účastníkov tohto sporového konania, súdnej ochrany sa môže touto žalobou domáhať ten, kto je vlastníkom pozemku, do ktorého sa neoprávnene zasiahlo (aktívna procesná legitimácia na podanie žaloby). Pasívne procesne legitimovanou osobou (žalovaný) bude ten, kto porušuje vlastnícke právo žalobcu alebo popiera správnosť vytýčenej hranice. Právo na ochranu bude smerovať proti osobe, ktorá neoprávnene zasahuje do vlastníckeho práva žalobcu.

V rámci súdneho konania súd rozhoduje spravidla podľa listinných dôkazov. Môžu nimi byť podklady z katastrálneho operátu (katastrálna mapa, pozemková mapa, geometrický plán), iné listinné dôkazy (napr. zmluva o darovaní časti pozemku, kúpna zmluva, predmetom ktorej bola kúpa časti pozemku). Súd v konaní ustanovuje znalca z odboru geodézie a kartografie. Súčasťou súdneho spisu bude znalecký posudok na určenie hranice. Tento posudok bude okrem textovej časti pozostávať aj z grafickej časti, v ktorej bude vyznačená sporná hranica medzi susednými pozemkami. Správna hranica sa v grafickej časti znaleckého posudku vyznačí červenou farbou. V textovej časti znaleckého posudku budú obsiahnuté znalcom zistené odchýlky (vzdialenosti) medzi správnou hranicou a hranicou, ktorá bola protiprávne posunutá. Znalca je možné vypočúť aj na pojedná-

15 Uznesenie Najvyššieho súdu Českej republiky sp. zn. 22 Cdo 2035/2003 z 29. júla 2004. In: Šarman, J.: **Přehled judikatury z oblasti věcných práv**. ASPI, a. s. : Praha 2006, s. 43 a nasl. V odôvodnení tohto rozhodnutia sa uvádza, že žalobný petit je treba formulovať tak, že pôjde o spor o určenie vlastníctva, príp. o vypratanie presne určenej časti pozemku. Pokiaľ sa žalobca domáha určenia priebehu hranice medzi pozemkami, ale zo žalobných tvrdení vyplýva, že mu ide o určenie toho, kto je vlastníkom spornej časti pozemku, pričom spor vznikol preto, že medzi účastníkmi nie je zhoda o priebehu objektívne zistiteľnej hranice, musí súd žalobcu poučiť o nutnosti upraviť žalobný návrh (petit) tak, aby zodpovedal § 126 Občianskeho zákonníka, prípadne § 80 písm. c) Občianskeho súdneho poriadku, avšak s požiadavkou na určenie vlastníctva k presne špecifikovanej časti pozemku. Pokiaľ žalobca formuluje žalobný petit tak, že sa domáha určenia priebehu hranice medzi pozemkami, prípadne medzi parcelami, a súd ho o povinnosti upraviť žalobu nepoučí a o návrhu vecne rozhodne, ide o vadu konania, ktorá však nemá za následok nesprávne rozhodnutie veci. Určením priebehu hranice medzi pozemkami sa totiž nepriamo vymedzuje i vlastníctvo účastníkov k susedným pozemkom. Táto vada sama o sebe preto nie je dôvodom na zrušenie rozsudku.

16 Knappová, M. – Švestka, J. a kol.: **Občanské právo hmotné 1. Třetí aktualizované a doplněné vydání**. ASPI, a. s. : Praha 2002, s. 316.

17 R 6/1999 (Rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 1 Cdo 11/97 z 26. augusta 1997), R 55/2001 (Uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. Rks 15/200 z 16. júla 2000).

vaní. V prípadoch spornej hranice sa spravidla uskutoční aj ohliadka na mieste samom.

Nie je vylúčené, aby súd v tomto konaní uskutočnil aj výsluch svedka. Súd môže oprieť svoje rozhodnutie aj o svedecké výpovede najmä v prípade vydržania. Napr. svedok môže dosvedčiť, že v minulosti došlo k oprávnenej, pokojnej držbe, trvajúcej zákonom stanovenú dobu 10 rokov, čo malo za následok vydržanie spornej časti pozemku. Svedkovia môžu byť v konaní vypočutí aj na otázku, kde boli umiestnené znaky v teréne, ktoré označovali lomové body hraníc (napr. kde bol umiestnený kameň označujúci lomový bod hranice, kadiaľ viedla medza). Svedkovia sa môžu v konaní vyjadriť aj k otázke, či sporná hranica bola v prírode tvorená priamkou alebo lomenou čiarou. Hodnotenie všetkých týchto dôkazov nájde svoje vyjadrenie v odôvodnení rozhodnutia súdu.

Rozsudok o určení priebehu hranice pozemkov má deklaratórny charakter (nie konštitutívny). Týmto rozsudkom sa nevytvára nový právny stav. Na základe tohto rozsudku nedochádza k vzniku, zmene alebo zániku vlastníckeho práva k časti pozemku. Rozsudkom o určení priebehu hranice pozemkov sa nezakladá nová hranica. Súd iba konštatuje, aký je právny stav priebehu hranice. Týmto rozsudkom sa určuje (deklaruje) hranica pozemku v súlade s existujúcimi údajmi, ktoré sú zapísané v súbore geodetických informácií katastra nehnuteľností.

Rozsudok o určení priebehu hranice pozemku sa zapisuje do katastra nehnuteľností. Tento rozsudok je súd povinný zaslať na zápis do katastra nehnuteľností v súlade s § 21 ods. 1 katastrálneho zákona o súčinnosti štátnych orgánov do 30 dní od právoplatnosti rozsudku. Tento rozsudok sa zakladá do zbierky listín katastra nehnuteľností. Hranica pozemku sa na základe rozsudku zapíše do katastrálnej mapy, prípadne aj do iných súčastí súboru geodetických informácií, ak v nich chýba alebo je zaznačená nesprávne. Rozsudok sa zapíše záznamom a vyznačí sa aj v časti „B“ listu vlastníctva.

Tento rozsudok by mal ako súčasť obsahovať aj znalecký posudok vo forme geometrického plánu. Nestačí v rozsudku iba odkázať na príslušný geometrický plán tým, že súd vo výrokovej časti iba poukáže na konkrétny geometrický plán, ktorý špecifikuje jeho číslom, údajmi o vyhotoviteľovi a dátume vyhotovenia. Nestačí vo výrokovej časti rozsudku ani odkázať na konkrétne číslo listu súdneho spisu, v ktorom je príslušný geometrický plán založený.

Žalobný petit návrhu na určenie hranice susedných pozemkov môže znieť: „Hranica medzi nehnuteľnosťami nachádzajúcimi sa v katastrálnom území ..., Správa katastra ..., zapísanými na LV č. ... ako parcela č. ..., druh pozemku: ... o výmere m² (vo vlastníctve žalobcu) a na LV č. ... ako parcela č. ..., druh pozemku: ... o výmere ... m² (vo vlastníctve žalovaného) prechádza bodmi 1-2-3-4 podľa grafickej prílohy znaleckého posudku znalca ustanoveného súdom, ktorý bude súčasťou rozsudku.“

Výroková časť (enunciát) rozsudku bude znieť rovnako ako petit žaloby, avšak v závere sa uvedie odkaz na konkrétny znalecký posudok: „(...) prechádza bodmi 1-2-3-4 podľa

grafickej prílohy znaleckého posudku znalca Ing. meno a priezvisko, číslo geometrického plánu ... vyhotoveného dňa ..., ktorý je súčasťou tohto rozsudku.“

Slovné spojenie „prechádza bodmi 1-2-3-4“ vyjadruje skutočnosť, koľkými lomovými bodmi prechádza hranica pozemkov. To bude závisieť od množstva bodov, v ktorých sa mení priebeh hranice pozemku. Tieto body sa číslujú podľa svojho poradia. Ak bude hranica medzi spornými pozemkami rovná (hranica bude tvorená priamkou), v rozsudku sa uvedie, že hranica „prechádza bodmi 1-2 podľa grafickej prílohy znaleckého posudku znalca (...)“. Ak bude mať sporná hranica viac lomových bodov (čiže hranica medzi spornými pozemkami nebude rovná), vo výroku rozsudku sa uvedie viac čísel, ktorými prechádza hranica (ktorými budú označené jednotlivé lomové body nachádzajúce sa na spornej hranici pozemku). To znamená, že výrok bude znieť: „(...) prechádza bodmi 1-2-3-4-5 podľa grafickej prílohy znaleckého posudku znalca (...)“.

Vzhľadom na to, že ide o sporové konanie, o náhrade trov súdneho konania bude súd rozhodovať podľa zásady úspešnosti. Pôjde najmä o náhradu zaplateného súdneho poplatku, trov znaleckého dokazovania a trov právneho zastúpenia. Účastníkovi, ktorý mal v spore úspech súd prizná náhradu trov konania voči neúspešnému účastníkovi konania. V tomto konaní bude do značnej miery ťažké určovať mieru úspechu, pretože oplotenie mohlo byť na susedný pozemok sčasti posunuté oprávnene a sčasti nie. Úspešný bude účastník, v prospech ktorého je vynesенý rozsudok (tzn. v prospech koho súd v odôvodnení rozsudku skonštatuje, že oplotenie bolo neoprávnene posunuté na jeho pozemok). Neúspešný účastník (ten, kto neoprávnene posunul plot na susediaci pozemok), bude na základe rozsudku súdu povinný nahradiť protistrane trovy konania, ktoré boli potrebné na účelné uplatňovanie alebo bránenie práva.

Náhrada trov konania nemusí byť priznaná iba žalobcovi. Ak sa v konaní preukáže, že plot bol postavený správne (teda nie na pozemku žalobcu), bude žalobca zaviazaný na náhradu trov konania v prospech úspešného žalovaného. Podľa miery úspechu súd prizná účastníkovi konania plnú alebo čiastočnú náhradu trov konania. V prípade čiastočného úspechu vo veci (plot bol podľa rozhodnutia súdu sčasti posunutý na susednom pozemku a sčasti bol oprávnene zriadený na pozemku vlastníka oplotenia) musí súd zvážiť mieru úspechu oboch účastníkov konania a podľa toho rozhodnúť, ako rozdelí povinnosť náhrady trov konania. Súd môže prípadne rozhodnúť aj tak, že žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania.

Pokiaľ ide o trovy právneho zastúpenia, ich náhrada bude vychádzať z advokátskej tarify za jednotlivé úkony právnej služby. Táto tarifa (teda konkrétna sadzba za jeden úkon právnej služby) sa bude odvíjať od všeobecnej hodnoty pozemku žalobcu a výsledná výška trov právneho zastúpenia advokáta (právneho zástupcu úspešného účastníka súdneho konania) bude určená v súlade s vyhláškou Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov.

Priebeh hranice pozemkov sa zisťuje nielen v prípade sporu susedov o hranicu, ale aj v rámci konania o obnove katastrálneho operátu (§ 67b katastrálneho zákona). Cieľom obnovy katastrálneho operátu je vyhotovenie nového súboru geodetických informácií a nového súboru popisných informácií, ak sa katastrálny operát stane na ďalšie používanie nespôsobilým, pretože geometrické určenie nehnuteľností a ich polohové určenie pre veľký počet zmien v dôsledku nárokov na presnosť alebo na mierku mapy už nevyhovujú požiadavkám evidovania nehnuteľností, alebo ak sa stratí, zničí alebo poškodí katastrálny operát alebo jeho časti.

S otázkou priebehu hraníc pozemkov súvisia aj osobitné právne predpisy. Podľa § 6 ods. 2 zákona č. 180/1995 Z. z. o niektorých opatreniach na usporiadanie vlastníctva k pozemkom v znení neskorších predpisov, ktorý rieši problematiku pozemkov s nezisteným vlastníkom v rámci konania, v ktorom sa zostavuje Register obnovennej evidencie pozemkov (tzv. ROEP), sa priebeh hraníc pozemkov v prírode spravidla nezisťuje. Podľa § 25 ods. 3 zák. č. 330/1991 Zb. o pozemkových úpravách, usporiadaní pozemkového vlastníctva, pozemkových úradoch, pozemkovom fonde a pozemkových spoločenstvách v znení neskorších predpisov (ďalej len „komasačný zákon“), ktorý rieši odstránenie roz-

drobenosti pozemkov v extraviláne ich sceľovaním (tzv. komasáciou), sa v obvode projektu pozemkových úprav pred schválením (potvrdením) vykonania projektu pozemkových úprav uskutočňuje vytýčenie a označenie lomových bodov hraníc nových (scelených) pozemkov v teréne. Vzhľadom na to, že podľa § 18 ods. 1 komasačného zákona náklady spojené s pozemkovými úpravami nariadenými správnym orgánom uhrádza štát, z toho vyplýva, že aj náklady na vytýčenie a označenie lomových bodov hraníc pozemkov v konaní o pozemkových úpravách znáša štát.

V prípade, že správa katastra zistí, že hranice sú v katastrálnej mape zakreslené chybné, aj bez návrhu v súčinnosti s vlastníkmi a inými oprávnenými osobami v rámci opravy chýb v katastrálnom operáte opraví v katastrálnej mape chybné zakreslené hranice pozemkov (§ 59 ods. 1 písm. b katastrálneho zákona).

Určenie hranice susedných pozemkov plní v praxi preventívnu funkciu. Presné vyznačenie hraníc pozemkov v katastrálnej mape a vytýčenie hranice priamo v teréne, vykonané v súlade s právnymi predpismi a internými predpismi Úradu geodézie, kartografie a katastra SR, je dôležité z hľadiska ochrany práv vlastníkov nehnuteľností a výrazne prispieva k predchádzaniu dlhotrvajúcich susedských sporov.

RESUMÉ

Prípady vytýčovania hraníc pozemkov

Autor sa vo svojom príspevku venuje jednotlivým prípadom vytýčovania hraníc pozemkov. Príspevok obsahuje problematiku vytýčovania hraníc pozemkov členenú na dve obdobia: do 14. apríla 2004 a od 15. apríla 2004, kedy nadobudla účinnosť novela katastrálneho zákona č. 173/2004 Z. z. Venuje sa najmä konaniu o určenie priebehu hraníc pozemkov správou katastra a súdnemu konaniu o určenie hraníc pozemkov. Presné určenie hraníc pozemkov zohráva významnú úlohu pri ochrane práv majiteľov nehnuteľností.

SUMMARY

Marking out the Land Boundary Lines

The author deals with individual cases of marking out land boundary lines, including issues related to marking of land boundary lines in two periods: before 14 April 2004 and after 15 April 2004 when the Amendment to the Land Registration Act No. 173/2004 took effect. The author focuses on the proceedings, which concern marking of boundary lines

by the appropriate Land Registry, and on court proceedings, which concern determination of land boundary lines. The proper marking of boundary lines plays an important role in the protection of the real estate owners' rights and legitimate interests.

ZUSAMMENFASSUNG

Abmarkung von Grundstücksgrenzen

Der Autor widmet sich in seinem Beitrag einzelnen Fällen der Abmarkung von Grundstücksgrenzen. Im Beitrag wird die Problematik um die Abmarkung von Grundstücksgrenzen in zwei Zeitabschnitte gegliedert: vor dem 14. April 2004 und nach dem 15. April 2004, wann die Novelle des Katastergesetzes Nr. 173/2004 GBl. in Kraft getreten ist. Er widmet sich insbesondere dem Verfahren wegen Ermittlung von Grundstücksgrenzen durch die Katasterverwaltung und dem Gerichtsverfahren wegen Festlegung von Grundstücksgrenzen. Eine genaue Festlegung von Grundstücksgrenzen ist von großer Bedeutung beim Schutz der Rechte der Immobilienbesitzer.

Spotrebiteľská zmluva (ochrana spotrebiteľa)

prof. JUDr. Peter Vojčík, CSc.

1. Ochrana spotrebiteľa v slovenskom práve

Úvodom treba uviesť, že ochranu spotrebiteľa zabezpečujú právne predpisy rôznych odvetví práva tak z oblasti súkromného ako aj verejného práva. Vo verejnom práve ide predovšetkým o predpisy správneho práva, ktoré určujú subjektom podmienky, za ktorých môžu podnikáť v oblasti, v ktorej sa poskytujú tovary alebo služby spotrebiteľom (vrátane udeľovania rôznych licencií), zakotvujú aj postupy (správne konanie) pri zistení porušení povinností na tomto úseku a sankcie za porušenie povinností.

Zákon č. 128/2002 Z. z. o štátnej kontrole vnútorného trhu vo veciach ochrany spotrebiteľa je jedným z predpisov, na základe ktorých sa zabezpečuje verejnoprávna kontrola zo strany štátu v tejto oblasti.

K vzťahu dodávateľ a spotrebiteľ dochádza bežne pri predaji tovarov, poskytovaní najrôznejších služieb, vrátane obstarávateľských, zdravotníckych, finančných a iných. Spotrebiteľské právo patrí k najviac sa rozvíjajúcim oblastiam práva, ktorého základnou funkciou je ochrana spotrebiteľa ako „slabšej strany“.

Pri ochrane spotrebiteľa môžeme hovoriť o **všeobecnej** ochrane spotrebiteľa, **osobitnej** ochrane spotrebiteľa a zvlášť o problematike **spotrebiteľských zmlúv**.

Problematika ochrany spotrebiteľa je inštitút, ktorý treba vnímať komplexne a ktorý sa dotýka viacerých typov zmlúv. Európska únia venuje ochrane spotrebiteľa mimoriadnu pozornosť. Aj na Slovensku sa do právnych predpisov prebrali (aproximovali) viaceré smernice Európskej rady a Parlamentu, ktoré upravujú ochranu spotrebiteľa alebo sa jej dotýkajú. Právny základ pre ochranu spotrebiteľa je daný Článkom 153 (predtým Čl. 129a) o založení Európskej únie, ktorý okrem iného zakotvuje aj povinnosť prispievať k bezpečnosti a hospodárskym záujmom spotrebiteľov na podporu ich práv na informácie, osvetu, združovanie sa na ochranu svojich záujmov. Okrem toho bolo prijatých pomerne veľa Smerníc i Nariadení, ktoré sa týkajú problematiky ochrany spotrebiteľa. Ako je známe, nariadenia sú súčasťou nášho právneho poriadku. Pokiaľ ide o Smernice EÚ, mal by ich členský štát EÚ prebrať do svojho právneho poriadku. Ak by sa úprava obsiahnutá v Smernici prevzala nesprávne, napr. zúžene alebo vecne zle, môže sa dotknutý subjekt (v tomto prípade spotrebiteľ) domáhať ochrany svojich práv na Súdnom dvore Európskych spoločenstiev (prostredníctvom ná-

rodného súdu) a žiadať o posúdenie v rámci tzv. predbežnej otázky, aby súd vyslovil nesúlad národnej úpravy (právneho predpisu) s príslušnou smernicou.

Predovšetkým treba uviesť, že práve na ochranu spotrebiteľa sa prijali viaceré osobitné právne normy a za týmto účelom sa aj viackrát novelizoval Občiansky zákonník (zákon č. 40/1964 Zb. v znení neskorších predpisov – ďalej aj „OZ“).

Niektoré otázky ochrany spotrebiteľa upravujú aj právne predpisy **obchodného práva**. Je to napríklad zák. č. 258/2001 Z. z. o spotrebiteľských úveroch a o zmene zákona o obchodnej inšpekcii. Treba však upozorniť, že mnohé služby sa poskytujú spotrebiteľom na základe obchodnoprávných zmlúv, čo má zásadný vplyv na uplatňovanie spotrebiteľskej zmluvy v Občianskom zákonníku (§ 52 a nasl.), na čo poukazujeme ďalej.

Na záver úvodných poznámok treba ešte uviesť, že v širších súvislostiach všeobecnú ochranu spotrebiteľa poskytuje aj inštitút **nekalej súťaže** upravený v Obchodnom zákonníku v § 44 a nasl. Nekalosúťažné je aj také konanie súťažiteľa, ku ktorému môže dôjsť napr. pri klamlivej reklame, pri klamlivom označovaní výrobkov alebo služieb (najčastejšie napr. neoprávneným označovaním výrobkov ochrannými známkami, ktoré nepochádzajú od majiteľa ochrannej známky alebo od výrobcu s licenciou na takúto výrobu), pri vyvolávaní nebezpečenstva zámeny alebo aj v dôsledku ohrozovania zdravia spotrebiteľov a ohrozovania životného prostredia.

Od 1. júla 2007 je účinný nový zákon o ochrane spotrebiteľa, ktorý nahradil zákon o ochrane spotrebiteľa z r. 1992.

Prof. JUDr. Peter Vojčík, CSc.

v roku 1974 ukončil štúdium na Právnickej fakulte UK v Bratislave, tu získal vedeckú hodnosť CSc., habilitoval a inauguroval. Od roku 1974 pôsobí na Právnickej fakulte UPJŠ v Košiciach. V rámci odboru občianskeho práva sa venuje osobitne vedecky a aj pedagogicky právu duševného vlastníctva. Je autorom viacerých monografií, vysokoškolských učebníc, učebných textov a vyše stovky vedeckých a odborných článkov. Je zakladateľom a predsedom redakčnej rady časopisu Duševné vlastníctvo, prezidentom Slovenskej národnej skupiny medzinárodného združenia na ochranu priemyselného vlastníctva (AIPPI). Od roku 1993 je advokátom.

V súvislosti s ochranou spotrebiteľa môžeme rozlišovať viaceré právne prostriedky ochrany. Ide najmä o právo spotrebiteľa na:

- A) ochranu pred neprijateľnými (nekalými) podmienkami (ustanoveniami) v spotrebiteľskej zmluve,
- B) uplatnenie práv vyplývajúcich z omeškania,
- C) uplatnenie práv vyplývajúcich zo zodpovednosti za škodu,
- D) uplatnenie práv vyplývajúcich zo zodpovednosti za vady, a v rámci tejto zodpovednosti aj:
 - právo na náhradu nevyhnutných nákladov (§ 509 ods. 1 OZ),
 - právo na primerané zadostučenie (§ 509 ods. 2 OZ),
- E) odstúpenie od zmluvy jednak v rámci zodpovednosti za vady (napr. § 623 OZ) alebo v iných zákonom stanovených prípadoch (napr. 741e OZ alebo § 8 zákona č. 108/2000 Z. z.),
- F) vyslovenie neplatnosti spotrebiteľskej zmluvy,
- G) zverejnenie rozsudku (§ 155 OSP).

Pri uplatňovaní jednotlivých právnych prostriedkov je však veľmi dôležité posúdiť, akého charakteru je spotrebiteľská zmluva. Či ide o zmluvu občianskoprávneho charakteru alebo obchodnoprávneho charakteru. Má to zásadný význam pri uplatňovaní práv spotrebiteľa. Iba v jednom prípade – práva na ochranu pred neprimeranými podmienkami (vyššie ad A) je úprava jednotná a spoločná bez ohľadu na to, o akú zmluvu ide. Ako ďalej uvedieme, spotrebiteľské zmluvy možno rozlišovať jednak v užšom a jednak v širšom ponímaní. Podľa § 52 OZ je spotrebiteľskou zmluvou „každá zmluva bez ohľadu na právnu formu“, bez odkazu na Obchodný zákonník. Napokon, aj forma zmluvy je iná, než čo chcel zákonodarca vyjadriť, resp. zdôrazniť. Presnejšie je to však vyjadrené v § 3 ods. 3 Zákona o ochrane spotrebiteľa, kde sa výslovne uvádza, že každý spotrebiteľ má právo na ochranu pred neprijateľnými podmienkami v spotrebiteľských zmluvách, ktorými sú zmluvy uzavreté podľa Občianskeho alebo Obchodného zákonníka, ako aj všetky iné zmluvy, ktorých charakteristickým znakom je, že sa uzatvárajú vo viacerých prípadoch a je obvyklé, že spotrebiteľ obsah zmluvy podstatným spôsobom neovplyvňuje (spotrebiteľská zmluva v užšom ponímaní). Tento pojmový znak pri vymedzení spotrebiteľskej zmluvy v užšom ponímaní v Občianskom zákonníku chýba. Aj na spotrebiteľské zmluvy (v užšom ponímaní), ktoré neboli uzavreté podľa Občianskeho zákonníka, sa teda použijú ustanovenia (o neprimeraných podmienkach) zakotvené v Občianskom zákonníku, čo je jednoznačne upravené. Takisto sa to týka aj práva na zverejnenie rozsudku (vyššie ad G). Toto právo sa môže uplatniť bez ohľadu na to, podľa akého zákona bola zmluva uzavretá, resp. či ide o zmluvu charakteru občianskoprávneho alebo obchodnoprávneho.

Avšak, pokiaľ pôjde o ostatné právne prostriedky (vyššie uvedené pod B až F) bude práve dôležité posúdiť, či ide o zmluvu občianskoprávnou alebo obchodnoprávnou, pretože v mnohých prípadoch bude potrebné aplikovať všeobecnú úpravu v týchto kódexoch (napr. úpravu o premlčaní,

výške úrokov z omeškania, uplatnenia zodpovednosti za vady či o náhrade škody). V niektorých prípadoch bude potrebné skúmať i to, či nie je osobitná úprava, napr. pokiaľ pôjde o uplatnenie zodpovednosti za vady (napr. v zákone č. 108/2000 Z. z. o ochrane spotrebiteľa pri podomovom a zásielkovom predaji či inde).

1.1

Všeobecná ochrana spotrebiteľa

Všeobecná ochrana spotrebiteľa je zakotvená predovšetkým v zákone o ochrane spotrebiteľa (zák. č. 250/2007 Z. z. o ochrane spotrebiteľa v znení zákona č. 397/2008 Z. z. – ďalej aj „ZOS“ a v § 52 až 54 Občianskeho zákonníka, kde zákonodarca upravil **spotrebiteľskú zmluvu**. Dokonca do všeobecnej časti zaradil aj „spotrebiteľskú zmluvu o práve užívať budovu alebo jej časť v časových úsekoch – tzv. *time sharing*. Túto úpravu však už bolo treba zaradiť v rámci osobitnej ochrany spotrebiteľa ako osobitný typ nájomnej zmluvy.

Spotrebiteľskú zmluvu do Občianskeho zákonníka zaviedla jeho novela zákonom č. 150/2004 Z. z. Bola tak implementovaná smernica č. 93/13/EHS o neprimeraných podmienkach v spotrebiteľských zmluvách. Neskôr túto úpravu zmenil zákon č. 568/2007 Z. z. o spotrebiteľskej zmluve pozri ďalej.

Všeobecnú úpravu ochrany spotrebiteľa zakotvuje aj zákon č. 266/2005 Z. z. o ochrane spotrebiteľa pri finančných službách poskytovaných na diaľku.

Okrem toho bol prijatý zákon č. 294/1999 Z. z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú vadným výrobkom, ktorý upravuje práva spotrebiteľa v dôsledku vzniku škody na jeho majetku, ktorá bola spôsobená vadným resp. nebezpečným výrobkom.

1.2

Osobitná ochrana spotrebiteľa

Osobitná ochrana spotrebiteľa je zakotvená v osobitnej právnej úprave jednotlivých typov zmlúv. V občianskom práve ide predovšetkým o tieto zmluvné typy:

- a) Osobitnú ochranu spotrebiteľa obsahuje kúpna zmluva a osobitne **zmluva o predaji v obchode**, kde došlo predovšetkým k predĺženiu záručnej doby na 24 mesiacov.
- b) Osobitná úprava ochrany spotrebiteľa sa prijala zákonom č. 281/2001 Z. z. o zájazdoch, podmienkach podnikania cestovných kancelárií a cestovných agentúr a o zmene a doplnení Občianskeho zákonníka. Ako vyplýva zo samotného názvu, týmto zákonom došlo k novelizácii Občianskeho zákonníka tým, že sa doň zaradil osobitný typ príkaznej zmluvy „**zmluva o obstaraní zájazdu**“ na účel ochrany spotrebiteľov (klientov) cestovných kancelárií a agentúr.
- c) Novelou Občianskeho zákonníka vykonanou zákonom č. 526/2002 Z. z. bola doplnená úprava **poistnej zmluvy** tak, že sa výslovne v zákone ustanovuje, čo musí obsahovať poisťná zmluva – tzv. minimálne náležitosti poisťnej zmluvy.

- d) Zákon č. 108/2000 Z. z. o ochrane spotrebiteľa pri podomovom a zásielkovom predaji má osobitné ustanovenia o ochrane spotrebiteľa v prípade predaja uvedenými spôsobmi.
- e) Zákon č. 178/1998 Z. z. o podmienkach predaja výrobkov a poskytovania služieb na trhovách miestach zakotvuje ochranu spotrebiteľa v rámci predaja na trhoviskách, tržniciach, príležitostných trhoch alebo pri ambulantnom predaji
- f) Za osobitnú úpravu ochrany spotrebiteľa treba považovať aj spotrebiteľskú zmluvu o práve užívať budovu alebo jej časť v časových úsekoch – tzv. *timesharing* upravenú v § 55 a nasl. OZ.

2. Spotrebiteľská zmluva

Ako sme uviedli, spotrebiteľskú zmluvu do Občianskeho zákonníka zaviedla jeho novela zákonom č. 150/2004 Z. z.. Neskôr túto úpravu zmenil zákon č. 568/2007 Z. z.

Spotrebiteľská zmluva nie je samostatným typom zmluvy (aj keď je v Občianskom zákonníku pomenovaná), ale možno ju označiť ako **druh zmluvy**, pre ktorú najmä Občiansky zákonník, ale aj iné právne predpisy ustanovujú osobitné podmienky a určujú, aké náležitosti zmluva musí obsahovať a naopak, ktoré v nej nesmú byť (neprijateľné podmienky) na ochranu tzv. slabšej zmluvnej strany. Úprava spotrebiteľskej zmluvy tvorí právny základ ochrany spotrebiteľa v súkromnoprávných vzťahoch a je základným inštitútom spotrebiteľského práva. Charakter spotrebiteľskej zmluvy môže mať zmluva kúpna, zmluva o dielo, poisťná zmluva, zmluva o obstaraní zájazdu, lízingová zmluva, (zmluva o úvere), zmluva o dodávke plynu elektriny, o pripojení a ďalšie. Pochopiteľne, že charakter spotrebiteľskej zmluvy môžu mať aj zmluvy uzatvárané podľa Obchodného zákonníka ako aj ďalších osobitných predpisov.

Vymedzenie spotrebiteľskej zmluvy v platnom Občianskom zákonníku (§ 52) však nie je výstižné a ani presné. Predchádzajúca úprava bola ešte problematickejšia, keď vzťahovala úpravu o spotrebiteľskej zmluve iba na zmluvy uzatvárané podľa ôsmej časti Občianskeho zákonníka, čo bolo zjavne nesprávne.

Na rozdiel od predchádzajúcej úpravy sa podľa platnej úpravy (§ 52 ods. 1 OZ) za spotrebiteľskú zmluvu považuje každá zmluva, bez ohľadu na právnu formu, ktorú uzaviera dodávateľ so spotrebiteľom. Treba uviesť, že v súvislosti s problematikou „spotrebiteľského práva“, ale i s implementáciou smernice č. 93/13/EHS o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách je však potrebné dôsledne odlišovať problematiku a **inštitút ochrany spotrebiteľa**, ktorý sa vzťahuje na akýkoľvek zmluvný vzťah (zmluvu), uzatvorený medzi spotrebiteľom a dodávateľom, a medzi osobitným **druhom spotrebiteľskej zmluvy**, ktorá sa spravidla uzaviera tak, že obsahuje zmluvné podmienky, ktoré spotrebiteľ nebol schopný ovplyvniť. Práve vyššie uvedená smernica za spotrebiteľskú zmluvu považuje iba takú, kde spotrebiteľ nemal možnosť ovplyvniť obsah zmluvy. Aj ustanovenie

§ 52 a nasl. sa vzťahujú práve na tento druh zmlúv. Ide o osobitnú ochranu v rámci ochrany spotrebiteľa. Občiansky zákonník v § 53 vymedzuje neprijateľné podmienky v spotrebiteľských zmluvách, pričom rozlišuje, či boli individuálne dohodnuté alebo nie. Pre spotrebiteľskú zmluvu vymedzenú v tomto ustanovení sú dôležité tie, s ktorými sa síce mal možnosť spotrebiteľ oboznámiť pred uzatvorením zmluvy, ale nemohol ich ovplyvniť. Za neprijateľné podmienky sa však považujú aj tie, s ktorými sa nemal možnosť spotrebiteľ oboznámiť pred uzatvorením zmluvy (§ 53 ods. 4 písm. a OZ). Treba však upozorniť, že štvrtý oddiel druhej hlavy ôsmej časti Občianskeho zákonníka je (v zátvorke) označený ako „spotrebiteľské kúpne zmluvy“, z čoho vyplýva, že sa za ne označujú všetky zmluvy uzatvárané pri predaji tovaru spotrebiteľom v obchode.

Podľa nášho názoru preto, z hľadiska platnej právnej úpravy v Občianskom zákonníku ako aj v zákone o ochrane spotrebiteľa, z hľadiska vyššie uvedenej smernice je potrebné **spotrebiteľskú zmluvu chápať v širšom a užšom ponímaní**. Takéto rozlišovanie je po prijatí novely Občianskeho zákonníka (zákon č. 379/2008 Z. z.) ako uvedieme ďalej ešte potrebnéjšie. V širšom ponímaní bude spotrebiteľskou zmluvou každá zmluva uzavieraná medzi spotrebiteľom a dodávateľom bez ohľadu na to, či spotrebiteľ mal možnosť ovplyvniť obsah zmluvy a kde môže uplatniť právne prostriedky ochrany uvedené vyššie pod písm. B až G. V užšom ponímaní pôjde o tie spotrebiteľské zmluvy, ktorým treba venovať osobitnú pozornosť, pri ktorých spotrebiteľ nemohol ovplyvniť ich obsah a ktorých podmienky na uzavieraní (neprijateľné podmienky) sú všeobecne zakotvené v § 52 a nasl. OZ. Pri týchto zmluvách môže spotrebiteľ uplatniť všetky právne prostriedky, vrátane uvedeného vyššie pod písm. A. Ide o osobitný spôsob ochrany spotrebiteľa pri uzavieraní tých zmlúv, pri ktorých sa zmluvné podmienky pripravujú vopred a pri ktorých, ako sme už uviedli, spotrebiteľ nemá možnosť ovplyvniť ich obsah. Spravidla sú tieto zmluvy pripravené vopred na formulároch. Aj keď zákonodarca tieto skutočnosti (na rozdiel od predchádzajúceho znenia § 52 OZ) výslovne neuviedol, je zjavné, že praktická aplikácia ustanovení § 52 a nasl. OZ prichádza do úvahy práve pri týchto spotrebiteľských zmluvách. Naše závery potvrdzuje aj znenie § 53 ods. 1 posledná veta OZ, podľa ktorého dojednanie neprijateľných podmienok neplatí, ak ide o predmet plnenia, cenu plnenia, alebo (a to je dôležité), ak neprijateľné podmienky boli dojednané individuálne. Vyplýva to napokon aj zo znenia § 3 ods. 3 zákona o ochrane spotrebiteľa.

Vymedzenie pojmu spotrebiteľská zmluva v platnom znení v § 52 OZ, ako sme už uviedli, je oproti predchádzajúcemu lepšie v tom, že za spotrebiteľské zmluvy sa nepovažujú iba odplatné zmluvy, ktoré sa uzavierajú podľa ôsmej časti Občianskeho zákonníka, resp. ktoré sa uzavierajú podľa § 55 a nasl. OZ.

Predchádzajúca úprava medzi spotrebiteľské zmluvy nezaradila napríklad nepomenované zmluvy uzavierané podľa § 51 OZ a ani zmluvy uzavierané podľa iných zákonov. To však bola zúžená aplikácia spomínanej smernice. Množ-

stvo typických spotrebiteľských zmlúv sa totiž uzaviera podľa Obchodného zákonníka a aj podľa iných osobitných zákonov (napr. podľa zákona č. 610/2003 Z. z. o elektronických komunikáciách a pod.).

Iná je otázka, že v každom prípade uzavierania spotrebiteľských zmlúv v širšom poňatí (napr. pri predaji tovaru v obchode) treba chrániť spotrebiteľa. Prostriedkov na ochranu je však, ako sme vyššie uviedli, viac. Okrem uvedených súkromnoprávných prostriedkov existujú aj verejnoprávne prostriedky ochrany spotrebiteľov.

Vzhľadom na uvedené sa preto problematika ochrany spotrebiteľa nemôže stotožňovať so spotrebiteľskou zmluvou upravenou v § 52 a nasl., ktorá je osobitným druhom zmluvy. Ochrana spotrebiteľa teda zabezpečuje jednak úprava spotrebiteľskej zmluvy v užšom a širšom ponímaní. Z hľadiska ochrany spotrebiteľa má potom každá zmluva o predaji v obchode charakter spotrebiteľskej zmluvy (**v širšom ponímaní**).

V § 52 ods. 2 OZ je zakotvená absolútna neplatnosť takých dojednaní alebo dohôd, ktorých obsahom alebo účelom je obchádzanie ustanovení o spotrebiteľských zmluvách (v užšom ponímaní). Podľa § 53 ods. 5 OZ absolútnu neplatnosť spôsobujú aj neprijateľné podmienky upravené v spotrebiteľských zmluvách.

Spotrebiteľská zmluva sa uzatvára medzi dodávateľom na strane jednej a spotrebiteľom na strane druhej. **Dodávateľ** je ten, ktorý pri uzavieraní a plnení spotrebiteľskej zmluvy koná v rámci predmetu svojej obchodnej alebo inej podnikateľskej činnosti. Právna úprava akýchkoľvek spotrebiteľských zmlúv sa týka každého dodávateľa, ktorý je podnikateľským subjektom (bez ohľadu na to, či ide o súkromných dodávateľov, alebo o štátne podniky). Vzhľadom na rozsah uzavierania zmlúv, vždy pôjde o podnikateľské subjekty oprávnené na túto podnikateľskú činnosť (napr. na základe živnostenského oprávnenia). „Dodávateľom“ (zákon o ochrane spotrebiteľa v § 2 písm. a ho označuje predovšetkým ako „predávajúceho“) však môže byť aj fyzická osoba, ktorá predáva spotrebiteľovi rastlinné a živočíšne výrobky z vlastnej drobnej pestovateľskej činnosti alebo chovateľskej činnosti alebo lesné plodiny, prípadne aj fyzická osoba, ktorá predáva vlastné použité výrobky, okrem potravín (§ 2 písm. b ZOS).

Spotrebiteľom bude vždy osoba, ktorá pri uzavieraní tejto zmluvy nekoná ako podnikateľ. Spotrebiteľ je osoba, ktorá pri uzavieraní a plnení spotrebiteľskej zmluvy nekoná v rámci predmetu svojej obchodnej činnosti alebo inej podnikateľskej činnosti. Novela Občianskeho zákonníka vykonaná zákonom č. 379/2008 Z. z. účinná od 1. 11. 2008 výslovne do § 52 ods. 4 zakotvila, že spotrebiteľom môže byť **iba fyzická osoba**. To ustanovuje aj vyššie uvedená smernica (čl. 2), ktorá zakotvuje osobitnú ochranu pri uzavieraní spotrebiteľských zmlúv (v užšom ponímaní).

Podľa nášho názoru sa zúženie subjektov ako spotrebiteľov iba na osoby fyzické môže týkať iba spotrebiteľských zmlúv v užšom ponímaní, teda tých, pri ktorých nie je daná možnosť spotrebiteľovi ovplyvniť ich obsah. Nemožno totiž úplne vylúčiť právnické osoby z ochrany spotrebiteľa ako

takej a urobiť záver, že právnické osoby nemôžu uzatvárať zmluvy podľa Občianskeho zákonníka (napr. spotrebiteľské kúpne zmluvy podľa § 612 a nasl.) a neumožniť im uplatňovať práva na ochranu spotrebiteľa, samozrejme, okrem práva na ochranu pred neprimeranými podmienkami.

Túto otázku upravuje aj zákon č. 250/2007 Z. z. o ochrane spotrebiteľa, ktorý v § 2 výslovne uvádza, že spotrebiteľom môže byť aj právnická osoba. Fyzická osoba – spotrebiteľ môže byť aj podnikateľom (pozri k tomu § 2 OBZ), ale pri uzavieraní spotrebiteľskej zmluvy ide o takú zmluvu, ktorá sa netýka jeho podnikateľskej činnosti, je zameraná na uspokojovanie jeho osobných potrieb, potrieb členov jeho rodiny a domácnosti.

V niektorých osobitných prípadoch zákon výslovne uvádza, že spotrebiteľom je fyzická osoba. Z ustanovenia § 55 ods. 1 písm. a OZ, ako aj z § 60 OZ možno vyvodíť, že spotrebiteľskú zmluvu o práve užívať budovu alebo jej časť v časových úsekoch môže ako spotrebiteľ uzavrieť iba fyzická osoba. To je ale osobitná úprava nového zmluvného typu ktorý má charakter spotrebiteľskej zmluvy.

Zákon o ochrane spotrebiteľa pojem spotrebiteľ vymedzil v § 2 tak, že ide o fyzickú alebo právnickú osobu, ktorá nakupuje výrobky alebo používa služby pre osobnú potrebu príslušníkov svojej domácnosti. Pokiaľ ide o „osobnú potrebu“ právnických osôb, možno to chápať, že výrobky a služby nie sú určené pre ďalšiu jej podnikateľskú činnosť. U právnickej osoby však nemôžeme hovoriť o členoch jej domácnosti. Ako vidieť, úprava je nepresná a, navyše, nezosúladená. Vzhľadom na niektoré nové úpravy najmä v Občianskom súdnom poriadku (pozri ďalej) otázka vymedzenia spotrebiteľských zmlúv a spotrebiteľov môže byť sporná.

V súvislosti s problematikou ochrany spotrebiteľa a spotrebiteľských zmlúv treba teda rozlišovať:

- Spotrebiteľské zmluvy (v užšom ponímaní) ako osobitný druh zmlúv, pri ktorých spotrebiteľ nemá možnosť ovplyvňovať ich obsah, bez ohľadu na to, podľa akého právneho predpisu sa zmluva uzavrela (či ide o zmluvu občianskoprávného alebo obchodnoprávného charakteru), a na ktoré treba aplikovať predovšetkým všeobecnú úpravu o neprijateľných podmienkach (§ 52 a nasl. OZ), ako aj príslušnú osobitnú úpravu podľa toho, o aký typ zmluvy ide. U týchto zmlúv však platí ešte jedna všeobecná zásada uvedená v § 53 ods. 4 písm. a OZ, že za neprimerané podmienky treba považovať aj tie, s ktorými sa spotrebiteľ nemal možnosť oboznámiť pred uzavretím zmluvy.
- Spotrebiteľské zmluvy (v širšom ponímaní), za ktoré možno považovať akékoľvek zmluvy uzavierané medzi dodávateľom a spotrebiteľom, pri ktorých má možnosť spotrebiteľ ovplyvniť obsah zmlúv, na ktoré treba aplikovať príslušnú osobitnú úpravu podľa toho, o aký typ zmluvy ide.
- Ochrana spotrebiteľa, ktorá je zakotvená pre jednotlivé konkrétne typy zmlúv, nielen v Občianskom zákonníku, ale aj v iných zákonoch vrátane Obchodného zákonníka. Ochrana spotrebiteľa sa vzťahuje na všetkých spotrebiteľov, bez ohľadu na to, či uzavreli spot-

rebitelskú zmluvu uvedenú v písm. a alebo b a ktorá je zabezpečovaná nie len prostriedkami súkromnoprávnej povahy, ale aj verejnoprávnymi prostriedkami.

3. Neprijateľné podmienky v spotrebiteľskej zmluve

V zmysle § 53 ods. OZ spotrebiteľské zmluvy (v užšom ponímaní) nesmú obsahovať ustanovenia, ktoré spôsobujú značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa, teda neprijateľné podmienky. Neprijateľnosť podmienok sa však nevzťahuje na predmet plnenia alebo cenu plnenia alebo ak boli neprijateľné podmienky individuálne dohodnuté. Občiansky zákonník, ale aj zákon o ochrane spotrebiteľa používajú pojem „neprimerané podmienky“, pričom podmienky v právnych úkonoch, ktoré podmieňujú vznik, zmenu alebo zánik práv či povinností (resp. právnych vzťahov) upravuje § 36 OZ. Smernica Rady 93/13/EHS hovorí o nekalých podmienkach. Preto v rámci spotrebiteľských zmlúv treba tieto podmienky vnímať ako ustanovenia (dojednania), ktorými podmieňuje dodávateľ uzavretie spotrebiteľskej zmluvy a ktoré vopred do zmlúv zakotvil.

Výpočet neprijateľných podmienok (ustanovení v zmluvách) je uvedený v § 53 ods. 4 OZ. Treba uviesť, že nejde o taxatívny výpočet, a preto sa môže spotrebiteľ domáhať ochrany aj pred inými, než tam uvedenými podmienkami, ktoré je možné považovať za neprijateľné a ktoré spôsobujú značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa. To je akási všeobecná (generálna) klauzula, podľa ktorej sa predovšetkým bude posudzovať určitá podmienka, či môže byť neprijateľná.

Podmienky, ktoré zákon označuje ako neprijateľné, ak by boli zakotvené v spotrebiteľských zmluvách, sú neplatné.

Občiansky zákonník ešte dopĺňa, že zmluvné podmienky upravené pre spotrebiteľskú zmluvu (v užšom ponímaní) sa nemôžu odchyliť od úpravy spotrebiteľskej zmluvy v Občianskom zákonníku v neprospech spotrebiteľa. Spotrebiteľ sa nemôže vopred vzdať svojich práv, ktoré mu Občiansky zákonník priznáva, alebo si inak zhoršiť svoje zmluvné postavenie. V pochybnostiach o obsahu spotrebiteľských zmlúv platí výklad, ktorý je pre spotrebiteľa priaznivejší.

V zmysle § 3 ods. 3 ZOS sa všeobecne zakotvuje právo pre spotrebiteľa, ktorý má právo na ochranu pred neprimeranými podmienkami v spotrebiteľských zmluvách bez ohľadu na to, podľa akého predpisu bola spotrebiteľská zmluva uzavretá. V § 3 ods. 3 veta po bodkočiarku sa výslovne uvádza, že aj na spotrebiteľské zmluvy, ktoré neboli uzavreté podľa Občianskeho zákonníka sa primerane použijú ustanovenia Občianskeho zákonníka.

Vo všeobecnosti možno konštatovať, že neprijateľné podmienky nie sú formulované, čo presne a v akom znení nesmie spotrebiteľská zmluva obsahovať, ale tak, že sa v nich zakazuje také dojednanie, v dôsledku ktorých nastane nežiadúci stav. Pokiaľ ide o § 53 ods. 4 písm. a OZ tu ide skôr o všeobecnú úpravu podmienok za ktorých sa spotre-

bitelská zmluva uzaviera. Pokiaľ ide o otázku ceny, v § 53 ods. 1 OZ sa uvádza, že neprijateľné podmienky sa nevzťahujú na cenu plnenia, ale v ods. 4 toho istého ustanovenia pod písm. j ide o neprijateľnú podmienku týkajúcu sa ceny. Navyše, nemožno vylúčiť, že dôsledky niektorej neprijateľnej podmienky sa budú týkať priamo aj predmetu plnenia. Pokiaľ ide o písm. r treba uviesť, že spor sa alebo rieši v rozhodcovskom konaní alebo nie. Nevýlučné prejednanie sporu v rozhodcovskom konaní nie je. Podľa zákona číslo 244/2002 Z. z. o rozhodcovskom konaní rozhodcovský rozsudok môže preskúmať iný rozhodca (§ 37) alebo dať žalobu o zrušenie rozhodcovského rozsudku z dôvodov, ktoré sú taxatívne v zákone uvedené (§ 40 a nasl.).

4. Ďalšie nové legislatívne úpravy v oblasti ochrana spotrebiteľa

V súčasnom období Národná rada SR prijala tri novely zákonov, na ochranu spotrebiteľa: novelu Občianskeho zákonníka, novelu Občianskeho súdneho poriadku a novelu zákona o ochrane spotrebiteľa.

Novelou Občianskeho zákonníka sa okrem už vyššie uvedeného mení znenie § 53 ods. 6 a namiesto moderačného práva súdu ohľadne dojednanej neprimeranej odplaty za poskytovanie peňažných prostriedkov v spotrebiteľských zmluvách sa určuje, že pri poskytovaní peňažných prostriedkov na základe spotrebiteľskej zmluvy (čo sa nevzťahuje na spotrebiteľské úvery podľa zákona č. 258/2001 Z. z. o spotrebiteľských úveroch) nesmie odplata podstatne prevyšovať odplatu obvykle požadovanú bankami za spotrebiteľské úvery v mieste bydliska spotrebiteľa v čase uzavretia zmluvy. Vzhľadom na skutočnosť, že právna úprava spotrebiteľských úverov v tomto zákone sa nevzťahuje na všetky zmluvy, predmetom ktorých je poskytovanie peňažných prostriedkov (pozri najmä § 1 ods. 2 zák. č. 258/2001 Z. z.)

Podľa nového odseku 7 v § 53 Občianskeho zákonníka je neprípustné zabezpečenie splnenia záväzku zo spotrebiteľskej zmluvy prostredníctvom zabezpečovacieho prevodu práva k nehnuteľnosti. Vzhľadom na platné vymedzenie pojmu spotrebiteľskej zmluvy, o ktorom sme hovorili vyššie, sa to bude vzťahovať na akékoľvek zmluvy, ktoré uzatvorí spotrebiteľ s dodávateľom.

Nové je aj doplnené ustanovenie § 53 ods. 8 Občianskeho zákonníka, podľa ktorého pri spotrebiteľských zmluvách sa uplatní pravidlo zakotvené v § 565 Občianskeho zákonníka (ak ide o plnenie v splátkach, môže veriteľ žiadať o zaplatenie celej splátky pre neplnenie niektorej splátky) najskôr po uplynutí troch mesiacov od omeškania so zaplatením splátky a ak súčasne dodávateľ upozornil spotrebiteľa na uplatnenie tohto práva v lehote nie kratšej ako 15 dní. Zákon neuvádza od kedy resp. do kedy má pätnásťdňová lehota uplynúť. Z celkovej úpravy možno vyvodíť, že minimálne tých 15 dní musí byť medzi upozornením dodávateľa na možnosť žiadať zaplatenie celej pohľadávky a uplatnením práva na zaplatenie celej pohľadávky. Zákonodarcu sa však nevysporiadal s kognitným ustanovením zakotveným

v § 565 – posledná veta, podľa ktorého právo na zaplatenie celej pohľadávky musí veriteľ uplatniť najneskôr do splatnosti najbližšej nasledujúcej pohľadávky. Zrejme to pri spotrebiteľských zmluvách neplatí.

Novela Občianskeho súdneho poriadku s účinnosťou od 15. 10. 2008 do § 87, ktorý upravuje miestnu príslušnosť súdov danú na výber, dopĺňa (ako písm. f) aj prípad, že popri všeobecnom súde odporcu je na konanie príslušný aj súd v obvode, v ktorom **má bydlisko spotrebiteľ, ak ide o spor zo spotrebiteľskej zmluvy**. Podľa nášho názoru, ak chcel zákonodarcu dosiahnuť, aby spotrebiteľ mal vždy výhodu domáhať sa ochrany svojich práv na súde v mieste jeho bydliska, mal to zakotviť do § 88 OSP, kde je upravená výlučná miestna príslušnosť, alebo do neprimeraných podmienok v spotrebiteľských zmluvách (§ 53 OZ) zakotviť aj takú, ktorá by neumožňovala spotrebiteľovi výber súdu.

Do § 93 OSP sa vkladá nový ods. 2, podľa ktorého sa ako vedľajší účastník môže popri navrhovateľovi alebo odporcovi zúčastniť na konaní aj právnická osoba, ktorej predmetom činnosti je ochrana práv podľa osobitného predpisu. Takýmto je aj zákon o ochrane spotrebiteľa.

Podľa doplneného odseku 3 v § 153 súd môže v rozsudku, ktorý sa týka sporu zo spotrebiteľskej zmluvy aj bez návrhu vysloviť, že určitá podmienka používaná v spotrebiteľských zmluvách dodávateľom je neprijateľná.

Ochrana spotrebiteľa sa premieta aj do § 153b OSP tak, že sa do odseku 5 dopĺňa písm. d/, čo znamená, že aj v prípade, ak pôjde o spor, v ktorom sa uplatňuje právo na zaplatenie peňažnej sumy zo spotrebiteľskej zmluvy a odporcom je spotrebiteľ a zmluva obsahuje neprijateľné podmienky, nebude možné rozhodnúť rozsudkom pre zmeškanie. Rovnako, podľa nového § 172 ods. 9 OSP, ak sa uplatňuje právo na zaplatenie peňažnej sumy zo spotrebiteľskej zmluvy a odporcom je spotrebiteľ, súd nevydá platobný rozkaz, ak zmluva obsahuje neprijateľné podmienky.

Ďalej bola prijatá aj novela zákona o ochrane spotrebiteľa (zákon č. 397/2008 Z. z.).

Predovšetkým treba upozorniť na nové znenie § 18 ZOS, v ktorom sa novým spôsobom upravuje uplatňovanie zodpovednosti za vady. Tieto zmeny sa priamo týkajú úpravy spotrebiteľskej kúpnej zmluvy (spotrebiteľská zmluva v užšom ponímaní) upravenej v Občianskom zákonníku. V novej právnej úprave je niekoľko pochybení. Pri § 18 ods. 4 ZOS je v poznámke 22a odkaz iba na Občiansky zákonník. Spotrebiteľská zmluva sa však môže uzavrieť aj pod-

ľa Obchodného zákonníka, či iného osobitného predpisu, kde môžu byť upravené práva vyplývajúce zo zodpovednosti za vady. Posledná veta v 18 ods. 4 ZOS však v niektorých prípadoch nebude uskutočniteľná. Napr. už pri zmluve o obstaraní zájazdu (zákonodarcu veľmi nesprávne a nepresne v ods. 3 používa pojem skupinový zájazd) po ukončení zájazdu predsa nemožno už od zmluvy odstúpiť a ani požiadať o nový „výrobok“.

Z hľadiska „ochrany“ spotrebiteľa je však úplne nepochopiteľná nová úprava (v § 18 ods. 6 a 7) a to pokiaľ ide o rozlišovanie záručnej doby, počas ktorej sa reklamácia uplatňuje. Ak spotrebiteľ reklamáciu uplatní počas prvých dvanástich mesiacov od kúpy, môže predávajúci vybaviť reklamáciu zamietnutím len na základe **odborného posúdenia**. V § 2 písm. n, ktoré bolo novelou doplnené sa odborným posúdením rozumie vyjadrenie znalca alebo stanovisko vydané autorizovanou, notifikovanou alebo akreditovanou osobou alebo stanovisko osoby oprávnenej výrobcom na vykonanie záručných opráv. Bez ohľadu na výsledok odborného posúdenia nemožno od spotrebiteľa vyžadovať úhradu nákladov na odborné posúdenie a ani iné náklady súvisiace s odborným posúdením.

Ak spotrebiteľ reklamáciu uplatnil po dvanástich mesiacoch od kúpy a predávajúci ju zamietol, osoba, ktorá reklamáciu vybavila, je povinná v doklade o vybavení reklamácie uviesť, komu môže spotrebiteľ zaslať výrobok na odborné posúdenie. I v tomto prípade, bez ohľadu na výsledok odborného posúdenia náklady znáša predávajúci. Preto nie je zrejmé, prečo sa má zaťažovať spotrebiteľ výdavkami na odborné posúdenie, ak ich znáša predávajúci bez ohľadu na výsledok odborného posúdenia. Prečo sa má spotrebiteľ ešte osobitne a navyše domáhať práva na zaplatenie vynaložených nákladov u predávajúceho. Prečo zaťažujeme spotrebiteľa povinnosťami, ako sú povinnosť výrobok zabalíť a zaslať, či výrobok dopraviť a prevziať od osoby, ktorá bude vykonávať odborné posúdenie. Vznikne zákonite spor, či boli náklady účelne vynaložené. Nemožno nájsť iné hodnotenie na túto úpravu než to, že je to ochrana predávajúceho a nie spotrebiteľa. V mnohých prípadoch spotrebiteľa neuplatnia svoje právo, pretože nebudú chcieť znášať náklady za toho, kto ich zo zákona má znášať sám od začiatku. Avšak, ak zákon v 18 ods. 7 ZOS uvádza, že tieto náklady znáša predávajúci, znamená to, že ich má aj uhrádzať hneď a nebolo potrebné zavádzať právo na „náhradu“ za vynaložené náklady. ■

RESUMÉ

Spotrebiteľská zmluva (ochrana spotrebiteľa)

Ochrana spotrebiteľa patrí k oblastiam, ktorej sa aj legislatíva na komunitárnej úrovni venuje intenzívne. Bol prijatý nový zákon o ochrane spotrebiteľa ako aj viaceré novelizácie zákonov upravujúcich ochranu spotrebiteľa. Občiansky zákonník obsahuje nové vymedzenie pojmu spotrebiteľská zmluva. Autor v článku poukazuje na túto novú právnu úpravu a rozlišuje spotrebiteľskú zmluvu v užšom a širšom

ponímaní. V tejto súvislosti poukazuje aj na otázku ochrany spotrebiteľa bez ohľadu na to, aká spotrebiteľská zmluva bola uzavretá.

SUMMARY

Consumer Contract (Consumer Protection)

Consumer protection is one of the areas, which the legislation at the Community level also deals with to a great extent.

The new Consumer Protection Act as well as several amendments to other applicable legal rules dealing with the consumer protection have been adopted. The Civil Code provides a new definition of the term 'consumer contract'. The author deals with this legislation, and draws a distinction between the narrow and wider sense of consumer contracts. Moreover, in this context he also deals with the issue of the consumer protection regardless of what consumer contract was actually made.

ZUSAMMENFASSUNG

Verbrauchervertrag (Verbraucherschutz)

Der Verbraucherschutz gehört zu jenen Bereichen, denen sich die Legislative auf der Kommunitärebene intensiv widmet. Es ist ein neues Gesetz über den Verbraucherschutz verabschiedet sowie mehrere Gesetze zum Verbraucherschutz novelliert worden. Das Bürgerliche Gesetzbuch enthält eine neue Bestimmung des Begriffs Verbrauchervertrag. Der Autor verweist auf diese neue Rechtsregelung und unterscheidet zwischen dem Verbrauchervertrag in engerer und breiterer Auffassung und in diesem Zusammenhang wird auch auf die Frage des Verbraucherschutzes abgesehen von der Form des geschlossenen Verbrauchervertrages hingewiesen.

Procesné aspekty realizácie záložného práva v Slovenskej republike

JUDr. Peter Molnár

Úvodné poznámky

Kvalitu právneho vzťahu v nadväznosti na kvalitu právnej normy ovplyvňuje aj (ne)použitie dispozitívnych ustanovení právnej normy účastníkmi právneho vzťahu pri konštituovaní právneho vzťahu, a teda pri vytváraní jeho obsahu, či už voľbou obsahu právneho vzťahu, alebo využitím zabezpečovacích inštitútov (hmotnoprávna prevencia). Za jeden z najvýznamnejších zabezpečovacích prostriedkov považujeme práve záložné právo.

Hmotnoprávny vzťah, v ktorom si účastníci plnia svoje právne povinnosti a ich práva nie sú ohrozované (ohrozením práva rozumieme také správanie subjektu alebo taký stav, na základe ktorého dôjde, alebo dôvodne možno

predpokladať, že môže dôjsť, k porušeniu práva)¹ ani porušované, si „vystačí“ bez práva procesného.

Ústava SR (články 46 až 51 článok 46 ods. 1),² ale aj Dohovor o ochrane ľudských práv a základných slobôd (článok 6)³ pre prípad ohrozenia alebo porušenia práva účastníka právneho vzťahu garantuje každému subjektu právo na súdnu a inú právnu ochra-

JUDr. Peter Molnár

vysokoškolský učiteľ na katedre občianskeho práva Právnickej fakulty Univerzity P. J. Šafárika v Košiciach a súdny exekútor, člen Prezídia Slovenskej komory exekútorov

1 Vojčík, P. et al.: **Občiansky zákonník. Stručný komentár**. Bratislava : Iura Edition 2008, s. 37.

2 „Každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.“

3 „Každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o oprávnenosti akéhokoľvek trestného obvinenia proti nemu. Rozsudok musí byť vyhlásený verejne, ale tlač a verejnosť môžu byť vylúčené buď po dobu celého, alebo časti procesu v záujme mravnosti, verejného poriadku alebo národnej bezpečnosti v demokratickej spoločnosti, alebo keď to vyžadujú záujmy maloletých alebo ochrana súkromného života účastníkov, alebo v rozsahu považovanom súdom za úplne nevyhnutný, pokiaľ by, vzhľadom na osobitné okolnosti, verejnosť konania mohla byť na ujmu spoločnosti.“

nu, ktoré je nazývané tiež právom na spravodlivý proces.⁴ Ide o samostatné subjektívne verejné právo voči štátu na poskytnutie právnej ochrany v procese, ktorý maximálne garantuje spravodlivý výsledok, nie však výsledok priaznivý.⁵ Pre naplnenie tohto základného práva musí štát konštituovať postupy na dosiahnutie ochrany práva a garantovať ich riadne fungovanie.

Realizácia záložného práva je možná aj bez použitia noriem procesného práva. Vzhľadom na to, že predmetom tohto príspevku je realizácia záložného práva spôsobmi, ktoré „používajú“ aj normy civilného procesu, zaoberáme sa v ďalšom bližšie len nimi.

Spôsoby realizácie záložného práva

Ak nie je zabezpečená pohľadávka riadne a včas splnená, môže záložný veriteľ začať výkon svojho záložného práva (§ 151j ods. 1 zákona č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník v znení neskorších predpisov – ďalej aj „OZ“), spôsobmi taxatívne uvedenými v ust. § 151j ods. 1 OZ: **1.** spôsob určený v zmluve; **2.** predaj zálohu na dražbe podľa zákona č. 527/2002 Z. z. o dobrovoľných dražbách v znení neskorších predpisov; a **3.** domáhanie sa predaja podľa zákona č. 233/1995 Z. z. o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti (Exekučný poriadok) a o zmene a doplnení ďalších predpisov v znení neskorších predpisov (ďalej aj „EP“), to všetko za predpokladu, že Občiansky zákonník alebo osobitný predpis neustanovuje inak (napríklad § 53b zákona č. zákon č. 566/2001 Z. z. o cenných papieroch a investičných službách v znení neskorších predpisov. Tento výpočet na prvý pohľad dáva záložnému veriteľovi skutočne viac možností výkonu záložného práva.

Spôsob určený v zmluve o zriadení záložného práva môže byť akýkoľvek spôsob, neodporujúci zákonu, alebo zákon neobchádzajúci, teda aj priamy predaj, na realizáciu ktorého bude oprávnený priamo záložný veriteľ, alebo iná splnomocnená osoba. Pre ochranu záložcu je v záložnej zmluve vhodné dohodnúť minimálne štandardy ochrany záujmov záložcu (najmä napr. minimálnu cenu, za ktorú sa má záloh predaj). Realizujúci záložný veriteľ nesmie poškodzovať ani záujmy ostatných záložných veriteľov (napríklad priamym predajom zálohu hlboko pod cenu, čím bude znemožnené uspokojenie záložných veriteľov s poradím nasledujúcim po realizujúcom záložnom veriteľovi, pozri aj § 151m ods. 8 OZ).

Procesné aspekty realizácie záložného práva (v zmysle civilného procesu) možno v platnej právnej úprave skúmať jedine v konaní podľa Exekučného poriadku.

Domáhanie sa predaja podľa ustanovení exekučného poriadku

Domáhaním sa predaja zálohu postupom podľa Exekučného poriadku treba rozumieť iniciovanie exekučného konania proti záložcovi (ktorý, samozrejme, môže byť buď pria-

mym dlžníkom, alebo osobou odlišnou od dlžníka), predmetom ktorého bude predaj presne identifikovanej časti majetku záložcu – zálohu. Predmetom exekúcie v tomto konaní teda nebude, a ani nemôže byť, iný majetok povinného. Keďže takéto exekučné konanie je iniciované na základe dohody záložného veriteľa a záložcu o spôsobe výkonu záložného práva, možno ho nazvať dobrovoľnou exekúciou.

Treba konštatovať, že tento spôsob realizácie záložného práva nie je bez ďalšieho možné vykonať tak, ako to predpokladá Občiansky zákonník.

Exekučný poriadok reaguje na ustanovenie § 151j ods. 1 OZ v dvoch svojich ustanoveniach: § 57 ods. 1 písm. j, podľa ktorého je jedným z dôvodov na zastavenie exekúcie predajom zálohu skutočnosť, že zaniklo záložné právo a oprávnený bol záložným veriteľom (táto predpokladaná situácia prichádza do úvahy vtedy, ak povinný, čiže záložca je osobou odlišnou od dlžníka; v prípade zániku záložného práva takto bývalý záložný veriteľ stráca akékoľvek právo smerujúce k predmetu exekúcie a ostatný majetok povinného, samozrejme, predmetom exekúcie nie je) a v § 61a ods. 3, podľa ktorého sa na exekúciu predajom zálohu primerane použijú ustanovenia o exekúcii predajom hnutel'ných vecí, nehnuteľností alebo cenných papierov podľa povahy zálohu. Zákonodarca však opomenul dôležitú skutočnosť – vykonanie akejkoľvek exekúcie, a teda aj predajom zálohu tak, ako ho predpokladajú citované ustanovenia, je podmienené existenciou spôsobilého exekučného titulu.

Podľa platného znenia ust. § 41 EP, ktorý obsahuje taxatívny výpočet exekučných titulov, záložná zmluva spôsobilým exekučným titulom nie je. Dohoda, ktorej súdnu exekúciu pripúšťa zákon, bola súčasťou výpočtu exekučných titulov, avšak len do 31. augusta 2005 (nové znenie uvedeného ustanovenia, účinné od 1. septembra 2005, dohodu neobsahuje). Ani pri ostatných spôsoboch zriadenia záložného práva nemožno naplniť požiadavku spôsobilého exekučného titulu. Osvedčenie o dedičstve alebo uznesenie dedičského súdu, ktorými sa schvaľuje dohoda dedičov o vypo-riadaní dedičstva (konkrétne výrok o zriadení záložného práva), exekučný príkaz súdneho exekútora na vykonanie exekúcie zriadením exekučného záložného práva, rozhodnutie správneho orgánu o zriadení záložného práva, alebo zákonné ustanovenie, na základe ktorého sa zriaďuje záložné právo, nie sú v žiadnom prípade exekučnými titulmi. Prípadná exekúcia v týchto prípadoch prebieha na podklade exekučného titulu na peňažné plnenie (výrok dedičského rozhodnutia o povinnosti dediča plniť ostatným dedičom; exekučný titul, na základe ktorého prebieha exekučné konanie, v ktorom bolo zriadené exekučné záložné právo; rozhodnutie správneho orgánu o povinnosti zaplatiť peňažnú sumu, napr. platobný výmer, výkaz nedoplatkov; súdne rozhodnutie smerujúce voči vlastníkovi bytu, deklarujúce jeho povinnosť uhradiť dlžné sumy, na ktoré sa vzťahuje zákonné

4 Winterová, A. et al.: **Civilní právo procesní**. Čtvrté vydání.

Praha : Linde 2006, s. 214.

5 Idem, s. 214.

záložné právo podľa § 15 zákona č. 182/1993 Z. z. o vlastníctve bytov a nebytových priestorov v znení neskorších predpisov). Exekučné konanie teda neprebíha na podklade listiny, ktorou (na základe ktorej) bolo zriadené záložné právo, ani na základe samotného zákonného ustanovenia.

Preto musíme konštatovať, že *de lege lata* záložný veriteľ môže realizovať záložné právo domáhaním sa predaja zálohu prostredníctvom súdneho exekútora jedine za predpokladu, že získa exekučný titul. Ak je záložca dlžníkom, môže záložný veriteľ získať exekučný titul na peňažné plnenie. Ak je však záložca osobou odlišnou od dlžníka, záložnému veriteľovi ostáva, podľa nášho názoru, žaloba voči záložcovi na peňažné plnenie zabezpečenej pohľadávky s tým, že žalobca je oprávnený uspokojiť sa jedine predajom zálohu. Žaloba na strpenie predaja zálohu by totiž smerovala k exekučnému titulu na nepeňažné plnenie, na základe ktorého by súdny exekútor nemohol vykonať exekúciu predajom zálohu (išlo by o exekučný titul na nepeňažné plnenie podľa § 192 EP).

De lege ferenda preto bude vhodné, aby bol výpočet exekučných titulov v ust. § 41 EP rozšírený o listiny, na základe ktorých bolo zriadené záložné právo, a to tak, že budú výslovne charakterizované ako exekučné tituly na vykonanie exekúcie predajom zálohu.

Predaj záložným právom zaťaženého majetku povinného v priebehu exekučného konania

Tento postup je potrebné odlišiť od domáhania sa predaja zálohu tak, ako bol charakterizovaný vyššie (v rámci tzv. dobrovoľnej exekúcie). Pri štandardnom exekučnom konaní môže byť predmetom exekúcie (teda exekúcií podlieha) celý majetok povinného, okrem tej časti, ktorá je podľa zákona z exekúcie vylúčená. Na majetku (resp. na časť majetku, na určitú vec, alebo právo) povinného však môže byť zriadené záložné právo, a to buď na zabezpečenie vymáhanej alebo inej pohľadávky.

V prípade, že majetok povinného je zaťažený záložným právom, exekúciu na tento majetok možno viesť len za alternatívneho splnenia predpokladov, uvedených v § 151h ods. 6 OZ, resp. § 61a ods. 2 EP, t.j. len ak je oprávnený záložným veriteľom, alebo ak záložný veriteľ s exekúciou súhlasí. Ak ani jedna z týchto podmienok nebude splnená, exekúciu na takto zaťažený majetok povinného nie je možné vykonať, a teda takýto majetok povinného je voči exekúcii imúnny.

Táto právna úprava je podľa zákonodarcu prejavom zvýšenej ochrany záložného veriteľa, v ktorého prospech je majetok dlžníka (povinného) založený.

S touto koncepciou nemožno celkom súhlasiť. Účelom záložného práva predsa nie je znemožnenie jeho realizácie iným (ďalším) záložným veriteľom, ale zvýhodnenie pri realizácii, a predovšetkým pri rozvrhu výťažku. Na porovnanie, v hmotnoprávnej úprave je tiež riešená otázka začatia realizácie záložného práva na záloh, ktorý už je zaťažený skorším záložným právom (§ 151ma OZ), avšak silnejšie postavenie prednostného záložného veriteľa⁶ sa prejaví v tom, že môže realizujúceho záložného veriteľa „zastaviť“ z dôvodu, že hodlá sám realizovať svoje záložné právo.

V prípade neudelenia súhlasu na vykonanie exekúcie zálohu existujúcim záložným veriteľom je predsa len možné vykonať procesné úkony smerujúce k predaju majetku povinného, a to postupom uvedeným v ďalšom bode príspevku, avšak *de lege lata* je to možné len pri nehnuteľnostiach.

Ďalšou disproporciou právnej úpravy exekúcie predajom nehnuteľnosti (a teda aj nehnuteľností zaťažených záložným právom) je § 136 ods. 1 EP,⁷ podľa ktorého je pre možnosť exekútora vykonať dražbu zexekvovanej nehnuteľnosti relevantné poradie zápisov upovedomení o začatí exekúcie predajom nehnuteľnosti na liste vlastníctva. Z uvedeného ustanovenia vyplýva, že exekútor, ktorého upovedomenie o začatí exekúcie bolo na liste vlastníctva zapísané neskôr, síce môže vykonať procesné úkony, smerujúce k dražbe nehnuteľnosti, ale na samotné vykonanie dražby potrebuje súhlas všetkých exekútorov, ktorých upovedomenia o začatí exekúcie boli zapísané v katastri nehnuteľností skôr. Právna úprava súbehu viacerých exekúcií na ten istý majetok je potrebná, avšak táto právna úprava je nevyhovujúca, pretože umožňuje blokovanie exekučných konaní (v ktorých bol zaznamenaný väčší pokrok v procesných úkonoch) súdnym exekútorom, ktorý „len“ vydal upovedomenie o začatí exekúcie predajom nehnuteľnosti, doručil ho správe katastra a ďalej je nečinný. V porovnaní s exekúciou predajom hnutelných vecí (§ 125 ods. 1 a 2 EP) absentuje „poistka“ proti nečinnosti skoršieho súdneho exekútora.

Exekučný poriadok pri tomto obmedzení neuvádza vzťah k Občianskemu zákonníku a v ňom stanoveným pravidlám pre realizáciu záložného práva na viacnásobne zaťaženom majetku. Pri izolovanej aplikácii § 135 ods. 1 EP preto *de lege lata* súdny exekútor, vymáhajúci pohľadávku pre oprávneného, ktorý je v poradí napr. piatym záložným veriteľom (ale jeho upovedomenie o začatí exekúcie predajom nehnuteľnosti bolo na liste vlastníctva zapísané ako prvé v poradí), blokovat súdneho exekútora, vymáhajúceho pohľadávku pre prednostného záložného veriteľa (ale jeho upovedomenie o začatí exekúcie predajom nehnuteľnosti bolo na liste vlastníctva zapísané ako ďalšie v poradí). *De lege ferenda* je preto potrebné túto procesnú situáciu vyriešiť jednoznačne, jasnou úpravou vzťahu medzi OZ a EP (napríklad stanovením prednosti podľa poradia záložného práva).

6 Tu pod prednostným záložným veriteľom rozumieme nielen prvého záložného veriteľa, ale aj ktoréhokoľvek ďalšieho záložného veriteľa so skorším poradím záložného práva v porovnaní so záložným veriteľom, ktorý začal realizovať svoje záložné právo.

7 „Exekúcia sa vykoná dražbou; vykoná ju exekútor. Na základe písomného súhlasu exekútora, ktorého upovedomenie o začatí exekúcie predajom nehnuteľnosti bolo na liste vlastníctva zapísané skôr, môže dražbu vykonať aj iný exekútor.“

Zároveň je, samozrejme, potrebné doplniť poistku proti nečinnosti súdneho exekútora, ktorý má poradie rozhodujúce pre realizáciu predaja nehnuteľnosti.⁸

Zriadenie exekučného záložného práva na nehnuteľnosti povinného

Exekútor môže počas exekučného konania na výslovný návrh oprávneného zriadiť exekučné záložné právo na nehnuteľnosti vo vlastníctve povinného (§ 167 a nasl. EP).

Zriadenie exekučného záložného práva na nehnuteľnosti povinného nie je možné považovať za spôsob vykonania exekúcie v pravom zmysle slova, a to z dvoch dôvodov: týmto úkonom exekútora sa nedosahuje výťažok na uspokojenie vymáhanej pohľadávky oprávneného (má len zabezpečovaciu funkciu) a Exekučný poriadok zriadenie exekučného záložného práva ako spôsob vykonania exekúcie ani neuvádza (taxatívny výpočet spôsobov vykonania exekúcie je uvedený v § 63 EP).

Na zriadenie exekučného záložného práva na nehnuteľnosti povinného sa preto podľa nášho názoru nevzťahuje režim § 151h ods. 6 OZ. Touto činnosťou exekútor záložné právo nerealizuje, ale zriaďuje. Občiansky zákonník na vznik ďalšieho záložného práva nevyžaduje súhlas existujúceho záložného veriteľa. Zmyslom uvedeného ustanovenia je ochrana záložného veriteľa, avšak pri realizácii záložného práva záložným veriteľom, nie pri jeho zriadení. Vzťah § 151h ods. 6 OZ k zriadeniu exekučného záložného práva nie je riešený *expressis verbis*. Podľa nášho názoru úmyslom zákonodarcu nebolo chrániť existujúceho záložného veriteľa tým, že bez jeho súhlasu nebude možné zriadiť na zálohu ďalšie záložné právo. Takýto výklad by porušoval práva tretích osôb (iných veriteľov záložcu, a v danom prípade oprávneného v exekučnom konaní) neprimeraným a neodôvodneným spôsobom, pretože posilnenie právnej pozície tretích osôb by neopodstatnene záviselo od súhlasu záložného veriteľa, ktorého právne postavenie sa však zriadením ďalšieho (za ním nasledujúceho) záložného práva nijako nezmení. Zriadenie ďalšieho (napr. zmluvného) záložného práva na zaťaženej nehnuteľnosti (alebo inom majetku záložcu) podmienené súhlasom existujúceho záložného veriteľa nie je. Aj keby sa záložca a záložný veriteľ zmluvne dohodli, že záložca nemôže zriadiť ďalšie záložné právo bez súhlasu záložného veriteľa, takáto dohoda by bola voči tretím osobám *ex lege* neúčinná (§ 151d ods. 6 OZ).⁹

Podľa platnej hmotnoprávnej úpravy teda pri zriaďovaní ďalšieho záložného práva (pričom zákon nešpecifikuje spôsob zriaďovania ďalšieho záložného práva) nie je existujúci záložný veriteľ, pokiaľ ide o prípustnosť zriadenia ďalšieho záložného práva, v žiadnom právnom vzťahu s budúcim (v poradí ďalším) záložným veriteľom. Posudzovanie otázky možnosti zriadenia ďalšieho záložného práva preto môže byť podľa hmotnoprávnej úpravy len predmetom právneho vzťahu medzi existujúcim záložným veriteľom a záložcom, bez účinkov voči tretím osobám. Pre prípustnosť zriadenia ďalšieho záložného práva je preto súhlas alebo nesúhlas existujúceho záložného veriteľa právne irelevantný.

Z uvedeného vyvodzujeme, že ani v exekučnom konaní nemôže byť a ani nie je prípustnosť zriadenia exekučného záložného práva podmienená súhlasom existujúcich záložných veriteľov. V opačnom prípade by bol oprávnený, ako už bolo uvedené, neodôvodnene znevýhodnený oproti iným tretím osobám (povinný by mohol zriadiť – a často aj špekulatívne – ľubovoľný počet ďalších zmluvných záložných práv v prospech iných veriteľov bez ohľadu na to, či s tým existujúci záložný veriteľ súhlasí, ale oprávnenému by dosiahnutie zriadenia záložného práva bolo znemožnené, ak by s tým nesúhlasil ktorýkoľvek z existujúcich záložných veriteľov).

Pri prípadnej následnej realizácii záložného práva oprávneným však platí plne režim Občianskeho zákonníka. Podstata ochrany záložného veriteľa podľa Občianskeho zákonníka je v určení jeho postavenia voči záložcovi, jasných pravidiel pre realizáciu záložného práva (a v tomto štádiu spočíva ochrana záložného veriteľa aj v určení jeho postavenia voči ostatným záložným veriteľom), jasných pravidiel pre uspokojovanie záložným právom zabezpečených pohľadávok a jasných pravidiel ďalšieho právneho života záložného práva po prevode alebo prechode zálohu na nadobúdateľa. Z právnej úpravy záložného práva však nevyplýva právo záložného veriteľa brániť vzniku ďalších záložných práv k zálohu. Iným výkladom ustanovenia § 151h ods. 6 OZ by preto nebolo možné naplniť základný účel občianskeho súdneho konania (a teda aj exekučného konania, ako jeho osobitného druhu) – zabezpečenie spravodlivej ochrany práv a oprávnených záujmov účastníkov konania (§ 1 OSP).

Nemožno preto súhlasiť s názormi Ústavného súdu SR na otázku ústavnosti ustanovenia § 151h ods. 6 OZ (Nález č. k. PL. ÚS 20/05-35 z 13. decembra 2006)¹⁰ a na otázku aplikácie tohto ustanovenia a ustanovenia § 61a ods. 2 EP (Nález č. k. III. ÚS 20/08-30 z 23. apríla 2008).¹¹

8 Takáto poistka je žiaduca aj v Občianskom zákonníku, najmä v situácii uvedenej v ust. § 151ma ods. 9 *in fine* OZ.

9 Porušenie takéhoto zmluvného zákazu záložcom môže mať následok len vo vzťahu medzi záložným veriteľom a záložcom (napríklad môže predstavovať dôvod pre vyhlásenie mimoriadnej splatnosti úveru, a pod.).

10 Týmto nálehom Ústavný súd SR rozhodol tak, že nevyhovuje návrhu generálneho prokurátora SR na vyslovenie nesúladu ustanovenia § 151h ods. 6 OZ s článkom 46 ods. 1 Ústavy SR.

11 Konanie sa začalo na základe ústavnej sťažnosti záložného veriteľa, ktorý tvrdil, že v exekučnom konaní (v ktorom súdny exekútor zriadil exekučné záložné právo na už zaťaženej nehnuteľnosti a neskôr túto nehnuteľnosť predal na exekučnej dražbe) bolo porušené jeho základné právo na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy rozhodnutím exekučného súdu o schválení príklepu udeleného na dražbe, pretože zriadenie exekučného záložného práva, aj následná dražba nehnuteľnosti boli v rozpore s ust. § 151h ods. 6 OZ. Ústavný súd dal sťažovateľovi za pravdu vyslovením porušenia jeho základného práva a uznesenie exekučného súdu zrušil.

Ústavný súd SR v konaní o súlade ustanovenia § 151h ods. 6 OZ s Článkom 46 ods. 1 Ústavy síce pripustil čiastočné obmedzenie práva tretích osôb na súdnu a inú právnu ochranu, avšak toto obmedzenie je podľa názoru orgánu ochrany ústavnosti legitímne. Podľa môjho názoru v tomto prípade zásah zákonodarcu do práva ostatných veriteľov záložcu na súdnu ochranu neplní legitímny cieľ. Legitimita zásahu je zdôvodňovaná potrebou zvýšenej ochrany prednostného záložného veriteľa, ktorý má mať najsilnejšie postavenie pri uspokojovaní svojich pohľadávok, a tiež tým, že oprávnený môže exekvovať ostatný majetok povinného, čo má znamenať, že v tomto rozsahu je prístup oprávneného k súdnej ochrane plne zabezpečený a nie je ničím obmedzený. K tejto argumentácii Ústavného súdu treba konštatovať, že prednostný záložný veriteľ má najsilnejšie postavenie pri uspokojovaní svojej pohľadávky bez ohľadu na ustanovenie § 151h ods. 6 OZ, a bez tohto ustanovenia by sa jeho postavenie pri uspokojovaní pohľadávky žiadnym spôsobom nezmenilo. Taktiež argument o neobmedzení práva na súdnu ochranu nad mieru vďaka možnosti viesť exekúciu na ostatný majetok povinného neobstojí, pretože v praxi je v prospech existujúceho záložného veriteľa založený všetok hodnotný majetok dlžníka (čo uviedol v konaní aj generálny prokurátor), a teda možnosť uspokojiť sa z iného majetku povinného spravidla nebýva reálna.

V druhom z uvedených rozhodnutí Ústavný súd považuje aj zriadenie exekučného záložného práva na nehnuteľnosti za vedenie exekúcie na záloh, a teda aj zabezpečenie

majetku povinného podmieňuje súhlasom záložného veriteľa. K tomu treba uviesť, že takýto záver je možný skutočne len pri gramatickom výklade uvedeného ustanovenia bez hľadania a nájdenia skutočného zmyslu a významu právnej úpravy, nie však pri výklade logickom.

Záver

Ak majú byť jednotlivé spôsoby výkonu záložného práva, uvedené v § 151j ods. 1 OZ realizovateľné, je potrebné rozšíriť exekučné tituly o tituly, na základe ktorých vzniká záložné právo.

So záložnými právami a procesným právom úzko súvisí zriaďovanie záložného práva súdnym exekútorom. Tu treba (a to napriek odlišnému právnemu názoru Ústavného súdu SR na výklad a aplikáciu ust. § 151h ods. 6 OZ) jednoznačne rozlíšiť zriadenie a vznik záložného práva od jeho výkonu a nediskriminovať exekučné záložné právo potrebou súhlasu existujúceho záložného práva s jeho zriadením. *De lege ferenda* by bolo vhodné, aby súdny exekútor mohol zriadiť exekučné záložné právo na akomkoľvek majetku povinného.

Taktiež pri realizácii exekúcie predajom nehnuteľnosti je potrebné upraviť vzťah medzi Občianskym zákonníkom a Exekučným poriadkom. Zároveň je v oboch týchto predpisoch potrebné doplniť poistku proti nečinnosti subjektu, ktorý realizuje záložné právo. ■

RESUMÉ

Procesné aspekty realizácie záložného práva v Slovenskej republike

Autor sa venuje aplikačným problémom realizácie záložného práva vo sfére procesného práva, t.j. pri exekučnom konaní. Identifikuje základné nedostatky právnej úpravy a navrhuje ich možné riešenia. Poukazuje aj na nevhodnú doktrínu Ústavného súdu SR v týchto otázkach, ktorá obhajuje nelegitímne obmedzenie práva na súdnu a inú právnu ochranu veriteľa, ktorý vystupuje v exekučnom konaní ako oprávnený. Za nevyhnutné považuje tiež vyriešenie vzťahu medzi Občianskym zákonníkom a Exekučným poriadkom v otázke realizácie predaja zálohu.

SUMMARY

Procedural Aspects of the Mortgage Foreclosure in the Slovak Republic

The author deals with practical problems of the mortgage foreclosure at the procedural law level, i.e. in the execution proceedings. He points to basic drawbacks in the applicable legislation and proposes possible solutions. He also points to the inappropriate ruling of the Slovak Constitutional Court, which promotes the unlawful restriction of the

right to judicial and other legal protection of the creditor acting as a beneficiary in the execution proceedings. He also thinks it necessary and appropriate to deal with the relationship between the Civil Code and Distraintors' Code as far as the execution sale in the event of the mortgage foreclosure is concerned.

ZUSAMMENFASSUNG

Die Zwangsausübung des Pfandrechtes in der Slowakischen Republik vom prozessrechtlichen Aspekt

Der Autor widmet sich den Applikationsproblemen bei der Pfandrechtausübung im Bereich des Prozessrechtes, d. i. beim Zwangsvollstreckungsverfahren. Es werden von ihm grundlegende Mängel der Rechtsregelung festgestellt und mögliche Lösungen vorgeschlagen. Er verweist auf ungeeignete Doktrin des Verfassungsgerichtes der SR in diesen Fragen, die eine nichtlegitime Einschränkung des Rechtes auf den Gerichts- und Rechtsschutz des Gläubigers, der im Zwangsvollstreckungsverfahren als Berechtigter auftritt, enthält. In der Frage des Pfandverkaufes hält er für erforderlich, auch das Verhältnis zwischen dem Bürgerlichen Gesetzbuch und der Zwangsvollstreckungsordnung zu regeln.

Kontroverznosť procesu rozhodovania súdu o zriadení vecného bremena 1. časť

JUDr. Adrián Graban

Zákon č. 568/2007 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 527/2002 Z. z. o dobrovoľných dražbách a o doplnení zákona Slovenskej národnej rady č. 323/1992 Zb. o notároch a notárskej činnosti (Notársky poriadok) v znení neskorších predpisov a o zmene a doplnení niektorých zákonov, uviedol do života nové ustanovenie § 151o ods. 3 Občianskeho zákonníka (ďalej len „OZ“) týkajúce sa zriaďovania vecných bremien roz-

JUDr. Adrián Graban

Absolvent Univerzity P. J. Šafárika v Košiciach, Právnickej fakulty (1998). Absolvoval študijný pobyt na Universitá degli studi di Roma "La Sapienza" (1996 – 97) so zameraním na medzinárodné právo. Od r. 1998 je odborným asistentom na katedre občianskeho práva Právnickej fakulty UPJŠ a od r. 2002 pôsobí ako advokát. Publikoval odborné články z občianskeho a obchodného práva v odborných a vedeckých časopisoch a dlhodobo sa venuje prednáškovej činnosti pre Slovenskú advokátsku komoru a Justičnú akadémiu.

nia vecných bremien rozhodnutím súdu: „Ak nie je vlastníkom stavby zároveň vlastníkom príslušného pozemku a prístup vlastníka k stavbe nemožno zabezpečiť inak, súd môže na návrh vlastníka stavby zriadiť vecné bremeno v prospech vlastníka stavby spočívajúce v práve cesty cez príslušný pozemok.“

Vzhľadom na to, že slovenská aplikačná prax súdov nie je až natoľko detailná v riešení problému pri zriaďovaní vecného bremena rozhodnutím súdu, zameral som sa na porovnanie právnych úprav a teoreticko-právnych vý-

chodísk českej právnej spisby, najmä pre skutočnosť, že rovnaké ustanovenie bolo zavedené do českého občianskeho zákonníka, zákon č. 367/2000 Sb., ktorého predchodcom bol zákon č. 140/1896 ř. z. o propůjčování nezbytných cest, ktorý bol zrušený stredným občianskym zákonníkom č. 141/1950 Sb.¹

Problematika vecných bremien je pomerne zložitá najmä z pohľadu hľadania hraníc aplikovateľnosti zákona v oblasti vecných bremien na konkrétny skutkový stav. O tom, že oblasť vecných bremien nie je vôbec jednoduchá, svedčia aj problémy publikované v médiách pri špekulatívnych prevodoch vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam, ktoré

smerujú k pozbaveniu vlastníka užívať reálne svoju nehnuteľnosť napr. z dôvodu obmedzenia alebo pozbavenia prístupu k nehnuteľnosti cez príslušný pozemok. Tento článok sa zameriava len na niektoré fragmenty uvedenej problematiky a ich vzájomné súvislosti.

Po prvom prečítaní ustanovenia § 151o ods. 3 OZ sa môže zdať, že problémy súvisiace so zriaďovaním prístupu cez príslušný pozemok rozhodnutím súdu sú dostatočne právne vyriešené. Po bližšom a detailnom naštudovaní je však zrejmé, že napriek dobrému úmyslu zákonodarcu vnímam výsledky jeho snahy ako trošku rozpačité. Aj keď bol zámer zákonodarcu pomerne jasný, nemožno sa zbaviť dojmu, že ide len o akúsi prvú pomoc poskytovanú vlastníkom pozemkov bez reálneho prístupu k nim, avšak je na veľkú škodu, že nedošlo ku komplexnejšiemu spracovaniu vecných bremien. Nechcem, aby tento článok vyznel ako prázdna kritika (uvedomujúc si zložitost a náročnosť tvorby právnych noriem), no nemožno obísť bez ďalšieho jednotlivé súvislosti novozavedeného ustanovenia § 151o ods. 3 OZ.

Pre podrobnejšie úvahy v tomto duchu je potrebné zamerať sa na ochranu vlastníckeho práva nielen oprávneného z vecného bremena (nazvime ho tak na účely tohto článku, napriek tomu, že ide len o potenciálneho oprávneného, ak súd zriadi vecné bremeno), ale aj vlastníka príslušného pozemku (ako povinného). Ďalej sa treba zamerať na inštitút ochrany dobrých mravov a na inštitút práva na spravodlivé konanie.

Bez potreby hlbších právnych znalostí z predmetného ustanovenia udrie do očí vymedzenie okruhu povinných subjektov na jednej strane a na druhej strane okruh oprávnených subjektov. Pri aplikácii predmetného ustanovenia nesie každý z týchto subjektov v sebe určité riziko možných pochybností. Nie je mi celkom zrejmé, prečo sa zákonodarcu pri koncipovaní predmetného ustanovenia z pohľadu oprávnených subjektov obmedzil len na vlastníka stavby. Pri takejto koncepcii vzniká riziko, že pokiaľ by išlo o vlastníka pozemku bez stavby na ňom stojacej, nie je možné, aby sa domáhal zriadenia vecného bremena rozhodnutím súdu.

Nedokážem štatisticky určiť, o akú veľkú skupinu subjektov môže ísť pri vlastníkoch stavby a pri vlastníkoch pozem-

1 Spáčil, J.: **Občanský zákoník I, 1. vydání.** Praha : C. H. BECK, 2008, s. 927.

kov bez stavby na ňom stojacej. Aj vlastné skúsenosti z advokátskej praxe ma však vedú k záveru, že vôbec nie zriedkavým javom je práve problém, kedy nemá vlastník pozemku bez stavby na ňom stojacej právo prístupu k stavbe. Zároveň ako vysokoškolský pedagóg pri konfrontácii s početnými skúsenosťami pololaickej verejnosti (študentov) môžem povedať, že práve naopak, prevažujú problémy s prístupom k pozemkom bez stavby. Samotná profesionálna zvedavosť ma núti konfrontovať svoje poznatky a skúsenosti s cieľmi právnej úpravy a spôsobmi ich realizácie. Ani po preštudovaní dôvodovej správy som sa však neposunul ďalej, pretože komentár k predmetnému ustanoveniu je veľmi vážny a k uvedenej problematike marginálny.²

Zriadenie vecného bremena vs vyvlastnenie

Vráťme sa k druhej situácii – ak nemá zabezpečený prístup k pozemku jeho vlastník – právna prax zotrváva stále na možnosti aplikácie ustanovenia § 108 ods. 2 písm. d zákona č. 50/1976 Zb. o územnom plánovaní a stavebnom poriadku – stavebný zákon (pre ČR upravené v identickom znení zákonom č. 183/2006 Sb. v ustanovení § 170 ods. 2) ktorá upravuje predmet a účel vyvlastnenia. V zmysle vyššie uvedeného je preto na mieste aplikácia § 108 ods. 1 stavebného zákona, ktorý uvádza, že pozemky, stavby a práva k nim, potrebné na uskutočnenie stavieb alebo opatrení vo verejnom záujme, uvedených v odseku 2, možno vyvlastniť alebo vlastnícke práva k pozemkom a stavbám možno obmedziť rozhodnutím stavebného úradu, pričom jedna z možností uvedená v ods. 2 sa viaže na vytvorenie podmienok pre nevyhnutný prístup k pozemku a stavbe. Vyvstáva otázka, čo je v týchto súvislostiach verejný záujem a tiež, kedy je možné v rámci občianskoprávných vzťahov aplikovať na zriadenie prístupu k pozemku ust. § 151 ods. 3 OZ ako normu súkromného práva a kedy stavebný zákon ako normu verejného práva? Ďalšou otázkou je možný súběžný spôsob uplatňovania nárokov a spôsoby jeho riešenia prostredníctvom verejnoprávných alebo súkromnoprávných nástrojov.

Nie je možné nájsť zreteľnú deliacu čiaru medzi jedným a druhým riešením. Stavebný zákon uvádza pre možnosť vyvlastnenia vytvorenie podmienok na nevyhnutný prístup k pozemku a stavbe. V tomto prípade (okrem všeobecných zákonných podmienok) stačí, že vlastník pozemku a stavby nemá k nim prístup, a to či už ide o samostatné vlastníctvo pozemku, samostatné vlastníctvo stavby alebo spoločný

právny režim vlastníctva pozemku a stavby zároveň v jednej osobe alebo v rovnakom okruhu spoluvlastníkov. V zmysle naznačených tendencií je preto otáznosť, kedy má vlastník pozemku alebo stavby bez prístupu k nim využiť inštitút súkromného práva a kedy verejného práva (minimálne zrejme v prípade, kedy stavebný zákon spomína zabezpečenie prístupu aj k stavbe). A keď by malo ísť len o rozdiel v rozsahu a metodike obmedzenia vlastníckeho práva z titulu vyvlastnenia alebo zriadenia vecného bremena, potom by sa rovnaká možnosť zriadenia vecného bremena mala vzťahovať aj na pozemky (bez prístupu) bez stavieb. Nedokážem sa stotožniť s možným vysvetlením, že viacero riešení vytvorenia prístupovej cesty je daných vlastníčkovi stavby len z dôvodu potreby silnejšieho verejného záujmu (a to ešte nezohľadňujúc problémy s posudzovaním verejného záujmu, primeranej náhrady, a pod., ktoré sú v silnej pozornosti aj európskych inštitúcií). Taktiež nemusí byť vždy ochota uskutočniť vyvlastnenie v prospech obce alebo štátu z dôvodu následnej povinnosti sa o tieto komunikácie starať, čo vzhľadom na nemalé náklady môže byť problém pre jednotlivé rozpočty správcovsých inštitúcií alebo obcí.

Vymedzenie pojmu „verejný záujem“ môže spôsobať určité problémy pri trvalom obmedzení vlastníctva povinného subjektu v prospech oprávneného subjektu. Verejný záujem právna prax nachádza najmä v skutočnosti, že pozemok alebo stavba bez možnosti ich užívania môže byť napr. zdrojom nákazy, imisii a pod.³ Avšak s poukazom na rozhodnutie KS v Českých Budějoviciach možno uzavrieť, že vyvlastnenie práva zodpovedajúceho vecnému bremenu na vytvorenie podmienok pre zaistenie prístupu k pozemku a stavbe je vo verejnom záujme.⁴ V nadväznosti na to je potrebné doplniť aj ďalšie rozhodnutie, v zmysle ktorého „z ustanovenia § 108 ods. 2 písm. d) z. č. 50/1976 Zb. vyplýva, že možno vyvlastniť i na vytvorenie podmienok pre nevyhnutný prístup k pozemku a k stavbe, že je verejným záujmom podporovať prístup k pozemkom a k stavbám (...). Obvykle to však neplatí, keď niekto získal vlastnícke právo k pozemkom či stavbám v dobe, keď k nim prístup nebol zaistený.“⁵

Podľa Ústavného súdu SR⁶ verejný záujem na vyvlastnení sa preukáže vo vyvlastňovacom konaní, pričom vždy závisí od zisteného rozsahu „verejného záujmu“, koľko a aké pozemky, stavby, prípadne ktoré práva k nim bude potrebné vyvlastniť alebo vlastnícke práva k nim obmedziť. Zároveň podľa Ústavného súdu SR⁷ podmienku verejného záujmu možno považovať za splnenú len vtedy, ak účel zamýšľaný obmedzením práva vlastníť majetok nie je možné dosiahnuť

2 „Navrhovaná právna úprava vychádza z praktických potrieb a rozširuje zriadenie vecného bremena výrokom súdu popri už existujúcich možnostiach podľa § 142 ods. 3 a § 135c ods. 3 (OZ). Príslušný pozemok je pozemok, cez ktorý sa má dostať vlastník stavby ku komunikácii prípadne k pozemku, z ktorého má oprávnenie dostať sa ku komunikácii.“

3 Spáčil J.: **Věcná břemena v občanském zákoníku**. Praha : C. H. BECK, 2006, s. 36.

4 KS v Českých Budějoviciach sp. zn. 10 Ca 65/1998.

5 KS v Hradci Králové sp. zn. 30 Ca 228/1997. In: Spáčil J.: **Věcná břemena v občanském zákoníku**. Praha : C. H. BECK, 2006, s. 34, k tomu porovnaj aj nález ÚS SR č. 11/1995.

6 Zbierka nálezov a uznesení ÚS SR, nález Ústavného súdu SR č. 3/1998.

7 Zbierka nálezov a uznesení ÚS SR, nález Ústavného súdu SR č. 11/1995.

prostriedkami, ktoré zasahujú miernejšie do ústavou chráneného vlastníckeho práva a ak verejný záujem je nadradený a objektivizovaný voči záujmom vlastníka.

Príľahlý pozemok

Treba sa zamerať aj na vymedzenie príľahlého pozemku, teda, či ním je potrebné rozumieť len pozemok bezprostredne príľahlý (priamo susediaci) alebo, či ide o všetky pozemky, cez ktoré vedie (alebo môže viesť) prístupová cesta k pozemku (z pohľadu zákonnej dikcie len ten, na ktorom sa nachádza stavba). Osobne sa nazdávam, že v tomto prípade treba vykladať výraz *príľahlý pozemok* omnoho širšie, než len, ktorý je bezprostredne susediaci pozemok. V tomto prípade je žiadúce použiť účelovoslovný výklad a sledovať zmysel zákona, aby sa minimalizovali aj možnosti obchádzania tohto inštitútu – mám na mysli najmä skutočnosť, aby sa špekulatívnym spôsobom neoddeľovali časti pozemkov bezprostredne susediacich s pozemkom (bez prístupu), v dôsledku čoho by bolo znemožnené rozhodnutím súdu naplniť zmysel zákona – zabezpečiť oprávnenému prístupu k verejnej ceste.⁸

Na druhej strane nie je úplne bez právneho významu zaoberať sa rozsahom a obsahom takto zriadeného vecného bremena, aby v prípade viacerých alternatív bola realizovaná najjednoduchšia, t. j. tá, ktorá čo najmenej bude zasahovať do vlastníckeho práva vlastníkov príľahlých pozemkov. Nie je možné paušálne povedať, že najjednoduchšia je tá, ktorá zasiahne do vlastníctva čo najmenšieho počtu vlastníkov, lebo vždy treba prihliadať na konkrétne okolnosti prípadu (napr. cesta môže viesť cez viaceré menšie pozemky bez reálneho využívania ich vlastníkmi a naopak, bolo by nespravodlivé, ak by špekulatívne oprávnený žiadal právo prístupu cez mnohonásobne väčší pozemok s vysoko efektívnym využívaním napr. na účely nemocnice alebo režimového pracoviska).⁹

Nevyhnutná cesta

Taktiež rozhodovacia prax súdov zaujala jednoznačné stanovisko, pokiaľ ide o výklad pojmu *nevyhnutná cesta*. V sna-

he vyhnúť sa špekulatívnym žalobám o zriadenie vecného bremena na zriadenie „pohodlnejšej cesty“, ako je tá, ktorú žalobca užíva, nemá právny význam pri posudzovaní nároku žalobcu zo strany súdu.¹⁰

Pre úplnosť treba uviesť, že pokiaľ súd rozhodne o zriadení vecného bremena, musí ísť o zriadenie obojstranne reálneho vecného bremena zaväzujúceho každého vlastníka nehnuteľnosti – stavby v rozsahu podľa geometrického plánu pripojeného k rozsudku,¹¹ zriadené vecné bremeno je za náhradu (aj keď to nebude v žalobe uvedené),¹² žalobu na zriadenie vecného bremena je možné podať kedykoľvek, keďže nepodlieha premlčaniu (lebo ide o konštitutívne rozhodnutie).¹³ Vhodne dopĺňa Spáčil aj ďalšiu situáciu, keď sa môže oprávnený obrátiť na súd aj v prípade, že mu povinný nijako zmluvne negarantuje prístup cez pozemok s tým, že mu nebráni v prístupe k pozemku cez svoj pozemok. V tomto prípade z titulu právnej istoty sa môže oprávnený obrátiť na súd, aby sa dostal z neistoty, či mu niekedy v budúcnosti nebude povinný prístup znemožňovať.¹⁴

Pre ilustráciu uvediem skutočný prípad, kedy obchodná spoločnosť kúpila pozemok a neuvedomila si, že cesta k nej vedúca nie je verejnou komunikáciou, ale len účelovou súkromnou komunikáciou, v ktorej majú podiel jednotliví vlastníci okolitých pozemkov, a nekúpila súčasne aj podiel v ceste (nenachádzal sa totiž na rovnakom liste vlastníctva pozemok ako predmet kúpy a pozemok pod cestou).¹⁵ So závermi Spáčila sa stotožňujem, pokiaľ ide o fakt, že by nebolo spravodlivé, keď by sa nemohol oprávnený obrátiť na súd len preto, že kúpil stavbu bez zabezpečeného prístupu alebo že sa prístupu zbavil z nedbanlivosti. Toto podielové spoluvlastníctvo vzniklo v čase, keď sa uvedená lokalita urbanizovala a jednotliví vlastníci pozemkov na základe zmluvy o združenej investícii vybudovali na novovytvorenom pozemku cestu a inžinierske siete, pričom podiely boli určené pomerom výmery jednotlivých pozemkov vo výlučnom vlastníctve k celkovej výmere určenej súčtom výmer jednotlivých pozemkov vo výlučnom vlastníctve. Takto vytvorené podielové spoluvlastníctvo zabezpečovalo podielovým spoluvlastníkom možnosť plnohodnotne využívať svoje pozemky vo výlučnom vlastníctve (ako pozemky príľahlé k pozemku v podielovom spoluvlastníctve).

Došlo však k situácii, kedy väčšinový podielový spoluvlastník odmietol dať súhlas s prevodom spoluvlastníckeho

8 SR, 2006, č. 5 – KS v Brně sp. zn. 60 Co 171/2004.

9 K tomu pozri aj Sou R NS č. C 2672- NS sp. zn. 22 Cdo 1274/2003 o nemožnosti zriadiť právo cesty cez budovu, PR, 2006, č. 2 – NS sp. zn. 22 Cdo 2667/2004 definuje v práve cesty cez pozemok nielen prechádzať pešo, ale aj jazdiť cezeň; uvedenie prípadu obmedzenia rozsahu vecného bremena rozhodnutím súdu len na peší prechod.

10 R 4/2007 NS ČR In: Spáčil, J.: **Občanský zákoník I, 1. vydání**. Praha : C. H. BECK, 2008, s. 927.

Porovnaj Vážný, s. 997 In: Spáčil J.: **Věcná břemena v občanském zákoníku**. Praha : C. H. BECK, 2006, s. 34: „Nevyhnutnou cestu možno žiadať len pre pozemok, ktorý úplne postráda nutné spojenie. Občasný nedostatok nutného spojenia alebo nepravidelná vadnosť verejnej cesty nestačí.“

11 R 28/1986. In: Spáčil J.: **Věcná břemena v občanském zákoníku**. Praha : C. H. BECK, 2006, s. 79.

12 Sou R NS č. C 3678 – NS sp. zn. 22 Cdo 1897/2004, R 32/2006.

13 Porovnaj R 23/2003 NS ČR. In: Spáčil, J.: **Občanský zákoník I, 1. vydání**. Praha : C. H. BECK, 2008, s. 927.

14 Spáčil J.: **Věcná břemena v občanském zákoníku**. Praha : C. H. BECK, 2006, s. 35.

15 K tomu pozri Spáčil J.: **Věcná břemena v občanském zákoníku**. Praha : C. H. BECK, 2006, s. 36.

podielu v zmysle ustanovenia § 140 OZ z pôvodného vlastníka pozemku ako predávajúceho na kupujúceho. Samotný predávajúci (svojho pozemku vo výlučnom vlastníctve) mal záujem previesť svoj spoluvlastnícky podiel v ceste na kupujúceho, avšak zo subjektívnych dôvodov na strane väčšinového spoluvlastníka nebolo možné, aby bolo vlastnícke právo k spoluvlastníckemu podielu na kupujúceho prevedené, pretože dochádzalo k využitiu predkupného práva väčšinového spoluvlastníka a akákoľvek dohoda smerujúca k možnosti získať prístup k svojmu pozemku zo strany kupujúceho bola nemožná.

Napriek tomu, že nakoniec sa problémy preklenuli v prospech kupujúceho, v celej nahote sa ukázala podstata právneho problému – koho vlastnícke právo má požívať vyššiu ochranu – vlastníka cesty ako príslušného pozemku alebo vlastníka samotného pozemku bez prístupu k nemu?

Jednou z alternatív riešenia problému bolo zriadenie vecného bremena. Vzhľadom na to, že akákoľvek dohoda bola nemožná, ostávala jediná možnosť (mimo vyvlastnenia) – zriadenie vecného bremena rozhodnutím súdu ako jediného orgánu oprávneného rozhodnúť o práve, ktorého sa subjekt domáha. Avšak, na prvý pohľad jednoduché riešenie nutne narazí na čl. 2 Ústavy SR: „Štátne orgány môžu konať iba na základe ústavy, v jej medziach a rozsahu a spôsobom, ktorý ustanoví zákon.“ V stručnosti uvedené, súd môže autoritatívne rozhodnúť o zriadení vecného bremena len v tých prípadoch, kedy mu to umožňuje zákon, čo ustálila aj súdna prax.¹⁶ *Súd môže zriadiť vecné bremeno svojím rozhodnutím len v spojitosti so zrušením a vysporiadaním podielového spoluvlastníctva a len v spojitosti s rozhodovaním o neoprávnenej stavbe. Inak súd nemôže svojím rozhodnutím zriadiť vecné bremeno ani vtedy, ak by sa z okolností prípadu zriadenie vecného bremena javilo ako nevyhnutné východisko pri riešení prejednávaneho prípadu.*

Z toho je zrejmé, že súdy striktné vylúčili akýkoľvek iný výklad ako ten, že okrem týchto dvoch uvedených prípadov nie je možné, aby súd mohol zriadiť vecné bremeno. Otvorenou ostáva otázka dobrých mravov prípadne možnosti domáhať sa ochrany podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy SR, k tomu sa však vyjadrím neskôr.

Pri riešení tejto kauzy som sa stretol s názormi, že vzhľadom na skutočnosť, že cestu v podielovom spoluvlastníctve používa verejnosť (napr. zákazníci jednotlivých vlastníkov, ktorí majú pozemky hraničiace s cestou), ide o cestu verejnú, umožňujúcu jej využívanie bez prekážok. V tomto treba súhlasiť so Spáčilom, ktorý s poukazom na staršiu judikatúru uvádza, že „*pozemok, ktorý je v súkromnom vlastníctve možno uznať za verejnú cestu len vtedy, ak sú splnené dva predpoklady, a to jednak že pozemok bol venovaním buď výslovným alebo konkludentným činom vlastníka poznateľným k všeobecnému užívaniu určený; jednak, že toto užívanie slúži ukojeniu komunikačnej potreby.*“¹⁷

„*Pokiaľ vlastník pozemku uplatňuje negatívnu žalobu proti žalovanému, ktorý cez jeho pozemok prechádza pešo alebo autom a žalovaný sa bráni tvrdením, že ide o účelovú komunikáciu, posúdi súd otázku, či ide o takúto komunikáciu, ako predbežnú, pokiaľ však o nej nerozhodol správny orgán, z jeho rozhodnutia by bolo treba vychádzať.*“¹⁸

V posledných rokoch je stále častejšie vidieť, ako súdy dotvárajú právo vyplňaním právneho vaku pri použití materiálnej doktríny a teleologického výkladu právnej normy v záujme zabezpečenia elasticity práva v prospech účinnejšej ochrany práv subjektov práva. Aj keď je možné pripustiť, že v určitých prípadoch pri zabezpečení účinnej kontroly za pomoci aj nadnárodných právnych mechanizmov má takýto postup význam, pri možnosti zriaďovania vecných bremien takto uvedený postup ustupuje doktrínalnemu výkladu.

16 K tomu pozri R 37/1985 alebo R 47/1991.

17 Spáčil, J.: **Ochrana vlastníctví a držby v občanském zákoníku, 2. doplněné vydání.** Praha : C. H. BECK, 2005, s. 135.

18 Spáčil, J.: **Ochrana vlastníctví a držby v občanském zákoníku, 2. doplněné vydání.** Praha : C. H. BECK, 2005, s. 138.

RESUMÉ

Kontroverznosť procesu rozhodovania súdu o zriadení vecného bremena

Vecné bremená vo svojej podstate nie je možné ponímať výlučne ako súkromnoprávny nástroj riešenia určitej časti špecifických spoločenských vzťahov, preto článok ponúka vymedzenie pojmu *vyvlastnenie*, *príslušný pozemok*, *nevyhnutná cesta*, *dobré mravy* a nakoniec pojmu *majetok* – samozrejme, všetko v prepojení na aplikáciu v súkromnom i verejnom práve. Polemický rámec a na viacerých miestach položené otázky (vlastník stavby versus vlastník pozemku, ako a kedy využívať verejnoprávne inštitúty a riešenia prostredníctvom orgánov verejnej správy a kedy inštitúty občianskeho práva, aký je medzi nimi vzájomný vzťah s využitím ústavných dimenzií č. 2 Ústavy SR, verejný záujem ako

prostriedok na riešenie súkromnoprávnych vzťahov, diskriminácia koho voči komu a jej európske dimenzie) by mali byť prínosom do odbornej diskusie o inštitúte vecných bremien.

SUMMARY

Controversy Over the Judicial Decision-Making Process on the Creation of Easements

Easements may not be viewed solely as a private law instrument applicable to a certain area of specific social relationships, therefore the article defines the terms such as expropriation, adjoining land, right of way, proper morals and last (but not least) property – of course, all linked to the application of both in private and public law. A polemic and several

questions raised owner of the structure versus owner of the land, how and when to apply public law concepts and solutions through public agencies, and how and when to apply civil law concepts, their mutual relations with the application of the constitutional framework of Article 2 of the Slovak Constitution, public interest as a tool used to resolve private law relationships, issues of discrimination (by whom, against whom) and its European dimensions] should contribute to the discussion about easements.

ZUSAMMENFASSUNG

Kontroverze im Prozess der Entscheidungsfindung des Gerichtes bei der Bestellung einer Sachlast

Die Sachlasten können in ihrer Beschaffenheit nicht ausschließlich als privatrechtliches Instrument bei der Lösung eines bestimmten Teiles spezifischer Gesellschaftsverhält-

nisse betrachtet werden und deswegen wird im Artikel die Bestimmung des Begriffs Enteignung, anliegendes Grundstück, notwendiger Weg, gute Sitten und abschließend der Begriff Vermögen bestimmt - dass alles selbstverständlich in Verbindung mit der Anwendung im privaten und öffentlichen Recht. Der polemische Rahmen und die an mehreren Stellen gestellten Fragen (Baueigentümer versus Grundstückseigentümer, wann und wie die öffentlichrechtlichen Instrumente und Regelungen durch Behörden der öffentlichen Verwaltung und wann die Instrumente des bürgerlichen Rechtes angewendet werden sollen, wie ist das gegenseitige Verhältnis zwischen ihnen unter Anwendung der Verfassungsdimensionen Nr.2 der Verfassung der SR, dass öffentliche Interesse als Mittel zur Regelung von privatrechtlichen Verhältnissen, die Diskriminierung wessen von wem und ihre europäischen Dimensionen) sollten zum Fachgespräch über das Instrument der Sachlasten beitragen.

Do vašej knižnice: **Medzinárodná obchodná arbitráž vo vybraných štátoch Európy**

Chovancová, K.: **Medzinárodná obchodná arbitráž vo vybraných štátoch Európy**. Bratislava : Veda, 2008, 452 strán. ISBN: 8022409810

Autorka JUDr. Katarína Chovancová, PhD. v publikácii komplexne analyzuje inštitúty medzinárodnej obchodnej arbitráže prostredníctvom pravidiel arbitráže, ktoré aplikujú vo vybraných európskych štátoch, vo Veľkej Británii, NSR, vo Francúzsku a vo Švajčiarsku. Zároveň analyzuje aj domácu právnu úpravu rozhodcovského konania v uvedených európskych štátoch.

Treba zdôrazniť, že na slovenskom trhu ide o prvú publikáciu svojho druhu, čo je cenným prínosom arbitrážnej doktríny. K charakteristickému znaku publikácie patrí aj to, že autorka premostila teoretický výklad inštitútov s prípadmi prerokovanými v arbitrážnej aplikačnej praxi. V anglickej, nemeckej, francúzskej a švajčiarskej časti publikácie je množstvo analýz známych prípadov.

Kniha sa člení na sedem kapitol. V prvej kapitole **Medzinárodná obchodná arbitráž – definícia, základná charakteristika** sa autorka venuje základnej definícii a charakteristike medzinárodnej obchodnej arbitráže. Čitateľ sa v tejto kapitole oboznámi s jednotlivými typmi medzinárodnej arbitráže, ako aj s ich výhodami a nevýhodami.

V druhej kapitole **Arbitráž v Anglicku, Walese a v Severnom Írsku** autorka sústreďuje pozornosť na základné stavbné prvky medzinárodnej arbitráže, najmä na arbitrabilitu sporov, povinnosť mlčanlivosti, predbežné opatrenia. Samostatnou časťou druhej kapitoly je analýza Rozhodcovských pravidiel Medzinárodného rozhodcovského súdu v Londýne.

V tretej kapitole **Arbitráž v NSR; Rozhodcovské pravidlá DIS** autorka analyzuje historický a legislatívny vývoj nemeckého rozhodcovského práva. Opäť sa zameriava na základné prvky arbitráže, najmä na arbitrabilitu sporov, predbežné opatrenia, *lex causae* a *lex arbitri*, súdnu intervenciu, ako aj na uznanie a výkon cudzích rozhodcovských nálezov. Naznačuje i súčasné trendy v nemeckej arbitrážnej praxi.

V štvrtej kapitole **Medzinárodná obchodná arbitráž vo Francúzsku** a v piatej kapitole **Rozhodcovské pravidlá ICC** rozoberá osobitosti medzinárodnej obchodnej arbitráže vo Francúzsku prejavujúce sa v skutočne veľkej podpore. Autorka súčasne predstavuje i nové inštitúty Medzinárodnej obchodnej komory z roku 2003 (ICC Force Majeure Clause a ICC Hardship Clause). Okrem toho stručne načrtáva premyslený systém alternatívneho riešenia sporov pod záštitou ICC.

Po detailnom rozbere medzinárodnej obchodnej arbitráže v Anglicku, vo Francúzsku a v Nemeckej spolkovej re-

publike pôsobí netradične téma šiestej kapitoly s názvom **Medzinárodná arbitráž vo Švajčiarsku**. Autorka sa už tradične zameriava na základné oporné piliere medzinárodnej obchodnej arbitráže a rozhodcovského konania všeobecne a pridáva i analýzu *dépeçage*, *tronc commun* a *lex mercatoria* v kontexte ich využitia v medzinárodnej obchodnej arbitráži vo Švajčiarsku. Ďalej pokračuje krátkou charakteristikou švajčiarskych pravidiel medzinárodnej arbitráže a priblížením ich aplikácie v praxi podľa najnovších právnych komentárov švajčiarskych právnych expertov.

V kapitole **Záver** autorka úvahami *de lege ferenda* načrtáva najaktuálnejšie problémy medzinárodnej arbitrážnej doktríny, ako aj aplikačnej praxe. Čitateľovi približuje problematiku premostenia rozdielov kontinentálneho právneho systému a common law v medzinárodnej arbitrážnej praxi, zovšeobecňuje základné princípy prejavujúce sa v arbitráž-

nom konaní, ako je najmä povinnosť mlčanlivosti, pravidlá etiky medzinárodných rozhodcov, moderné eskalačné rozhodcovské doložky.

Treba vyzdvihnúť početný aparát citácií na doktrínálnu literatúru, ako aj arbitrážnu judikatúru, a to prevažne cudzojazyčnú, pretože na Slovensku je arbitráž ešte len v plienkach. Domnievam sa, že predkladaná monografia je veľmi inšpirujúcou publikáciou pre tých, ktorí potrebujú získať prehľad o inštitútoch medzinárodnej obchodnej arbitráže, respektíve sú priamo zainteresovaní do riešenia arbitrážneho sporu. Autorke želim veľa entuziazmu pri publikovaní ďalších diel týkajúcich sa arbitráže, ktoré môžu výrazne obohatiť právnu doktrínu, pretože na slovenskom trhu úplne absentujú.

JUDr. Branislav Jablonka, PhD.

Ústav súkromného práva,
Fakulta práva,

Do vašej knižnice: **Smluvní obchodní právo. Kontrakty**

Marek, K.: **Smluvní obchodní právo. Kontrakty**.
Štvrté vydanie, Brno : Masarykova univerzita, 2008,
478 strán. ISBN: 978-80-210-4619-1
Jana.Koukolova@law.muni.cz

Kniha, ktorá vychádza v edícii *Spisy Právnické fakulty Masarykovy univerzity* – řada teoretická, v jednotlivých kapitolách hovorí postupne o pojmoch zmluvného obchodného práva, prameňoch a pravidlách obchodného práva, venuje sa tiež zadávaniu verejných zákaziek. Nasledujú kapitoly venované kúpnej zmluve, zmluve o predaji podniku a zmluve o nájme podniku, leasingovej zmluve, zmluve o kúpe najatej veci, zmluve o úvere, licenčnej zmluve k predmetom priemyslového vlastníctva, zmluve o uložení veci a zmluve o skladovaní, zmluve o dielo, mandátnej zmluve a komisionárskej zmluve, zmluve o kontrolnej činnosti, zmluvám o preprave, zmluve o sprostredkovaní a zmluve o obchodnom zastúpení, zmluve o tichom spoločenstve a zmluvám bankových služieb. Predposlednú kapitolu tvorí úvaha o záväzkových vzťahoch v medzinárodnom obchode.

V závere sa autor zaoberá porovnávaním obchodných záväzkových vzťahov v Českej republike a Slovenskej republike. (red)

INZERCIA
sa v elektronickej verzii nezobrazuje

Zo zasadnutia Predsedníctva SAK

Predsedníctvo Slovenskej advokátskej komory sa stretlo 14. novembra 2008 na Táloch v Hoteli Partizán. Zasadnutie viedol predseda SAK JUDr. Detvai. Členovia P SAK po odsúhlasení programu určili za overovateľku zápisnice JUDr. Michalkovú a schválili zápisnice zo zasadnutia P SAK 10. októbra 2008 a 23. októbra 2008.

JUDr. Detvai informoval prítomných, že 10. novembra 2008 sa uskutočnilo stretnutie s prezidentom CCBE Dr. Kövesom a generálnym tajomníkom CCBE Dr. Goldsmithom. Správu zo stretnutia prinášame na s. 34.

JUDr. Anna Völgyfyová, ktorá zastupuje SAK vo vymáhaní pohľadávok, informovala o viacerých uzneseniach Okresného súdu Košice I, ktorý zastavil konanie o výkon rozhodnutia v právnej veci oprávneného (Slovenská advokátska komora) proti povinným osobám. Predmetom vymáhania sú malé peňažné sumy. Právny predchodca oprávneného (Krajské združenie advokátov

Košice) sa návrhom doručeným súdu v šesťdesiatych rokoch domáhal, aby súd nariadil výkon rozhodnutia zrážkami zo mzdy povinných osôb na základe právoplatného a vykonateľného rozhodnutia Okresného súdu v Košiciach z konca päťdesiatych rokov. Okresný súd v Košiciach v šesťdesiatych rokoch nariadil na vymoženie pohľadávok právneho predchodcu oprávneného výkon rozhodnutia zrážkami zo mzdy povinných osôb. V konaniach o výkon rozhodnutia začatých do 31. augusta 2005 musí oprávnený podať do šiestich mesiacov od účinnosti príslušných ustanovení Občianskeho súdneho poriadku návrh na vykonanie exekúcie a v tejto lehote oznámiť podanie návrhu na vykonanie exekúcie súdu, ktorý viedol výkon rozhodnutia. Ak oprávnený tieto skutočnosti súdu neoznámia, súd konanie zastaví. V takomto prípade súd neprizná právo na náhradu trov konania. Zákomom stanovená lehota uplynula 1. marca 2006. Z uvedených dôvodov súd konanie o výkon rozhodnutia zastavil.

Predsedníctvo SAK **upustilo** od pokračovania vo vymáhaní pohľadávok nadobudnutých od bývalých krajských a mestských združení advokátov, v ktorých súd zastavil konanie o výkon rozhodnutia vzhľadom na nerentabilnosť, pretože náklady vymáhania niekoľkonásobne prevyšujú istinu.

V rámci ekonomických otázok členovia P SAK prerokovali žiadosti o odpustenie príspevku na činnosť SAK za rok 2008, žiadosti o účelovú pôžičku a žiadosti o odpustenie poplatkov z omeškania za rok 2008.

Tajomník SAK JUDr. Popovec informoval členov P SAK o stave prenajatých priestorov v budove SAK na Kolárskej 4 v Bratislave. Niektorí nájomcovia po doručení výpovede z nájmu nebytových priestorov písomne oznámili, že výpoveď považujú za neplatnú. Kancelária im oznámila, že P SAK na výpovedi z nájmu trvá. V tejto súvislosti predložil

JUDr. Popovec návrh žaloby o vypratanie nehnuteľnosti, s ktorým sa prítomní členovia P SAK oboznámili.

Predsedníctvo SAK **poverilo** kanceliáriu komory doplniť návrh žaloby o vypratanie nehnuteľnosti o všetky náležitosti v zmysle príslušných ustanovení Občianskeho súdneho poriadku a podať návrh na vypratanie proti bývalým nájomcom, ktorí dobrovoľne neuvoľnia kancelárie prenajaté v budove SAK na Kolárskej 4 v Bratislave.

Členovia P SAK prerokovali návrhy zmien stavovských predpisov slovenskej advokácie vzhľadom na prechod na euro. S prihliadnutím na § 2 ods. 2 Uznesenia konferencie advokátov o príspevku na činnosť Slovenskej advokátskej komory z 19. júna 2004 Predsedníctvo SAK **zvýšilo** príspevok na činnosť SAK s účinnosťou od 1. januára 2009 na 207 EUR ročne. Rozhodnutie vyšlo vo Vestníku SAK, čiastka 15.

Predsedníctvo SAK rozhodovalo aj o pozastavení výkonu advokácie niektorých advokátov, rokovalo o žiadostiach advokátov o zapísanie advokátskych koncipientov do zoznamu advokátskych koncipientov, o vykonanie zmien v zápisoch koncipientov v dôsledku zmeny zamestnávateľa a o vyčiarknutí zo zoznamu advokátskych koncipientov v dôsledku skončenia pracovného pomeru u advokáta, o žiadostiach advokátskych koncipientov o započítanie inej právnej praxe do praxe advokátskeho koncipienta a o žiadostiach o zápis do zoznamu advokátov. Predmetom rokovania boli aj informácie o pozastavení výkonu advokácie, o zrušení pozastavenia výkonu advokácie, o vyčiarknutí zo zoznamu advokátov, o žiadostiach advokátov o zápis do zoznamu usadených euroadvokátov, zahraničných advokátov, spoločností s ručením obmedzeným, verejných obchodných spoločností a komanditných spoločností, informácie o zmenách právnej formy obchodných spoločností, o pristúpení spoločníkov a o vyčiarknutí z uvedených zoznamov.

Informácie odboru medzinárodných vzťahov predložila Mgr. Marečková. Členovia P SAK **poverili** JUDr. Erbena a JUDr. Popovca zúčastniť sa na Treťom sumite vedúcich predstaviteľov advokátskych komôr a na Plenárnom zasad-

Pýta(j)te sa predsedníctva

Môže advokátsky koncipient vykonávať prax aj mimo sídla advokátskej kancelárie advokáta, s ktorým má uzatvorený pracovný pomer?

JUDr. V. P., Bratislava

Podľa § 31 ods. 2 tretej vety Advokátskeho poriadku schváleného Konferenciou advokátov dňa 16. júna 2007 výchova a prax advokátskeho koncipienta na výkon advokátskeho povolania je možná len v advokátskej kancelárii advokáta, ktorý zamestnáva advokátskeho koncipienta, pričom advokátsky koncipient môže vykonávať prax mimo sídla advokáta maximálne tri mesiace v roku.

nutí CCBE v Bruseli a JUDr. Michalkovú zúčastniť sa na galavečere *Právnik roka 2008* v Prahe.

V rámci bodu Rôzne podpredseda SAK JUDr. Hreždovič predložil prehľad odvolacích konaní naplánovaných na decembrové zasadnutie P SAK. Vzhľadom na narastajúci počet odvolacích konaní a náročnosť spisového materiálu

požiadal kolegov o spoluprácu. Predsedníctvo SAK **rozhodlo**, že jednotliví členovia P SAK budú podľa rozpisu referovať disciplinárne spisy.

JUDr. Gereg navrhol, aby boli informácie o stave súdnych konaní predkladané členom P SAK podrobnejšie. V tejto súvislosti Predsedníctvo SAK **poverilo** JUDr. Michalkovú predkladať

na zasadnutie P SAK raz za dva mesiace podrobný prehľad všetkých súdnych konaní, v ktorých komoru zastupuje, t.j. aj tých, v ktorých sa vo veci nekonalo, vrátane mien advokátov, ktorí sú stranou v spore a rozhodnutí súdov, ktoré boli právnej zástupkyňi doručené.

Spracovala: PhDr. Naďa Ondrišová

NEPREHLIADNITE! Platby advokátov v roku 2009

Príspevok na činnosť SAK Príspevok do sociálneho fondu

Advokáti, ktorí vykonávajú advokáciu, sú povinní podľa § 29 ods. 1 zákona č. 586/2003 Z. z. riadne a včas platiť príspevok na činnosť komory. Povinnosť uhradiť príspevok na činnosť komory a do sociálneho fondu je **do 30. apríla** každého roka.

■ **Príspevok na činnosť komory** vo výške **207,- eur** poukážte, prosím, na účet č. **0176925146/0900**.

■ **Príspevok do sociálneho fondu** vo výške **16,60 eur** poukážte, prosím, na účet č. **0179968758/0900**.

Advokáti, ktorí majú pozastavený výkon advokácie, sú povinní uhradiť príspevok na činnosť komory **do 30. apríla** každého roka.

■ **Príspevok na činnosť komory** vo výške **103,50 eur** poukážte, prosím, na účet č. **0176925146/0900**.

■ **Príspevok do sociálneho fondu** vo výške **16,60 eur** poukážte, prosím, na účet č. **0179968758/0900** (podľa Uznesenia Konferencie advokátov o sociálnom fonde § 4 ods. 1).

Pri platbách príspevkov na činnosť SAK a do sociálneho fondu uveďte, prosím, ako **variabilný symbol registračné číslo** z advokátskeho preukazu fyzickej osoby a **konštantný symbol 0308**.

V súlade s § 7 ods. 1 písm. f) zákona č. 586/2003 Z. z. SAK vyčiarkne zo zoznamu advokátov toho, kto je v omeškaní so zaplatením príspevku na činnosť

SAK o viac ako 6 mesiacov, a príspevok nezaplatil ani do jedného mesiaca po tom, čo ho SAK vyzvala na zaplatenie. V súlade s Uznesením Konferencie advokátov z 19. júna 2004 Predsedníctvo SAK môže príspevok na činnosť SAK za rok 2009 **znižiť, odpustiť alebo predĺžiť termín jeho splatnosti** na základe písomne odôvodnenej žiadosti advokáta doručenej komore najneskôr **do 31. marca 2009**. Dôvody odpustenia, zníženia príspevku, resp. predĺženia termínu jeho splatnosti sú stanovené v § 4 ods. 2 Uznesenia Konferencie advokátov o príspevku na činnosť SAK.

Poistenie výkonu povolania

SAK je na základe Poistnej zmluvy č. 154 8007200 o poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú výkonom advokácie povinná zaplatiť poistenie za všetkých advokátov zapísaných v Zozname advokátov, ak nie sú poistení samostatne. **Výška ročného poistného za rok 2009 bude spresnená vo všeobecnom liste advokátom, ktorý dostanú všetci advokáti do konca mesiaca december 2008.**

Príspevok na vzdelávanie koncipientov

Uznesením č. 8 Predsedníctva SAK zo 17. marca 2006 o príspevku advokátov na výchovu a vzdelávanie advokátskych koncipientov s účinnosťou od 1. apríla 2006 bol stanovený príspevok

vo výške **19,92 eur** za rok a jedného koncipienta (t.j. 1,66 eur za mesiac) pre advokátov, ktorí zamestnávajú advokátskych koncipientov. Príspevok je splatný **do 31. januára** kalendárneho roka nasledujúceho po roku, v ktorom povinný advokát zamestnával advokátskeho koncipienta. Príspevok poukážte, prosím, na účet č. **35-64535012/0200** (35 je predčíslo účtu 64535012/0200), **variabilný symbol registračné číslo advokáta, konštantný symbol 0558**.

Výpočtový základ

Podľa vyjadrenia Štatistického úradu SR z 4. novembra 2008 bola priemerná mesačná mzda v hospodárstve v 1. polroku 2008 **20 950,- Sk** (695,41 eur). V zmysle príslušných ustanovení vyhlášky a pre ľahšiu orientáciu uvádzame **zlomky výpočtového základu**:

1/6 výpoč. základu	115,90 eur (§ 11 ods. 2, § 12 ods. 3 písm. c)
1/8 výpoč. základu	86,93 eur (§ 12 ods. 3 písm. b)
1/12 výpoč. základu	57,95 eur (§ 12 ods. 3 písm. a)
1/13 výpoč. základu	53,49 eur (§ 11 ods. 1)
1/24 výpoč. základu	28,98 eur (§ 12 ods. 1 a 2)
1/60 výpoč. základu	11,59 eur (§ 17 ods. 1 a 3)
1/100 výpoč. základu	6,95 eur (§ 16 ods. 3 vyhlášky)

POZOR!

Pri poukazovaní platieb zo zahraničia prosím poukázať príslušné príspevky a poistné v plnej výške. Všetky poplatky súvisiace s bankovým prevodom má povinnosť uhradiť príkazca. Kvôli správnej identifikácii prosíme poslať avízo o zahraničnej platbe.

Návšteva zástupcov Rady európskych advokátskych komôr (CCBE)

Na fotografii sprava: JUDr. Erben, JUDr. Michalková, Dr. Köves, Dr. Goldsmith, JUDr. Čechová. Foto Pavol Mikulášek

Stretnutie s prezidentom CCBE Dr. Kövesom a generálnym tajomníkom CCBE Dr. Goldsmithom sa uskutočnilo 10. novembra 2008 v Bratislave. Za SAK boli prítomní JUDr. Detvai, JUDr. Havlát, JUDr. Michalková, JUDr. Procházka, JUDr. Erben, JUDr. Čechová, JUDr. Popovec a Mgr. Marečková.

Dr. Köves na úvod uviedol, že cieľom stretnutí je oživiť tradíciu aktívnych kontaktov medzi CCBE a jej členmi v snahe dozvedieť sa z prvej ruky informácie o dianí v komorách a zlepšiť komunikáciu medzi CCBE, jej sekretariátom a partnerskými komorami. CCBE považuje za dôležité poznať názory členov, ich výhrady a podnety k jej činnosti.

Slovensko je treťou krajinou, ktorú zástupcovia CCBE navštívili. Je zrejmé, že cieľom návštevy mal byť pôvodne lobing za založenie Nadácie pre projekty Rule of Law, medzičasom však Stály výbor na októbrovom zasadnutí založenie nadácie neodsúhlasil.

Stretnutie sa tematicky zameralo na finančné otázky súvisiace s čerpaním rozpočtu za rok 2007 a s návrhom rozpočtu na rok 2009. CCBE po prvý raz predložila podrobný prehľad čerpania rozpočtu v roku 2007 so zdôvodnením prečerpaných aj ušetrených položiek. Členovia SAK vyslovili výhrady k niekto-

rým okolnostiam a aktivitám na pôde CCBE (napr. k návrhom na zvyšovanie členských príspevkov). Dr. Köves informoval, že Stály výbor na zasadnutí v októbri schválil návrh rozpočtu na rok 2009 bez zvyšovania členských príspevkov; krajiny, ktoré sa stali členmi CCBE po rozšírení EÚ v roku 2004, však budú platiť podľa harmonogramu zvýšenia odsúhlaseného na Plenárnom zasadnutí v Brugges. Prítomní členovia SAK požiadali zástupcov CCBE o zdôvodnenie potreby prijímania nových zamestnancov na sekretariát CCBE a kreovania nových výborov a orgánov. Dr. Köves vysvetlil dôvody pôvodne navrhovaného zvýšenia príspevkov, okrem iného s prihliadnutím na zákonnú úpravu v Belgicku v sídle CCBE v oblasti inflácie miezd. Už v dnešnej dobe je rozpočet napnutý. Na návrh SAK šetriť niektoré náklady prezident CCBE uviedol, že ak by malo dôjsť k zníženiu rozpočtovaných položiek, bolo by nutné znížiť počet pracovníkov kancelárie CCBE, čo vzhľadom na súčasné aktivity nie je možné. Naopak, podľa názoru Dr. Kövesa sekretariát CCBE nedisponuje dostatočným počtom pracovníkov s prihliadnutím na objem dôležitých úloh, ktoré plní. Pracovná skupina v rámci CCBE poverená revíziou interných predpisov vypracovala

pracovný materiál k rozhodovacím procesom na pôde CCBE pod názvom „Rozhodovacia štruktúra CCBE“. Materiál obsahuje návrhy na zefektívnenie činnosti CCBE. Podľa názoru JUDr. Detvaia by organizačná štruktúra CCBE mala zodpovedať úlohám, ktoré chce CCBE plniť. CCBE by sa mala stať nielen normatívnym, ale najmä lobujúcim orgánom v rámci európskych štruktúr, ktorý by efektívne presadzoval spoločné záujmy komôr. Bude potrebné zmeniť aj prepojenie medzi komorami a CCBE.

Predmetom rokovania bola aj program pripravovaného Tretieho summitu vedúcich predstaviteľov európskych advokátskych komôr. Jednou z hlavných tém bude problematika elektronizácie justície v rámci Európy s dopadom na advokáciu s využitím informačných a komunikačných technológií v snahe zlepšiť dostupnosť právnych služieb a zefektívniť konanie na európskej úrovni.

Prítomní zástupcovia spoločne vyslovili záujem o pravidelné vzájomné stretnutia v sídlach členských komôr CCBE. Budú vhodnými fórmi, ktoré napomôžu rozvoju celoeurópskej vízie advokátkeho povolania a zlepšeniu činnosti CCBE v prospech členských komôr.

Mgr. Katarína Marečková

Návšteva bulharskej ministerky spravodlivosti

Dňa 1. decembra poctila Slovenskú advokátsku komoru svojou návštevou ministerka spravodlivosti Bulharskej republiky **Miglena Tacheva**. Súčasťou bulharskej delegácie boli diplomati, poslanci, advokáti, zástupcovia notárov a pracovníci kancelárie pani ministerky.

Vzácných hostí prijali predseda SAK JUDr. Detvai a podpredseda JUDr. Havlát. Pani ministerka sa živo zaujímala o témy spoločné pre slovenských a bulharských advokátov, najmä o úpravu bezplatnej právnej pomoci v Slovenskej republike, o činnosť Centra právnej pomoci, o skúsenosti advokátov so zabezpečovaním obhajoby ex officio, o osobit-

né inštitúty trestného práva (napr. inštitút náhradného obhajcu), o vzťahy medzi advokáciou a súdnictvom a o fungovanie komory na úrovni regiónov. Osobitný záujem prejavila o právnu úpravu pôsobenia zahraničných advokátov a zahraničných advokátskych kancelárií na Slovensku.

Pán Krassimir Avramov, člen predsedníctva Bulharskej advokátskej komory, pozitívne hodnotil spoluprácu ich komory s bulharským ministerstvom spravodlivosti. Aj JUDr. Detvai poukázal na aktívnu účasť SAK v legislatívnom procese na úrovni ministerstva spravodlivosti.

Stretnutie poskytlo priestor na výmenu informácií. Advokátske povolanie v Bulharsku oslávilo tento rok 120. výročie prijatia prvého zákona o advokácii. Od momentu založenia prešlo zásadným prerodom smerom k nezávislosti, aj s prihliadnutím na prijatie Bulharska do rodiny vyspelých európskych štátov po jeho pristúpení do Európskej únie. V kontexte Európy zdieľajú slovenskí a bulharskí advokáti rovnaké dedičstvo a riešia rovnaké problémy.

Z diskusie s pani ministerkou vyplynulo, že napriek rozdielnym prístupom a názorovým rozdielom je spolupráca medzi advokátskou komorou a ministerstvom spravodlivosti nevyhnutná na presadzovanie základných práv občanov. Bez účasti nezávislého a slobodného advokátskeho povolania nie je možné zabezpečiť v spoločnosti presadzovanie základných práv občanov.

Mgr. Katarína Marečková

Zľava: JUDr. Havlát a JUDr. Detvai, oproti ministerka spravodlivosti Bulharskej republiky Miglena Tacheva (druhá sprava) so sprievodom.

*Foto
Pavol Mikulášek*

INZERCIA
sa v elektronickej verzii nezobrazuje

Správa o aktivitách AIJA

V dňoch 26. až 30. augusta 2008 som sa zúčastnil na výročnom kongrese medzinárodnej asociácie mladých právnikov (AIJA) v Paríži ako zástupca a delegát určený zahraničnou komisiou SAK. Ako každoročne bol pre účastníkov zabezpečený kvalitne pripravený odborný program. Vzhľadom na to, že Paríž bol miestom kongresu po niekoľkých dekádach, pripisovali mu miestni kolegovia a ich stavovské organizácie značný význam. Slávnostné otvorenie sa uskutočnilo vo Veľkej aule Univerzity Sorbonne za účasti zástupcov francúzskej vlády, magistrátu mesta Paríž ako aj parížskej a francúzskej advokátskej komory. Vo svojich uvítacích príhovoroch hostitelia zdôraznili úlohy advokátov v ochrane základných práv a slobôd. Zástupky-

ňa francúzskej vlády s rezortnou zodpovednosťou za oblasť ochrany ľudských práv opísala niektoré negatívne prípady ich porušovania a diskriminácie, ako aj úlohu svojej inštitúcie pri boji proti takýmto javom. Zástupcovia francúzskych advokátov zdôraznili úlohu medzinárodnej spolupráce advokátov a vieru v osožnosť spájania sa mladých právnikov na úrovni takej organizácie, akou je AIJA.

V nasledujúcich dňoch mali delegáti možnosť vybrať si z prednášok, panelov a workshopov k rôznym právnym témam a oblastiam. Osviežením niekedy striktného právneho programu bol workshop komisie pre športové právo na tému negotácie sponzorských a marketingových zmlúv, na ktorom sa zúčastnil

okrem iného aj Fabio Capello, tréner anglickej futbalovej reprezentácie.

Záverečným bodom organizačnej časti kongresu bolo zasadnutie valného zhromaždenia AIJA, na ktorom sa zúčastnili zástupcovia advokátskych komôr ako aj medzinárodných organizácií, akými sú IBA alebo UIA. Novým prezidentom AIJA sa stal doterajší viceprezident Duarte Athayde z Portugalska. Za nového prvého viceprezidenta AIJA bol ako jediný kandidát zvolený Saverio Lembo zo Švajčiarska. V rámci programu valného zhromaždenia bola veľmi zaujímavá časť zaoberajúca sa nedávnymi udalosťami v Pakistane, kde sa advokátska komunita po jej protestoch proti zásahom do justičného systému stala obeťou rozsiahlych represálií. AIJA oficiálnym listom tlmočila kompetentným orgánom svoj protest voči takýmto krokom. Na kongrese sa vďaka štipendijnému programu AIJA mohol osobne zúčastniť jeden z priamych aktívnych účastníkov týchto udalostí, ktorý účastníkom valného zhromaždenia opísal ich priebeh a poďakoval za podporu. AIJA týmto opätovne potvrdila jednu zo svojich úloh, ktorou je ochrana postavenia advokáta a jeho nezávislosti na medzinárodnej scéne.

Okrem vyššie uvedeného je pravidelnou súčasťou kongresov AIJA zasadanie jej jednotlivých odborných komisií, ktoré plánujú a realizujú ďalšie aktivity tejto organizácie. Medzi najzaujímavejšie aktivity v nadchádzajúcom období, ktoré sa súčasne uskutočnia v našom blízkom okolí je možné zaradiť nasledovné:

- Seminár o zodpovednosti bánk a bankárov v Miláne (5. – 7. 2. 2009)
- Seminár o farmaceutickom priemysle v Prahe (12. – 14. 3. 2009)
- Seminár o poradenstve globálnym klientom v Berlíne (23. – 24. 4. 2009)
- Májová konferencia v Londýne spojená so seminárom o zodpovednosti členov štatutárnych orgánov (6. – 9. 5. 2009)
- Seminár o najnovšom vývoji v oblasti Mergers and Acquisitions v Štokholme (29. – 30. 5. 2009)
- Výročný kongres v Budapešti (25. – 30. 8. 2009).

Mgr. Tomáš Rybár
advokát, zástupca SAK v AIJA

Hospitácia v Nemecku v roku 2009

**Nemecká nadácia pre medzinárodnú právnu spoluprácu,
Spolková advokátska komora
a Nemecké združenie advokátov**

usporiadajú aj v roku 2009 hospitáciu pre mladých advokátov a advokátskych koncipientov z krajín východnej a strednej Európy v termíne

21. júna – 1. augusta 2009

Cieľom pobytu je prehĺbenie vedomostí z nemeckého práva a oboznámenie sa s prácou nemeckých advokátskych kancelárií. Podmienkou účasti na hospitácii je viacročná odborná prax, **vek do 35 rokov a veľmi dobrá znalosť nemčiny**. Ťažiskom záujmu účastníkov hospitácie by malo byť občianske, obchodné a hospodárske právo.

Z hospitačného programu sú vylúčení advokáti pracujúci pre nemecké kancelárie na Slovensku t. j. v kanceláriách, ktoré vznikli ako pobočka alebo zastúpenie nemeckej kancelárie, alebo ktoré nesú meno nemeckej advokátskej kancelárie.

Od roku 1996 až doteraz sa na hospitačnom pobyte v nemeckých advokátskych kanceláriách zúčastnilo 29 slovenských advokátov a advokátskych koncipientov. V roku 2009 sa budú môcť zúčastniť dvaja účastníci zo Slovenska. Záujemcovia, ktorí spĺňajú uvedené podmienky, sa môžu prihlásiť písomne **do 30. januára 2009** na adrese SAK, Kolárska 4, 813 42 Bratislava alebo u PhDr. Edity Tyrolerovej e-mailom na adrese tyrolerova@sak.sk. Termín výberového konania bude záujemcom o hospitáciu včas oznámený.

Piata konferencia o histórii advokácie

Ako každoročne, v tradičnom novembrovom termíne sa konala Konferencia o histórii advokácie v sále Rotunda Právnickej fakulty Univerzity Palackého v Olomouci – tento rok už piatykrát.

Na konferencii v dvoch blokoch odznelo spolu 12 príspevkov. Po tom, čo účastníkov privítal Stanislav Balík a za ČAK pozdravil Petr Poledník a Milana Hrušáková, dekanka PF UP, odbornú časť konferencie otvoril Petr Dostálík svojím príspevkom *M. T. Cicero ako advokát*, ktorý sa venoval životu a advokátskej práci M. T. Cicera. Jedným z najzaujímavejších bol príspevok Marie Bláhovej *Honoráre advokátov v Čechách v stredoveku a ranom novoveku*. Tento exkurz do histórie právnej úpravy odmeňovania advokátov v antickom Ríme a neskorších obdobiach zdôraznil vnímanie odmeny advokáta Tomášom Akvinským, aby následne odborne fundovaným a pútavým spôsobom popísal nielen úpravu odmeňovania advokátov v Čechách, ale aj konkrétne odmeny, ktoré získali (alebo niekedy aj vylákali) advokáti tohto obdobia od svojich klientov. Pri porovnaní výšky odmien v dobovej mene nechýbali ani pútavé porovnania zárobkov iných profesií v skúmanom období. Stanislav Balík potom predstavil *Société internationale d'histoire de la profession d'avocat a jej činnosť v 90. rokoch 20. storočia*. Zaujímavý bol i príspevok Pavla Sorokáča *Advokáti – poslanci revolučného Národného zhromaždenia*, ktorý sa zaoberal i tými advokátmi – poslancami, ktorí pochádzali zo

Slovenska. Tento príspevok odštartoval zároveň popoludňajšiu časť konferencie po obede, na ktorom účastníkov hostil Stanislav Balík. Vojtech Lažanský pútavo a živo spracoval a predniesol svoj príspevok *Kamill Rössler a jeho povojnové advokátske pôsobenie*, ktorý bol venovaný českému advokátovi, známemu aj vďaka televízному filmu najmä ako obhajca K. H. Franka. Zaujímavé boli i príspevky zaoberajúce sa regionálnymi dejinami advokácie v Čechách (Michaela Bartošová: *História advokácie v Chrudimi*, Zdeněk Roch: *Chebská prvorepubliková advokácia*, Martin Rája: *Jihlavskí advokáti v rokoch 1869–1918*, Jiří Špelda: *Náchodský advokát JUDr. Josef Čížek*). Každý z prednesených príspevkov odmenila asi päťdesiatka prítomných zaslúženým potleskom.

Slovenskí účastníci konferencie predniesli dva príspevky, ktoré postupne uverejníme na stránkach bulletinu. Prvý bol venovaný životu a práci trojice známych slovenských advokátov (Peter Kerecman: *Milan Štefanovič, Vendelín Kutlík a Jozef Kohút – ďalší významní slovenskí advokáti druhej polovice 19. storočia*) a druhý zvyrazňoval obľudnosť politických procesov v histórii a úlohu advokátov v nich (Rudolf Manik: *Advokáti a monsterprocesy XX. storočia*). Práve tento príspevok vyvolal živú diskusiu o úlohe advokáta v pozícii obhajcu, ktorého klient sa k spáchaniu skutku „dobrovoľne“ priznal a v ktorej bolo okrem iného spomenuté i premietanie záznamu z procesu Milady Horákovéj

organizované ČAK a záujem viacerých slovenských advokátov zorganizovať obdobné premietanie na Slovensku.

Stanislav Balík informoval i o založení *Společnosti pro historii advokacie* so sídlom v Prahe, Pařížska 28, 110 01 (e-mail: SPHA@seznam.cz), ktorá je otvorená i záujemcom o členstvo zo Slovenska.

Priaznivcov dejín advokácie potešila i správa, že už je k dispozícii Zborník z 2. konferencie o dejinách advokácie, ktorá sa konala v novembri 2005 v Kutnej Hore. Zostavili ho Stanislav Balík a Jana Miksová, vydalo nakladateľstvo Linde. Ostáva len veriť, že čoskoro vyjdú i zborníky z ďalších konferencií.

Piata konferencia o histórii advokácie konaná 7. 11. 2008 zostane v spomienkach všetkých účastníkov nepochybne spojená nielen s krásnym prostredím historického mesta Olomouc, ale najmä s množstvom podnetných informácií, ktoré si z konferencie účastníci odniesli a v neposlednom rade i s obdivom a vďakou k iniciátorovi myšlienok konania konferencií o dejinách advokácie JUDr. PhDr. Stanislavovi Balíkovi.

JUDr. Peter Kerecman
advokát, Košice

Nezabudnite ohlásiť zmeny!

Vážené kolegyne, vážení kolegovia!

Vzhľadom na skutočnosť, že sa opäť blíži termín vydania aktuálneho zoznamu advokátov, dovoľujem si Vás upozorniť na povinnosť, ktorá Vám vyplýva z § 28 ods. 2 zákona o advokácii, podľa ktorého ste „**povinný(á) bezodkladne písomne oznámiť komore adresu svojho sídla a každú zmenu sídla, spôsob výkonu advokácie a iných skutočností požadovaných predpisom komory**“.

Ak v sídle Vašej advokátskej kancelárie (v adrese, telefónnom, faxovom, mobilnom čísle alebo e-maile) nastali zmeny a dosiaľ ste nám ich neoznámili, prosím, aby ste tak urobili **najneskôr do 10. januára 2009**. Zmenu môžete oznámiť aj prostredníctvom webovskej stránky www.sak.sk v sekcii pre advokátov a koncipientov.

Záujemcom o preukaz CCBE

SAK už rok zabezpečuje vyhotovovanie identifikačných preukazov CCBE, ktoré slúžia na preukázanie totožnosti advokáta, majú uľahčiť prístup na súdy a európske inštitúcie mimo domovskej jurisdikcie a identifikujú držiteľa v oficiálnych jazykoch CCBE ako advokáta zapísaného do zoznamu advokátov v Slovenskej republike. **Informácie o možnosti získania preukazu Vám poskytnie** Mgr. Katarína Marečková (tel.: 02 529 61 236, mareckova@sak.sk).

Získajte štipendium na kongres AIJA v Budapešti

Nadchádzajúci výročný kongres AIJA sa uskutoční v Budapešti, ktorá sa nachádza v našom bezprostrednom susedstve. Vďaka tomu sa otvárajú široké možnosti na čo najširšie zastúpenie slovenských advokátov a advokátskych koncipientov. S cieľom zabezpečiť čo najširšiu účasť kolegov z regiónu strednej a východnej Európy bol pre nadchádzajúci kongres vytvorený atraktívny **štipendijný program pre advokátov a advokátskych koncipientov do 30 rokov** s podporou AIJA a DAV-Förderverein für freie Advokatur in Mittel- und Osteuropa e.V. – MOE Verein. K dispozícii budú štipendiá s krytím nákladov odbornej časti kongresu, ako aj štipendiá na účasť na celom kongrese, vrátane spoločenských udalostí. Náklady na ubytovanie a dopravu si každý štipendista, rovnako ako iní účastníci kongresu,

bude hradíť sám, respektíve s podporou svojej advokátskej kancelárie.

Na podanie platnej žiadosti o štipendium je potrebné nasledovné:

- Motivačný list v anglickom jazyku obsahujúci (i) dôvody žiadosti (napr. s odkazom na praktické uplatnenie získaných skúseností, miesto pôsobenia, ekonomické pozadie apod.), (ii) špecifikujúci druh štipendia, o ktoré sa žiadateľ uchádza (plné alebo len na odborný program) a (iii) dve preferované odborné témy z predbežného odborného programu kongresu, o ktoré má žiadateľ prioritný záujem;
- Curriculum Vitae v angličtine;
- Kópia dokladu potvrdzujúceho štatút advokáta alebo advokátskeho koncipienta na Slovensku;

- Komplettná žiadosť musí byť zaslaná e-mailom do 31. 12. 2008 odborným koordinátorom kongresu a zástupcovi DAV na nasledujúce adresy: svenja.arndt@hlf.de, anders.forkman@vinge.se, giese@giese.cz.

Žiadatelia budú následne požiadaní o vypracovanie krátkej práce/eseje na niektorú z preferovaných odborných tém uvedených v žiadosti. O štipendiách bude rozhodnuté do mája 2009. Ďalšie informácie k štipendiu budú tiež uverejnené na www.sak.sk.

Verím, že o štipendium požiada čo najviac slovenských žiadateľov a že so štipendistami ako aj ďalším slovenskými kolegami zabezpečíme reprezentatívne zastúpenie na nadchádzajúcom kongrese. V prípade akýchkoľvek otázok ma prosím neváhajte kontaktovať. K dispozícii Vám rád bude aj kolega Radovan Repa (radovan.repa@freshfields.com), národný reprezentant AIJA v SR. Množstvo informácií k vyššie uvedenému nájdete tiež na stránkach www.aija.org a <http://aijabudapest2009.org>.

Mgr. Tomáš Rybár

Zmeny v zozname advokátskych koncipientov za obdobie od 16. októbra do 15. novembra 2008

Do zoznamu advokátskych koncipientov boli zapísaní:

Mgr. Eva Bellová

v obch. spol. Dedák & Partners, s. r. o., Bratislava, zast. JUDr. P. Blahušiakom

JUDr. Ivan Beňadik

u JUDr. Jozefa Bolješika, Piešťany

Mgr. Juraj Bilický

v obch. spol. G&G Iurisconsulti s. r. o., Bratislava, zast. Mgr. Katarínou Gallovou

JUDr. Juliana Blichárová

u prof. JUDr. Petra Vojčíka, CSc., Košice

Mgr. Martin Černák

v obch. spol. Hule/Bachmayr-Heyda/Nordberg, s. r. o., Bratislava, zast. JUDr. Vlastou Margočovou

Mgr. Viliam Činčala

u JUDr. Milana Malatu, Bratislava

Mgr. Jaroslav Duračinský

u JUDr. Miloslava Kukučku, Trnava

Mgr. Katarína Ďurišová

v obch. spol. Konečná & Safář s. r. o., Bratislava, zast. JUDr. Dagmar Yoder

Mgr. Jaroslava Farkašová

v obch. spol. Zukalová – advokátska kancelária s. r. o., Bratislava, zast. JUDr. Dagmar Zukalovou

Mgr. Katarína Gyűszűová

v Advokátskej kancelárii Jančo, Mularčík a partneri s. r. o., Bratislava, zast. JUDr. Ladislavom Jančom

Mgr. Jana, Hanuláková DiS.

u JUDr. Ladislava Ščuryho, Čadca

Mgr. Roman Hojer

u JUDr. Petra Bizuba, Bratislava

Mgr. Zuzana Chmeľová

u JUDr. Davida Soukeníka, Bratislava

Mgr. Lenka Ivanová

u Mgr. Mareka Kováča, Nitra

JUDr. Ján Kanaba

u JUDr. Jána Kanabu, Trenčín

Mgr. Ivana Klimáčková

u JUDr. D. Malaschitzovej, Bratislava

Mgr. Michal Kolena

v obch. spol. BBH Slovensko, s. r. o., Bratislava, zast. JUDr. Petrom Bakom

Mgr. Slávka Korchová

u JUDr. Miroslava Korcha, Humenné

Mgr. Dominika Križková

v obch. spol. agner & partners, s. r. o., Bratislava, zast. JUDr. R. Ondrášikom

Mgr. Martina Kurjatková

v obch. spol. Koval & spol. advokátska kancelária, s. r. o., zast. JUDr. J. Kovalom

Mgr. Edita Lehocká

u JUDr. Š. Lehockého, Šaštín-Stráže

Mgr. Katarína Matejčíková

v obch. spol. Pohanka & Partners s. r. o.,
Dolný Kubín, zast. JUDr. P. Konečným

Mgr. Marián Mechura

v obch. spol. G & G Iurisconsulti s. r. o.,
Bratislava, zast. Mgr. K. Gallovou

Mgr. Zuzana Mičková

v obch. spol. BBH Slovensko, s. r. o.,
Bratislava, zast. JUDr. Petrom Bakom

Mgr. Ľubica Mináriková

u JUDr. Gabriely Semačkové,
LL. M., MBA., Bratislava

Mgr. Zuzana Musliová

u JUDr. Ernesta Valka, PhD., Bratislava

Mgr. Martina Nečasová

v Advokátskej kancelárii Laššák s. r. o.,
Banská Bystrica,

zast. JUDr. Martinom Laššákom

Mgr. Lucia Pápayová

v obch. spol. White & Case s. r. o.,
Bratislava, zast. JUDr. Ivom Bártom

Mgr. Matúš Parajka

v obch. spol. Právne centrum s. r. o.,
Bratislava, zast. JUDr. Katarínou

Bystrickou Kubovčákovou

Mgr. Bc. Martina Považanová

u JUDr. Štefana Schnellyho, Žilina

JUDr. Michal Rebro

v obch. spol. SP & R s. r. o., Bratislava,
zast. JUDr. Mariánom Rebróm

JUDr. Ivan Rey

v obch. spol. Bobák, Bollová a spol. s. r. o.,
Bratislava, zast. JUDr. M. Bobákom

JUDr. Ivan Roháč

v Advokátskej kancelárii Kadlubiec,
Starzyk a partneri, s. r. o., Žilina,
zast. JUDr. Jánom Starzykom

Mgr. Milan Roman

v obch. spol. Rödl & Partner Advokáti,
s. r. o., Bratislava,

zast. JUDr. Marošom Tóthom, MBA

Mgr. Michal Roštár

u JUDr. Antona Kupša, Čadca

Mgr. Erika Rusnáková

u Mgr. A. Bobekovej, Bratislava

Mgr. Martina Sisáková

u JUDr. Júliusa Bučeka, Humenné

Mgr. Katarína Siváková

v obch. spol. Vivid Legal, s. r. o., Bratislava,
zast. Mgr. Dušanom Mihalejem

Mgr. Michal Špaček

v obch. spol. Kuráň & Marková, advokátska kancelária, s. r. o., Bratislava,
zast. JUDr. Jurajom Kuráňom, CSc.

Mgr. Lucia Špaňová

u JUDr. Norberta Kálmána, Nitra

JUDr. Jozef Šperka

v Advokátskej kancelárii Kadlubiec,
Starzyk a partneri, s. r. o., Žilina,
zast. JUDr. Janom Starzykom

Mgr. Miroslav Šperka

v Advokátskej kancelárii Kadlubiec,
Starzyk a partneri, s. r. o., Žilina,
zast. JUDr. Janom Starzykom

Mgr. Marián Tóth

u JUDr. Martina Kirňaka, Prešov

Mgr. Claude Trelaj

u JUDr. Martina Kanása, Nitra

Mgr. Barbora Tvarožková

v obch. spol. Studio Legale, s. r. o.,
Bratislava, zast. Mgr. Jozefom Obertom

Mgr. Juraj Varga

u Mgr. Zuzany Bírovej, Bratislava

Mgr. Jarmila Vargová

v NH Hager – Niederhuber
advokáti s. r. o., Bratislava,
zast. Mag. Bernhardom Hagerom, LL. M

Mgr. Gabriel Závodský

v obch. spol. JUDr. Boris Reken
– advokát, s. r. o., Bratislava,
zast. JUDr. Borisom Rekenom

INZERCIA
sa v elektronickej verzii nezobrazuje

Mgr. Michal Žitňanský
v Advokátskej kancelárii Kiselica
& Partners, s. r. o., Bratislava,
zast. JUDr. Daliborom Kiselicom

■ Zmeny v zozname advokátskych koncipientov:

Mgr. Tomáš Baštic od 1. 10. 2008
u JUDr. Ľudmily Masarikovej, Bratislava
Mgr. Jozef Danczi od 1. 10. 2008
u Mgr. Petra Geliena, Žiar nad Hronom
Mgr. Jana Ďurechová od 1. 10. 2008
u JUDr. Timoteja Minaroviča, Trnava
Mgr. Lenka Gregová od 1. 3. 2008
v obch. spol. JUDr. Patrik Holinga s. r. o.,
Prešov, zast. JUDr. Patrikom Holingom
Mgr. Natália Kiššová od 1. 9. 2008
v DT LEGAL, s. r. o., Bratislava,
zast. Mgr. Ing. Dušanom Tomkom
Mgr. Adam Konrád od 1. 8. 2008
v obch. spol. Havel & Holásek s. r. o.,
Bratislava, zast. JUDr. J. Havlom
JUDr. Monika Kostovčíková
od 1. 3. 2008 v obch. spol.
JUDr. Patrik Holinga s. r. o., Prešov,
zast. JUDr. Patrikom Holingom
Mgr. Dominika Kotosová od 1. 9. 2008
v obch. spol. Bučko, Dobák, Majerčá-
ková – BDM Legal s. r. o., Bratislava,
zast. Mgr. Martinom Dobákom
Mgr. Soňa Lehocká od 16. 9. 2008
v obch. spol. Squire Sanders s. r. o.,
Bratislava, zast. Mgr. J. Juhászom
Mgr. Peter Straka od 1. 3. 2008
v obch. spol. JUDr. Patrik Holinga s. r. o.,
Prešov, zast. JUDr. Patrikom Holingom
Mgr. Michal Šimko od 1. 10. 2008 u
JUDr. Danuši Tichej, Bratislava
Mgr. Lucia Školudová od 15. 9. 2009
v CLServices, s. r. o., Bratislava,
zast. JUDr. Petrom Čavojským
JUDr. Barbora Vrbová od 1. 10. 2008
u JUDr. Jána Vrbu, Humenné

■ Zo zoznamu advokátskych koncipientov v dôsledku skon- čenia pracovného pomeru u advokáta boli vyčiarknutí:

JUDr. Ján Belej do 30. 9. 2008
u JUDr. Slavomíry Huszthyovej, Košice
Mgr. Svetlana Brndiarová
do 30. 9. 2008 u JUDr. Martina Kubin-
ca, PhD., Banská Bystrica

Mgr. Andrej Dziacky do 30. 9. 2008
u JUDr. Igora Müllera, Žilina
JUDr. Marian Dzuroška do 31. 7. 2006
u JUDr. Mariana Dzurošku, Rim. Sobota
Mgr. Nina Gaisbacherová
do 22. 9. 2008 u Dušana Daňového,
Bratislava
Mgr. Gabriela Heribanová
do 29. 2. 2008 v Nitschneider
& Novák, s. r. o., Bratislava,
zast. Mgr. Dušanom Nitschneiderom
Mgr. Martin Hric do 30. 9. 200
vo Vetrák & partners, s. r. o., Bratislava,
zast. Mgr. Petrom Vetrákom
Mgr. Ing. Martin Chlapík do 31. 8. 2008
u JUDr. Dušana Chlapíka, Žilina
Mgr. Jana Krajčiová do 31. 8. 2008
v obch. spol. Advokát Futó s. r. o., Tre-
bišov, zast. JUDr. Ladislavom Futóom
Mgr. Igor Lukačovič do 31. 7. 2008
u Mgr. M. Lukačovičovej, Bratislava
Mgr. Monika Mackovjaková
do 31. 5. 2008
u JUDr. Jozefa Bolješika, Piešťany
Mgr. Katarína Maniačková
do 26. 9. 2008 v Patent Iurist s. r. o.,
Bratislava, zast. Mgr. Ing. V. Neuschlom
Mgr. Tomáš Mika do 30. 9. 2008
u Ing. JUDr. V. Keselého, CSc., Bratislava
JUDr. Soňa Niedelská do 30. 9. 2008
u JUDr. Ing. Ľ. Niedelského, Košice
Mgr. Lukáš Peško do 30. 9. 2008
v Advokátskej kancelárii Jančo,
Mularčík a partneri, s. r. o., Bratislava,
zast. JUDr. Ladislavom Jančom
Mgr. Martin Pohovej
u JUDr. Dušana Pohoveja, Bratislava
Mgr. Martin Poloha do 29. 9. 2008
v alianciadvokátov ak s. r. o., Bratislava,
zast. JUDr. G. Sámelovou Flassikovou
Mgr. Peter Prokopovič do 30. 9. 2008
u JUDr. Jána Pirča, Košice
Mgr. Martina Sabová do 31. 8. 2008
u JUDr. Róberta Kováčika, Bratislava
Mgr. Zuzana Santusová do 28. 2. 2005
u JUDr. Igora Müllera, Žilina
Mgr. Lenka Stašková do 30. 9. 2008
u JUDr. Vladislava Sisáka, Košice
Mgr. Nina Szalóová do 5. 9. 2008
v DT Legal, s. r. o., Bratislava,
zast. Mgr. Ing. Dušanom Tomkom
Mgr. Katarína Šangalová
do 31. 8. 2008 u JUDr. Evy Borovskej,
Bratislava
JUDr. Jana Šavelová do 31. 8. 208
v Rowan Legal s. r. o., Bratislava,
zast. JUDr. Jánom Švermom

Mgr. Katarína Šimková do 1. 10. 2003
u JUDr. Igora Müllera, Žilina
JUDr. Slávka Zanolitová
do 30. 9. 2007
u JUDr. Miroslava Salíniho, Martin

Spracovala: Danica Ježová

Koncipienti hľadajú zamestnanie...

Mgr. Lucia Hudecová
Povstalecká 14
Banská Bystrica
tel.: 0902 052432, 0918 446702
lucia.hudecova@pobox.sk
*Absolventka PF UMB Banská Bystrica
(2008) s praktickými skúsenosťami
v advokátskej kancelárii, kde počas
vysokoškolského štúdia i pred ním
(6 rokov) pôsobila ako asistentka.
Má záujem o prácu v advokátskej
kancelárii v banskobystrickom kraji.*

Mgr. Lívia Kalinová
Ulica 29. augusta 30
811 09 Bratislava
tel.: 0905 777123
liviakalinova@gmail.com
*Absolventka PF Trnavskej Univerzity
(2005). Počas vysokoškolského štúdia
absolvovala jedenapoločnú prax
v advokátskej kancelárii aj so stážou
v írkej advokátskej kancelárii.
Ovláda prácu s počítačom (Word,
Excel, internet), aktívne anglický jazyk.
Vlastní vodičský preukaz skupiny B.
Má záujem o prácu v niektorej z brati-
slavských advokátskych kancelárií.*

Mgr. Vladimír Lovrant
Bernoláková 2036
955 01 Topoľčany
tel.: 0949 263630
lovrantv@gmail.com
*Absolvent PF Trnavskej univerzity
(2008). Počas celého vysokoškolské-
ho štúdia pôsobil ako asistent v advo-
kátskej kancelárii. Ovláda aktívne
anglický, pasívne nemecký jazyk,
prácu s počítačom (MS Windows,
MS Office, internet). Vlastní vodičský
preukaz skupiny B. Má záujem
o prácu v niektorej z advokátskych
kancelárií v Topoľčanoch a okolí.*

Významní slovenskí advokáti druhej polovice 19. storočia

Miloš Vladimír Štefanovič

2. 11. 1854 Balážske Ďarmoty – 21. 11. 1904 Martin

JUDr. Peter Kerecman

V druhej polovici 19. storočia na Slovensku, ktoré bolo súčasťou Uhorska, platil uhorský právny poriadok a súdne konanie sa viedlo v maďarčine pred uhorskými súdmi obsadenými prevažne maďarskými sudcami. Preto nemožno hovoriť ani o „slovenských právnikoch“ v tom zmysle, ako hovoríme o právnikoch českých. „Slovenskými právnikmi“ boli tí, ktorí pochádzali zo Slovenska a zostali verní svojmu pôvodu a jazyku. Patril k nim i Miloš Štefanovič.

Starými rodičmi Miloša Vladimíra Štefanoviča bol čižmársky majster a mešťan Ján Štefanovič (1769 – 1828) a Anna, rod. Drobová, pochádzajúca zo schudobnejšej zemianskej rodiny. Priezvisko Jána Štefanoviča sa pôvodne písalo *Stephanides*. Narodil sa v novohradskej obci Ludány v rodine mäsiara pochádzajúceho odkiaľsi z Grécka a Márie, rod. Bečovskej, pôvodom z Banskej Bystrice. Ako čižmársky tovariš sa Ján Štefanovič usadil v rodisku svojej matky (1785). Milošov otec Samuel Dobroslav Štefanovič (19. 8. 1822 Banská Bystrica – 25. 11. 1910 Kremnica) bol ich druhým dieťaťom. Do dejín vstúpil ako radikálny štúrovec, národný buditeľ a publicista. Milošovou mamou bola Karolína rod. Pirovská (1831 – 1914), pochádzajúca zo starého meštianskeho rodu z Krupiny. Zosobášil ich v Krupine Andrej Sládkovič (17. 11. 1850). Okrem Miloša mali jeho rodičia ešte tri dcéry a dvoch synov.

Miloš Štefanovič sa narodil v Balážskych Ďarmotách, vyrastal v slovenskom prostredí – ľudovú školu navštevoval v Krupine, študoval na slovenskom martinskom, neskôr revúckom gymnáziu, po jeho zatvorení v septembri 1874 pokračoval v štúdiu na gymnáziu v Prešporku a neskôr na Právnickej akadémii. Po jej ukončení sa rozhodol venovať advokácii.

Koncipient a advokát

Koncipientskú prax nastúpil v lete 1880 v advokátskej kancelárii Matúša Dulu v Turčianskom Sv. Martine a vykonával ju štyri roky, dôvodom jeho odchodu z Martina v roku 1884 bola potreba vypomôcť v Prešporku ťažko chorému advokátovi Michalovi Mudroňovi. Michal Mudroň po tom, čo

ochorel, už prax prestával fakticky vykonávať, žil prevažne u brata Pavla Mudroňa v Martine, ktorý sa spočiatku staral aj o Michalovu kanceláriu. A tak, ako spomína Jozef Škultéty, „keď nádeje na vyzdravenie Michala už nebolo, postavili bratia do kancelárie vtedy už doktora práv Miloša Štefanoviča, aby po tom, čo zloží advokátsku skúšku, kanceláriu prevzal“. Advokátsku skúšku Štefanovič zložil ešte v tom istom roku a vzápätí kanceláriu Michala Mudroňa skutočne aj prevzal. Prevziať takúto kanceláriu bolo pre Štefanoviča ťažké, ale i záväzkom.

Miloš Štefanovič patril podľa spomienok Vladimíra Fajnora k advokátom, ktorí boli útočnej, energetickej povahy, bol poháňaný vášňou brániť, čo je ohrozené, ale aj dobývať to, čo bolo aspoň trochu dobývateľné. Vynikal rečníckym umením. Bol typom moderného mestského advokáta tej doby. Jeho viacnásobný klient Izidor Somolický, ktorý bol obžalovaný ako tlačovo zodpovedná osoba v niekoľkých tlačových sporoch, spomínal, že Štefanovič zastával názor, podľa ktorého „ani obhajcovi, ani obžalovanému v takýchto sporoch nemôže ísť o vlastné oslobodenie alebo o vlastný mier, ale o manifestačný rozsudok potvrdzujúci, ak treba i kultúrne a politické krivdy páchané na národe“. Práve súd a verejné pojednávanie bolo v tom čase totiž zrejme jediným miestom na realizáciu slobody prejavu tak, aby boli prítomní súčasne poslucháči, a tak, aby takýto prejav následne i verejne publikovali v tlači. *Národné noviny* jeho postup v tlačových pravotách hodnotili slovami: „bránil vždy zásadu, nie osobu. Po každej jeho reči pred tlačovým súdom sa Slováci stali utvrdenejšími v svojich politických názoroch a snahách“.

Štefanovič sa stal známym najmä obhajobou Svetozára Hurbana Vajanského v Bratislave (17. – 19. 12. 1892). Procesu predchádzalo odhaľovanie pamätníka nad hrobom Jozefa Miloslava Hurbana, pri ktorom žandári nepustili k hrobu ani najbližšiu Hurbanovu rodinu, vdovu a deti. Rozhorčený Vajanský napísal článok do *Národných novín*, ktorý sa stal predmetom tlačového procesu. Vajanský dostal rok štátneho väzenia, ale pojednávanie pred súdom bolo manifestáciou slovenskej národnej veci, pretože – ako ďalej písala dobová tlač – „bolo povzbudením pre všetkých Slovákov vidieť a počuť v tomto spore temperamentného rečníka Štefanoviča“.

INZERCIA
sa v elektronickej verzii nezobrazuje

Štefanovič obhajoval viacerých slovenských redaktorov v tlačových procesoch, rumunských študentov vo veci uverejnenia ich *Repliky*, ktorou reagovali na svoje verejné osôcenie maďarskými študentmi klužskej univerzity, obhajoval členov redakcie srbských novín *Tribuna*, obžalovaných v ďalšom procese spolu s advokátom Jánom Vanovičom.

Milošovou manželkou sa stala Elena Amália, rod. Pauliny-Tóthová (1862 – 1950), štvrtá dcéra Viliama Paulínyho-Tótha, s ktorou sa zoznámil ešte v Martine. Svadbu mali 6. 7. 1885, svedkami im boli Janko Francisci a Pavol Mudroň. Po svadbe sa usadili v Bratislave, kde Štefanovič už bol advokátom.

Prvé dieťa sa im narodilo rok po svadbe, prišlo však na svet mŕtve. Druhým dieťaťom bola dcéra Emília, ktorá zomrela desať hodín po narodení. V roku 1890 ich nešťastie opustilo a narodila sa im zdravá dcéra Tatiana (1890 – 1916) a neskôr ďalších sedem detí – päť dcér a dvaja synovia. Syn Vladimír (1903 – 1973) študoval právo a stal sa advokátskym koncipientom u advokáta Ľudovíta Medveckého (1878 – 1954), za ktorého sa dcéra Tatiana vydala. Dcéra Jela (1892 – 1976) sa vydala za Ivana Dérera (1884 – 1973) a Ľudmila Oľga za stredoškolského učiteľa Igora Kutlika (1876 – 1940).

Štefanovič obhajoval v roku 1894 aj na známom Rumunskom Memorandovom procese v Kluži, kde obžaloba vinila 26 Rumunov, medzi nimi i 10 advokátov, z toho, že obsahom memoranda, ktoré hodlali predložiť panovníkovi, „spáchali útok na platnosť a povinnú silu zákonov z roku 1848 a 1868 o spojení Sedmohradska s Uhorskom, čím sa dopustili zločinu poburovania“. Vec prejednával porotný súd v Kluži 7. – 25. mája 1894. Obhajobu prevzalo 20 advokátov zo všetkých kútov Uhorska, na ich čele stál Štefanovič, ktorý obhajoval najťažšie obvineného Dr. Vasilija Lukáča. Maďarská tlač dlho pred začiatkom procesu volala po prísnom treste, počas procesu bolo v Kluži v pohotovosti vojsko i armáda, na uliciach sa demonštrovalo v prospech i neprospech obžalovaných. V štvrtý deň pojednávania predseda ostro vytkol obhajcom, že pojednávanie sťažujú. Obhajcovia proti spôsobu vedenia pojednávania protestovali, považujúc to za obmedzovanie obhajoby. Keď sa situácia nezlepšila, v šiesty deň procesu sa všetci obhajcovia ústami Dr. Štefanoviča vzdali obhajoby a z Kluže odcestovali. Obžalovaní boli odsúdení bez obhajcov.

Z procesov, v ktorých vystupoval ako obhajca, treba spomenúť i ten, ktorý sa týkal *Národných novín* a v nich uverejneného článku Politické banditstvo. Článok popisoval, ako sú pošliapávané zákonné práva Slovákov, ako sú zakazované a rozpúšťané zhromaždenia a nepovoľujú sa spolky, ako žandári bez príčiny vstupujú do domov Slovákov. V článku bolo mimo iného napísané i to, že „pošpinili, oplúvali sto a sto ráz Slovákov od notára dedinského počnúc až po ministra (...) olúpiť slovenský národ a stá ba tisíce detí morálne povraždiť, to je u nich vlastnectvo“. Vrávi sa, že tento článok napísal údajne sám Štefanovič po dohode s *Národnými novinami* tak, aby bol vyvolaný tlačový proces, ktorý bude mať publicitu a stane sa tribúnou pre hlásanie myšlienok Slovákov. A tlačový proces nakoniec na seba nedal skutočne dlho

INZERCIA
sa v elektronickej verzii nezobrazuje

Miloš Vladimír Štefanovič

Foto Slovenská národná knižnica, Archív literatúry a umenia

čakať – zodpovednosť a autorstvo na seba prevzal redaktor *Národných novín* a Štefanovič prevzal obhajobu. Pojednávanie sa konalo 9. 3. 1896. Taktika Štefanovičova bola taká, že sa bude snažiť preukázať pravdivosť uverejnených tvrdení, a to výsluchom siedmich svedkov – kolegov advokátov, medzi nimi Fajnora, Halašu, Dulu a Vanoviča. V ten deň sa pojednávalo od rána od deviatej do noci. Obžalovaného odsúdili na 4 mesiace väzenia, noviny podrobne informovali o procese. Škultéty dodáva, že pánom porotcom, ktorí vyriekli slovo „vinný“, pri spomienkach na tento deň, muselo byť ťažko, keď počuli počas neho toľko nemilých rečí o fungovaní štátu, ktorý ich do poroty povolal.

Koncipientom Štefanoviča bol i jeho neskorší zať Ivan Dérer. Prejavom úcty, ktorú požíval medzi kolegami advokátmi bolo i Štefanovičovo zvolenie do funkcie člena riadnej správy v Bratislavskej advokátskej komore. Advokátsku prácu Štefanovič zanechal v roku 1901, keď sa u neho začínala prejavovať srdcová choroba.

Politik a politika

Miloš Štefanovič vstúpil do verejného diania v roku 1885, keď už ako advokát polemizoval v tlači s profesormi bratislavského lýcea v súvislosti s panslávskej študentskou aférou Vendka Kutlíka. Kritický bol nie len k uhorskej štátnej moci a jej predstaviteľom, ale i k pasívnej slovenskej inteligencii. Bol zástancom federalizácie Uhorska podľa švajčiarskeho vzoru. Prišiel s myšlienkou založenia celoslovenského peňažného ústavu, ktorý by bol sporiteľňou i poisťovňou špecifickou v tom, že poisťná suma by bola klientovi vyplatená vopred s tým, že poisťným by ju za svojho života splácal a v prípade smrti by zostatok dlhu na poisťnom za nasledu-

júce obdobie zanikol. Ako píše Ivan Dérer, nikto pred Štefanovičom nekritizoval slovenskú spoločnosť tak otvorene, pravdivo a bezohľadne, ako to urobil on. Táto kritika bola však akceptovaná vďaka ohromnej autorite Štefanovičovej v národe, ktorú si získal na základe svojich kvalít a schopností. Štefanovič kandidoval i do uhorského snemu – v roku 1896 za Kulpín (Juhoslávia), v roku 1901 za Pezinok, ale ani raz nebol zvolený.

Po tom, čo zastupoval v memorandovom procese, začal horliť za spoluprácu nemaďarských národností v Uhorsku. Bol jedným z iniciátorov Kongresu nemaďarských národností (10. 8. 1895) v Pešti. Jeho príprave venoval toľko času a prostriedkov, že tým spôsobil materiálne problémy i vlastnej rodine. Po kongrese si nebezpečnosť hnutia iniciovaného Štefanovičom uvedomila i uhorská vláda. Pokúsila sa Štefanoviča z národného hnutia odstrániť i tak, že ho mala záujem získať na svoju stranu. V liste kolegovi Dulovi Štefanovič píše: „Chcú ma kúpiť (...) sľubujú, že (...) o tri dni mám v rukách dekrét sedriálneho sudcu (...) za pol roka budem tabulárnym sudcom (...) sám minister mi garantuje predbežne 20 000 zlatých.“ Po tom, čo sa vysloví, že takéto ponuky samozrejme neprijme, dodáva: „Píšem Ti to preto, že oni sami považujú prevrat za možný a preto hľadajú prekážky odstrániť...“

Na sklonku života

V roku 1903 sa Štefanovič presťahoval z Prešporka do Martina po tom, čo mu bolo ponúknuté ako morálnej autorite kreslo riaditeľa martinskej Tatrabanky. Túto funkciu pôvodne prijať nechcel, nakoniec však ponuku považoval za výzvu a nechcel cúvnuť pred veľkosťou úlohy. Do Martina pricestoval s deťmi, dodatočne za nimi pricestovala aj jeho manželka. Ako spomínali jeho súčasníci – v ich dome bývalo veselo, šesť dcér, tri väčšie a tri menšie a malý Miloš, „ktorému figliarstvo svietilo z očí“ boli veselí a nad tým „dunel mocný zvonivý hlas otca, ktorý naplňal celý dom ozvenou“. Z Prešporka za ním dorazila povest nielen šikovného advokáta, ale i veselého a duchaplného spoločníka. Bol spoločenský, ešte stále vedel, ako spomínali jeho priatelia, „zjesť pol husi na posedenie, nuž kým div pri jeho bohatierskych rozmeroch. I v Martine, kdekoľvek sa len objavil, vyvolávala jeho postava náležitú pozornosť, tým viac, že v tomto mocnom tele prebývala aj veľká, bojovná a zápalistá duša“. V Martine sa mu narodil najmladší syn Vladimír.

Tatra banka, presnejšie „Tatra“ hornouhorská banka, úč. spol. v Turčianskom Sv. Martine, bola založená v roku 1884, svoju činnosť začala v roku 1886. Vykonávala bežnú bankovú agendu. V čase, keď do nej prichádzal Štefanovič, bola banka v problémoch spôsobených obtiažne vymožiteľnými úvermi. Štefanovičovi sa podarilo počas jeho pôsobenia pomery v banke stabilizovať, zlepšiť ich však už nestihol. Upevnil v banke rozkolísanú disciplínu, postupoval bez ohľadu na to, kto bol previnilcom – takto od Štefanoviča dostal v roku 1904 výpoveď i bohémsky spisovateľ Jozef Gregor Tajovský.

V roku 1904 sa Štefanovičova choroba zhoršila. Jeho posledné dni súčasníci opísali takto: „Pani Ilka, tá veselá a usmiata, večne vtipkujúca žena, chodila po dome ustarostene a s utajenými slzami v očiach. Dom stíchol. Do domu jasnej pohody sa nasťahovalo trápenie. Kto by si to bol pomyslel o tom obrovi Štefanovičovi? Už mnoho dní, leží v tichosti spálne, vše si priloží ruku k srdcu. Lekár odchádza od lôžka čoraz s vážnejšou tvárou, navrhne konzílium, ale ani to nepomáha. Prichodí deň, keď stíchne život, teta Ilka nevidí pre slzy, chvejúcimi sa prstami hladká vlasy svojich dcér, ktoré sa stali sirotami...“

Miloš Štefanovič zomrel v Martine 21. novembra 1904 o jedenástej hodine v noci ako 50-ročný, príčinou smrti bola srdcová choroba. Je pochovaný na martinskom cintoríne, nad jeho hrobom čnie jednoduchý tmavý obelisk. Na pohrebe 25. novembra 1904 smútočnú reč predniesol Pavol Mudroň. Z kostola niesli rakvu úradníci Tatrabanky. Rozlúčiť

sa pricestoval za všetkých Srbov i redaktor Kosta Brandvanovič, ktorý poďakoval Štefanovičovi „za to, že pracoval na vzájomnosti národov“. Keď prišlo smútočné číslo *Národných novín* do Nového Sadu, na kostoloch sa rozozvučali zvony – ako hold priateľovi Srbov ...

Nekrológ v *Národných novinách* sa so Štefanovičom lúči slovami: „Bol mužom, ktorý rovnako vynikal nezlomnou láskou k svojmu národu, ráznosťou slova i činu. Ako obranca v našich tlačových pravotách neohrozene zastával slovenskú pravdu proti krivde a nepravosti a všade, všade, kde išlo o práva Slovákov, videli sme ho v radoch predných bojovníkov.“

Po Milošovi Štefanovičovi je dnes v bratislavskom starom meste pomenovaná ulica. Ako píše Vladimír Fajnor: „Štefanovič celý svoj život a celú svoju verejnú činnosť prežil v neustálom ohni. V ohni pracoval, v ohni bojoval, v ohni padol.“

OBJEDNÁVKA

Bulletinu slovenskej advokácie na rok 2009

Odberateľ:

Adresa, na ktorú majú byť posielané výtlačky:

IČO: IČ DPH:

Číslo účtu:

Závazne si objednávame výtlačkov *Bulletinu slovenskej advokácie* v roku 2009 (vyjde 10 fyzických čísel). Súhlasíme s podmienkami odberu uvedenými na tejto objednávke.

Dátum: Podpis:

Vybavuje: Telefón:

Podmienky odberu:

1. Ročné predplatné vo výške 50 eur (vrátane poštovného a balného) je za 10 fyzických čísel. (Vyjde 12 čísel, z toho dve budú dvojčísla.) *Informačný prepočet podľa kurzu 1 EUR = 30,1260 SKK: 1 506,30 Sk.*
2. Objednávka sa nevzťahuje na čísla, ktoré už vyšli pred jej doručením. Predplatné sa v takomto prípade zodpovedajúco zníži.
3. Na základe tejto objednávky Slovenská advokátska komora (SAK) vystaví odberateľovi faktúru na predplatné.
4. Bulletin bude odberateľovi odoslaný až po uhradení predplatného vo faktúrovanej výške.
5. Výtlačky budú odosielané na adresu, ktorá je uvedená na objednávke. Jej zmenu musí odberateľ oznámiť písomne. Za zásielky nedoručené z dôvodu nepresnej adresy SAK neposkytuje náhradu.
6. Odber prípadných mimoriadnych čísel, ako aj čísel, ktoré vyšli do dátumu doručenia objednávky, je možné dohodnúť individuálne.
7. **Advokáti zapísaní v zozname advokátov SAK budú bulletin naďalej dostávať bezplatne, bez osobitnej objednávky.**

Vyplnenú objednávku odošlite na adresu: Slovenská advokátska komora, Kolárska 4, 813 42 Bratislava, alebo odfaxujte na číslo **02/5292 4056, 5296 1554**

Prehľad ročníka 2008

V zátvorke za menom autora je uvedené číslo bulletinu, v ktorom má publikovaný článok.

Prispievatelia do rubriky AKTUÁLNE

JUDr. Miroslava Bálintová (9)
JUDr. Jana Baricová (11)
JUDr. Miloš Bárta (3)
JUDr. Štefan Beneč (7-8)
JUDr. Jozef Brázdil (10)
JUDr. Juraj Ďurovčík (4, 5, 6, 7-8, 9, 10, 11, 12)
JUDr. Alexander Fuchs (6)
JUDr. Jolana Fuchsová (7-8)
JUDr. Zuzana Gajdošová (11)
JUDr. Roman Hošovský (12)
JUDr. Juraj Kolesár (3)
Mgr. Radim Komka (12)
Mgr. Matej Krajčí (12)
JUDr. Soňa Kubincová, PhD. (5, 12)
JUDr. Alena Mátejová (3)
doc. JUDr. Mária Patakyová, CSc. (6)
Mgr. Ivan Pecník (12)
JUDr. Marica Pirošíková (9)
JUDr. Marek Rajnič (7-8)
JUDr. Stanislav Sojka (4)
JUDr. Jaroslava Zányiová (10)

Prispievatelia do rubriky ZAUJÍMAVOSTI

JUDr. Ing. Stanislav Balík (4, 5, 6, 7-8, 9, 10)
JUDr. Anton Blaha (1-2, 3)
JUDr. Peter Kerecman (1-2, 12)
JUDr. Rudolf Manik, PhD. (3)
Peter Vojčík (10)

Prispievatelia do rubriky ODBORNÉ PRÍSPEVKY

prof. JUDr. Helena Barancová, DrSc. (5)
Mgr. Stanislav Demčák (3)
JUDr. Miloš Deset (7-8)
doc. JUDr. Milan Ďurica, PhD. (4, 6)
JUDr. Juraj Ďurovčík (1-2, 3, 4)
JUDr. Imrich Fekete, CSc. (11)
JUDr. Jolana Fuchsová (3)
JUDr. Adrián Graban (12)
JUDr. Roman Hošovský (4)
JUDr. Katarína Chovancová, PhD. (9, 10)
Mgr. Stanislav Irsák (7-8)
JUDr. Branislav Jablonka, PhD. (12)
doc. JUDr. Daniel Jakubovič, PhD. (5)
JUDr. Milan Jančo (10, 11)
JUDr. Peter Kerecman (1-2, 3)
JUDr. Jaroslav Klátik (3)
JUDr. Ing. Jozef Kmeť (6)
Mgr. Marek Kordík (1-2, 6)
Mgr. Michal Králík, PhD. (1-2)
JUDr. Daniel Krošlák (6)
Mgr. Tomáš Ľalík (7-8)
JUDr. Mgr. Jozef Majchrák (4)
JUDr. Rudolf Manik, PhD. (7-8)
doc. JUDr. Karel Marek, CSc. (10)
JUDr. Mária Miháliková (10)
JUDr. PhDr. Lucia Mokrá, PhD. (5)
JUDr. Peter Molnár (1-2, 12)
JUDr. Andrea Moravčíková, PhD. (4, 5)
Mgr. Radovan Pala, LL.M. (9)
PaedDr. Mgr. Ivan Pecník (4)
Ing. Mgr. Jana Pecníková PhD. (4)
JUDr. Dr. Michaela Stessl (7-8)
JUDr. Milan Sudzina (6, 10, 11, 12)
JUDr. Alexander Škrinár, CSc. (11)
JUDr. Robert Šorl, PhD. (9)
JUDr. Marek Števček, PhD. (3)
JUDr. Andrea Tomlainová, PhD. (3, 4, 5)
JUDr. Marek Valachovič (1-2)
JUDr. Ernest Valko, PhD. (3, 5)
Elena Vallová (7-8)
doc. JUDr. Pavel Vantuch, CSc. (7-8)
prof. JUDr. Peter Vojčík, CSc. (4, 12)

Obsah dvojčísla 1-2/2008

	AKTUÁLNE
2	Stanovisko Predsedníctva SAK k odvodom nemocenského a dôchodkového poistenia v prípade pozastavenia výkonu advokácie
3	Výzva advokátom
3	Dotazník
4	Zmluva o poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú výkonom advokácie
	ODBORNÉ PRÍSPEVKY
8	Uznávanie vykonateľnosti cudzích exekučných titulov v Slovenskej republike JUDr. Peter Molnár
13	Zákonné záložné právo podľa § 15 zákona o vlastníctve bytov a nebytových priestorov (č. 182/1993 Z. z.) JUDr. Marek Valachovič
19	Trestnoprávni zodpovednosť športovcov za športovní úrazy (Úvod do problematiky) Mgr. Michal Králík, PhD.
29	Právo „osoby so samostatnými obhajovacími právami“ zvoliť obvinenému obhajcu (Problémy z aplikačnej praxe) Mgr. Marek Kordík
32	Náhrada trov civilného konania, v ktorom zastupoval účastníka súdom ustanovený advokát (K rozhodovaniu súdu) JUDr. Peter Kerecman
34	Bulletin advokacie prináša JUDr. Juraj Ďurovčík
	SAK & SPRÁVY
37	Zo zasadnutí Predsedníctva SAK
37	Jarné termíny advokátskych skúšok
38	Pýta(j)te sa predsedníctva
38	NEPREHLIADNITE!
40	Návšteva z Česka
41	Dar Nadácie slovenskej advokácie
41	Plenárne zasadnutie CCBE
42	Konferencia o histórii advokácie
44	Novoročné stretnutie právnikov
46	Zmeny v zozname advokátov za obdobie od 1. 12. 2007 do 15. 1. 2008
50	Zmeny v zozname advokátskych koncipientov za obdobie od 1. 12. 2007 do 15. 1. 2008
	ZAÚJÍMAVOSTI
53	Štefan a Vladimír Fajnorovci – otec a syn alebo advokát a sudca JUDr. Peter Kerecman
60	Ako to bolo s budovou advokácie... JUDr. Anton Blaha
61	Tenisový turnaj v Ostrave

Obsah č. 3/2008

	AKTUÁLNE
2	Vyhlasenie Revíznej komisie SAK
2	Česť a svedomie sa stratili JUDr. Juraj Kolesár
3	Zaujíma niekoho problematika povinnej obhajoby? JUDr. Miloš Bárta
4	Medzinárodné únosy detí a advokáti JUDr. Alena Mátejová
	ODBORNÉ PRÍSPEVKY
6	Aký je vzťah obchodného podielu k BSM? JUDr. Ernest Valko, PhD.
9	Úrok z omeškania podľa Obchodného zákonníka (1. časť) JUDr. Andrea Tomlainová, PhD.
14	Vyporiadanie hodnoty členského podielu v konaní o zrušení spoločného nájmu družstevného bytu manželov (Nad jedným rozhodnutím) JUDr. Jolana Fuchsová, JUDr. Peter Kerecman
21	Právny charakter finančného leasingu Mgr. Stanislav Demčák
25	K histórii, pojmu a účelu odklonu v trestnom konaní JUDr. Jaroslav Klátik
30	Do vašej knižnice: Komentár k českému autorskému zákonu JUDr. Marek Števček, PhD.
30	Bulletin advokacie prináša JUDr. Juraj Ďurovčík
	SAK & SPRÁVY
33	Zo zasadnutia Predsedníctva SAK
33	Výzva advokátom
33	Pýta(j)te sa predsedníctva
34	Spoločná tlačová beseda advokátov a notárov
34	Štipendium pre mladých advokátov a advokátskych koncipientov
36	Medzinárodná asociácia mladých právnikov a jej aktivity
36	Zo zasadnutia Stáleho výboru CCBE
37	Podujatia organizované SAK pre advokátov a koncipientov v roku 2008
38	Zmeny v zozname advokátov za obdobie od 16. januára do 15. februára 2008
40	Zmeny v zozname advokátskych koncipientov za obdobie od 16. januára do 15. februára 2008
	ZAÚJÍMAVOSTI
43	Slovenkí povereníci a ministri spravodlivosti z radov advokácie v rokoch 1938 – 1989 JUDr. Rudolf Manik, PhD.

Obsah č. 4/2008

	AKTUÁLNE
2	Čo (všetko) bráni vymáhateľnosti práva? JUDr. Juraj Ďurovčík
2	Súhrnný trest a Ústava SR, Listina základných práv a slobôd, Európsky dohovor o ochrane ľudských práv a základných slobôd JUDr. Stanislav Sojka
3	Napíšte do bulletinu svoje názory a skúsenosti
	ODBORNÉ PRÍSPEVKY
4	Autorské práva k počítačovým programom v oblasti verejného obstarávania JUDr. Andrea Moravčíková, PhD.
8	Úrok z omeškania podľa Obchodného zákonníka (2. časť) JUDr. Andrea Tomlainová, PhD.
14	K spoločnému členstvu v bytovom družstve a k zrušeniu spoločného nájmu <i>Ad Vyporiadanie hodnoty členského podielu... (BSA č. 3)</i> prof. JUDr. Peter Vojčík, CSc.
19	Oprávnenia prokurátora podať návrh na začatie konania o neplatnosť prechodu alebo prevodu majetku štátu mimo privatizácie JUDr. Roman Hošovský
21	Neodvedenie dane alebo nezaplatenie dane JUDr. Mgr. Jozef Majchrák PaedDr. Mgr. Ivan Pecník PhD., Ing. Mgr. Jana Pecníková
25	Do vašej knižnice: Právna regulácia ingerencie orgánov verejnej moci do podnikania doc. JUDr. Milan Ďurica, PhD.
26	Bulletin advokacie prináša JUDr. Juraj Ďurovčík
	SAK & SPRÁVY
29	Zo zasadnutia Predsedníctva SAK
29	Pýta(j)te sa predsedníctva
30	Chorvátska advokátska komora oslávila 140 rokov nezávislosti
30	Účastníci hospitácie v Nemecku sú vybratí
31	Informácia zo zasadnutia Stáleho výboru CCBE
32	Zmeny v zozname advokátov za obdobie od 16. februára do 15. marca 2008
32	Zmeny v zozname advokátskych koncipientov za obdobie od 16. februára do 15. marca 2008
	ZAÚJÍMAVOSTI
36	Ako to bolo so zákonom o advokácii (O prijatí nového zákona o advokácii v roku 1990) JUDr. Anton Blaha
38	Šachový turnaj v Bratislave

Obsah č. 5/2008

	AKTUÁLNE
2	Znalecká organizácia TACOMA otvára pobočku na Slovensku
2	Aktuálne aktivity AIJA a možnosť získania štipendia
2	Legislatíva na šikmej ploche JUDr. Juraj Ďurovčík
4	Publikačná súťaž BSA
4	Správny poriadok a konanie o proteste prokurátora JUDr. Soňa Kubincová, PhD.
5	Bulletin advokacie prináša JUDr. Juraj Ďurovčík
	ODBORNÉ PRÍSPEVKY
9	Následky nezaplatenia súdneho poplatku za námietku zaujatosti JUDr. Ernest Valko, PhD. JUDr. Andrea Tomlainová, PhD.
12	Pracovný pomer ako pojem v pracovnoprávnej literatúre a súdnej praxi prof. JUDr. Helena Barancová, DrSc.
19	Účinnosť jednostranného udelenia licencie podľa platného autorského zákona JUDr. Andrea Moravčíková, PhD.
23	Ochrana ľudských práv a slobôd v európskom priestore JUDr. PhDr. Lucia Mokrá, PhD.
29	Do vašej knižnice: Procesné nástupníctvo v civilnom práve procesnom doc. JUDr. Daniel Jakubovič, PhD.
	SAK & SPRÁVY
32	Zo zasadnutia Predsedníctva SAK
32	Program seminárov pre advokátskych koncipientov z civilného práva
33	Pýta(j)te sa predsedníctva
34	Letný seminár advokátov 5. – 7. jún 2008
35	Zmeny v zozname advokátov za obdobie od 16. marca do 15. apríla 2008
35	Zmeny v zozname advokátskych koncipientov za obdobie od 16. marca do 15. apríla 2008
	ZAÚJÍMAVOSTI
38	Historická mozaika JUDr. Ing. Stanislav Balík

Obsah č. 6/2008

	AKTUÁLNE
2	Založenie obchodnej spoločnosti advokátmi počas pozastavenia výkonu advokácie a poskytovanie právnych služieb <i>Stanovisko Predsedníctva SAK</i>
2	Väzba a základné právo na osobnú slobodu vo svetle nálezů ústavného súdu JUDr. Alexander Fuchs
4	K premlčaniu v obchodných záväzkových vzťahoch doc. JUDr. Mária Patakyová, CSc.
5	Je inštitút súhrnného trestu v nesúlade s ústavou? JUDr. Alexander Fuchs
6	Bulletin advokácie prináša JUDr. Juraj Ďurovčík

	ODBORNÉ PRÍSPEVKY
8	Nezávislý advokát – správca majetku a pranie špinavých peňazí Mgr. Marek Kordík
10	Právna povaha geometrického plánu JUDr. Milan Sudzina
16	Všeobecné ceny majetku JUDr. Ing. Jozef Kmeť
22	Do vašej knižnice: Nové stavebné právo doc. JUDr. Milan Ďurica PhD.
23	Do vašej knižnice: Etické desatoro začínajúceho advokáta JUDr. Daniel Krošlák

	SAK & SPRÁVY
24	Zo zasadnutia Predsedníctva SAK
24	Pýta(j)te sa predsedníctva
25	Šachový turnaj advokátov a právnikov iných profesií
27	Seminár o elektronickom podpise
27	Stretnutie predstaviteľov advokátskych komôr v Budapešti
28	Regionálne stretnutie s maďarskými kolegami
29	Hospitácia v Nemecku 2007
33	Návšteva nemeckých trestných obhajcov v Bratislave
33	Publikačná súťaž Bulletinu slovenskej advokácie
33	Zmeny v zozname advokátov za obdobie od 16. apríla do 15. mája 2008
34	Zmeny v zozname advokátskych koncipientov za obdobie od 16. apríla do 15. mája 2008

	ZAÚJÍMAVOSTI
37	Historická mozaika JUDr. PhDr. Stanislav Balík
38	ADVOKÁTI V SIETI – blíží sa ďalší ročník tenisového turnaja

Obsah dvojčísła 7-8/2008

	AKTUÁLNE
2	Výzva advokátom
2	Čo priniesla anonymná anketa?
3	Pozvánka na Okrúhly stôl SAK
3	Publikačná súťaž Bulletinu slovenskej advokácie
4	Aplikačné problémy zrýchleného skráteného vyšetrovania JUDr. Marek Rajnič
5	Výsluch maloletých detí v občianskom súdnom konaní JUDr. Jolana Fuchsová
6	Ad Správny poriadok a konanie o proteste prokurátora JUDr. Štefan Beneč
11	Poznámky pod čiarou v legislatívnej a aplikačnej praxi JUDr. Juraj Ďurovčík

	ODBORNÉ PRÍSPEVKY
12	Dobré mravy v záväzkoch na poskytnutie peňažného plnenia a pri ich zabezpečení Mgr. Stanislav Irsák
19	Právo na život ako základné ľudské právo Mgr. Tomáš Lalík
27	Prevenia domáceho násillia inštitútom vykázania JUDr. Miloš Deset
33	Cezhraničné zlúčenie alebo splynutie kapitálových spoločností podľa Obchodného zákonníka so zameraním na spoločnosti s ručením obmedzeným JUDr. Dr. Michaela Stessl
40	Nezákonný odposlech advokáta doc. JUDr. Pavel Vantuch, CSc.
49	Do vašej knižnice: Etické desatoro začínajúceho advokáta JUDr. Rudolf Manik, PhD.
50	Do vašej knižnice: A Grammar of Legal English Elena Vallová

	SAK & SPRÁVY
52	Zo zasadnutí predsedníctva SAK
52	Termíny advokátskych skúšok
53	Kompetencie členov predsedníctva SAK
54	Pýta(j)te sa predsedníctva
54	Poradné orgány SAK
54	Konferencie IBA Bar Leaders v Amsterdame
55	Z kalendára konferencií IBA
57	Osobitná ochrana obhajcov v trestných veciach vo svetle jarnej konferencie ECBA v Amsterdame
58	List predsedu ECBA slovenským advokátom
59	Plenárne zasadnutie CCBE v Budapešti
60	Macedónska advokácia smeruje do spoločenstva európskych advokátov
61	Zmeny v zozname advokátov za obdobie od 16. mája do 1. júla 2008
65	Zmeny v zozname advokátskych koncipientov za obdobie od 16. mája do 1. júla 2008
67	Za profesorom Husárom (1930 – 2008)

Obsah č. 9/2008

	AKTUÁLNE
2	Účinné prostriedky nápravy nezákonného odpočúvania telefonických hovorov JUDr. Marica Pirošíková
4	Slovenské dni obchodného práva
4	Právny nihilizmus včera a dnes JUDr. Juraj Ďurovčík
5	Ad: Väzba a základné práva na osobnú slobodu vo svetle nálezů ústavného súdu JUDr. Marica Pirošíková, JUDr. Miroslava Bálintová
7	Bulletin advokacie prináša JUDr. Juraj Ďurovčík
	ODBORNÉ PRÍSPEVKY
10	Prípustnosť súbehu výkonu funkcie (člena) štatutárneho orgánu a pracovného pomeru Mgr. Radovan Pala, LL.M.
19	Predbežná vykonateľnosť v rozhodnutí o vyživovacej povinnosti JUDr. Robert Šorl, PhD.
29	Res iudicata v medzinárodnej arbitrážnej praxi 1. časť (Základná charakteristika a vývoj vo vybraných štátoch common law) JUDr. Katarína Chovancová, PhD.
	SAK & SPRÁVY
39	Pýta(j)te sa predsedníctva
39	Neprehliadnite!
40	Koncepcia činnosti regionálnych zástupcov
41	Zloženie Komisie pre regionálnu činnosť
41	Prvé stretnutie regionálnych zástupcov
42	Je Rusko iné?
43	Zasadnutie Stáleho výboru CCBE v Sofii
44	Zmeny v zozname advokátov za obdobie od 2. júla do 15. augusta 2008
	ZAÚJÍMAVOSTI
45	Historická mozaika JUDr. PhDr. Stanislav Balík

Obsah č. 10/2008

	AKTUÁLNE
2	Ad Čo priniesla anonymná anketa? JUDr. Jozef Brázdil
2	Publikačná súťaž
3	Ad Legislatíva na šikmej ploche Ad Poznámky pod čiarou v legislatívnej a aplikačnej praxi JUDr. Jaroslava Zányiová
3	Pripravujeme pre vás
4	Bulletin advokacie prináša JUDr. Juraj Ďurovčík
6	Seminár o americkom práve
	ODBORNÉ PRÍSPEVKY
8	Dobrovoľná dražba a kataster nehnuteľností JUDr. Mária Miháliková
15	Právna povaha hraníc pozemkov JUDr. Milan Sudzina
20	Res iudicata v medzinárodnej arbitrážnej praxi 2. časť JUDr. Katarína Chovancová, PhD.
29	Aktuálne otázky koncepcie absolútnej neplatnosti právnych úkonov podľa § 39 Obč. zákonníka 1. časť JUDr. Milan Jančo
38	Do vašej knižnice: Obchodný zákonník. Komentár doc. JUDr. Karel Marek, CSc.
	SAK & SPRÁVY
40	Zo zasadnutí Predsedníctva SAK
40	Pýta(j)te sa predsedníctva
41	Spoločné rokovanie predsedníctiev ČAK a SAK
43	Zmeny v zozname advokátov za obdobie od 16. augusta do 1. októbra 2008
44	NEPREHLIADNITE!
45	Zmeny v zozname advokátskych koncipientov za obdobie od 16. augusta do 15. septembra 2008
	ZAÚJÍMAVOSTI
48	Dobrá duša časopisu, predseda redakčnej rady jubiluje Peter Vojčík
48	Historická mozaika JUDr. PhDr. Stanislav Balík
50	Pozvánka na tradičné lyžiarske podujatie Advokátske kľučky 2009

Obsah č. 11/2008

	AKTUÁLNE
2	Ústavný súd vyslovil nesúlad zákona o preukazovaní pôvodu majetku s Ústavou SR JUDr. Jana Baricová, JUDr. Zuzana Gajdošová
9	Bulletin advokacie prináša JUDr. Juraj Ďurovčík
	ODBORNÉ PRÍSPEVKY
12	Prípady vytyčovania hraníc pozemkov 1. časť JUDr. Milan Sudzina
16	K niektorým problémom právnej úpravy zodpovednosti štatutárnych orgánov za škodu spôsobenú spoločnosti výkonom funkcie podľa Obchodného zákonníka JUDr. Alexander Škrinár, CSc.
22	Smernica 2000/26/ES a cezhraničná dopravná nehoda JUDr. Imrich Fekete, CSc.
32	Aktuálne otázky koncepcie absolútnej neplatnosti právnych úkonov podľa § 39 OZ 2. časť JUDr. Milan Jančo
	SAK & SPRÁVY
42	Zo zasadnutí Predsedníctva SAK
42	Pýta(j)te sa predsedníctva
43	Obzretie sa za štrnástymi Slovenskými dňami obchodného práva JUDr. Darina Michalková
46	Zásada spravodlivého procesu pod tlakom JUDr. Juraj Kolesár
49	Zmeny v zozname advokátov za obdobie od 2. októbra do 15. novembra 2008
50	Zmeny v zozname advokátskych koncipientov za obdobie od 16. septembra do 15. októbra 2008

Obsah č. 12/2008

	AKTUÁLNE
2	Advokát ako povinná osoba podľa zákona č. 297/2008 Z. z. JUDr. Soňa Kubincová, PhD.
3	O premlčaní zmluvnej pokuty JUDr. Roman Hošovský
5	Ohrozená nezávislosť advokácie v Ruskej federácii Mgr. Matej Krajčí, Mgr. Ivan Pecník, Mgr. Radim Komka
7	Bulletin advokacie prináša JUDr. Juraj Ďurovčík
9	Seminár o zmluvách v obchodnom práve
	ODBORNÉ PRÍSPEVKY
10	Prípady vytyčovania hraníc pozemkov – 2. časť JUDr. Milan Sudzina
15	Spotrebiteľská zmluva (ochrana spotrebiteľa) prof. JUDr. Peter Vojčík, CSc.
21	Procesné aspekty realizácie záložného práva v Slovenskej republike JUDr. Peter Molnár
26	Kontroverznosť procesu rozhodovania súdu o zriadení vecného bremena – 1. časť JUDr. Adrián Graban
30	Do vašej knižnice: Medzinárodná obchodná arbitráž vo vybraných štátoch Európy JUDr. Branislav Jablonka, PhD.
31	Do vašej knižnice: Smluvní obchodní právo. Kontrakty
	SAK & SPRÁVY
32	Zo zasadnutia Predsedníctva SAK
32	Pýta(j)te sa predsedníctva
33	NEPREHLIADNITE! Platby advokátov v roku 2009
34	Návšteva zástupcov Rady európskych advokátskych komôr (CCBE)
35	Návšteva bulharskej ministerky spravodlivosti
36	Správa o aktivitách AIJA
36	Hospitácia v Nemecku v roku 2009
37	Piata konferencia o histórii advokácie
37	Záujemcom o preukaz CCBE
37	Nezabudnite ohlásiť zmeny!
38	Získajte štipendium na kongres AIJA v Budapešti
38	Zmeny v zozname advokátskych koncipientov za obdobie od 16. októbra do 15. novembra 2008
	ZAÚJÍMAVOSTI
41	Významní slovenskí advokáti druhej polovice 19. stor. Miloš Vladimír Štefanovič JUDr. Peter Kerecman

bulletin slovenskej advokácie

Mesačník Slovenskej advokátskej komory
Vychádza desať ráz do roka
(8 riadnych čísel a dve dvojčísla)
Náklad 5 200 ks

Redakčná rada:

JUDr. Jozef Brázdil (predseda)
JUDr. Ing. Imrich Flassik (podpredseda)
Mgr. Marek Benedik
doc. JUDr. Milan Ďurica, PhD.
JUDr. Zuzana Ďurišová
JUDr. Roman Hošovský
JUDr. Ondrej Mularčík
prof. JUDr. Oľga Ovečková, DrSc.
JUDr. Alexander Škrinár, CSc.
JUDr. Marek Števček, PhD.
Mgr. Roman Toman, PhD.
JUDr. Andrea Tomlainová, PhD.
prof. JUDr. Peter Vojčík, CSc.

Výkonná redaktorka:

PhDr. Naďa Ondrišová, ondrisova@sak.sk
tel.: 02/5296 1236
Administrácia:
PhDr. Edita Tyrolerová, tyrolerova@sak.sk
tel.: 02/5296 1556

Sídlo redakcie:

SAK, Kolárska 4, 813 42 Bratislava
tel.: 02/5296 1556, 5296 1236
fax: 02/5296 1554, 5292 4056

Vizuálna koncepcia a grafická úprava:

Ladislav Blecha
Predtlačová príprava:
Helondia, s. r. o., Bratislava
Tlač:
Print Hall, s. r. o., Bratislava

Objednávky bulletinu a inzercie:

Kancelária SAK
Kolárska 4, 813 42 Bratislava
fax: 02/5292 4056, 5296 1554

reg. č. MK SR: 1212/95

ISSN 1335-1079

Uzávierka odbornej časti: 28. 11. 2008

Uzávierka redakčnej časti: 8. 12. 2008

Toto číslo vyšlo 22. 12. 2008

Foto na obálke Ladislav Blecha

Pokyny pre autorov odborných článkov

1. Do redakcie treba poslať rukopis v elektronickej podobe.
2. Treba uviesť meno a priezvisko autora (autorov), vedecké a akademické hodnosti, povolanie, adresu pracoviska a trvalého bydliska, rodné číslo, kontakty (telefónne číslo, e-mailovú adresu).
3. Titulok príspevku má byť krátky, vecný, výstižný. Pri dlhších príspevkoch sa odporúča krátky úvod (perex) objasňujúci výber témy. Dlhý text je vhodné členiť medzititulkami.
4. V texte treba dôsledne dbať na presnú identifikáciu osôb a inštitúcií. U osôb nasleduje po akademických tituloch meno a priezvisko, v prípade potreby i vedecká hodnosť. Ak nie je známy slovenský prepis zahraničných hodností alebo ich uvedenie nie je podstatné vzhľadom na informačnú a protokolárnu potrebu, tak ich možno vynechať. Názvy zahraničných a medzinárodných inštitúcií sa uvádzajú v plnom pôvodnom názve (prípadne so skratkou v zátvorke). Ak existuje zaužívaný slovenský prepis, treba ho dôsledne používať, inak je potrebný čo najpresnejší preklad do slovenčiny.
5. Poznámky v texte treba označovať číslom bez zátvorky a bez bodky. Pri citovaní bibliografických údajov treba dodržať nasledovnú schému:
Priezvisko1, M. – Priezvisko2, M.: **Názov diela. Prípadný podtitul.** Miesto vydania : Vydavateľ, ROK, s. XY.
6. Autor pripojí krátku **anotáciu** v rozsahu do 600 znakov vrátane medzier, v ktorej zhrnie problematiku článku, svoje stanoviská a vývody. Redakcia zabezpečí preklad anotácie do angličtiny a nemčiny.
7. Autor tiež napíše **stručnú informáciu** o svojom aktuálnom odbornom pôsobení a prípadne o iných skutočnostiach, ktoré považuje za dôležité v súvislosti s obsahom článku. Táto informácia bude uverejnená na prvej strane príspevku v graficky oddelenej ploške.
8. Maximálny odporúčaný rozsah odborného článku je 34 000 znakov vrátane medzier, čo zodpovedá cca 6 stranám v bulletine. Maximálny odporúčaný rozsah recenzie, poznámky, správy z podujatia, úvahy na aktuálnu tému a pod. je 4 500 znakov vrátane medzier.
9. O zaradení príspevku do konkrétneho čísla a výške autorského honoráru rozhoduje redakčná rada Bulletinu slovenskej advokácie. Vyslovuje sa k obsahu a forme spracovania príspevku, prípadne konzultuje s autorom možné úpravy a doplnky. Môže požiadať autora o skrátenie príspevku alebo rozdeliť dlhý článok do viacerých čísiel. Vyhradzuje si tiež právo uverejniť svoj kolektívny názor k publikovanému príspevku.
10. Redakcia bulletinu si vyhradzuje právo upraviť názov príspevku, medzititulky, vykonať v rukopise potrebné stylistické, jazykové a technické úpravy.
11. Tesne pred publikovaním dostane autor svoj príspevok na odsúhlasenie redakčných zásahov a na prípadné doplnenie a aktualizáciu. Autorizovaný príspevok sa uverejní bez ďalších redakčných zásahov.
12. Príspevky sa uverejňujú na základe písomného súhlasu autorov na osobitnom redakčnom formulári. Nevyžiadané rukopisy redakcia nevracia.

bulletin slovenskej advokácie

VYDÁVA SLOVENSKÁ ADVOKÁTSKA KOMORA